

Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną w 2025 r.

Social assistance, child and family services in 2025

Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną w 2025 r.

Social assistance, child and family services in 2025

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2026

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych; Urząd Statystyczny w Krakowie

Statistics Poland, Social Surveys Department; Statistical Office in Krakow

Pod kierunkiem

Supervised by

Izabeli Grabowskiej

Dyrektor Departamentu Badań Społecznych

Director of the Social Surveys Department

Agnieszki Szlubowskiej

Dyrektor Urzędu Statystycznego w Krakowie

Director of Statistical Office in Krakow

Zespół autorski

Editorial team

Sylwia Puchalska, Szymon Wozniak - Departament Badań Społecznych GUS;

Danuta Kalista, Marta Osuch, Agnieszka Godula, Elżbieta Niemiec, Joanna Seweryn, Jadwiga Szponder, Marta Jagiełło,

Monika Bień, Alicja Niziołek - Urząd Statystyczny w Krakowie

Prace redakcyjne

Editorial works

Andrzej Paluchowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Bińkowska, Beata Lipińska, Mikołaj Jarzyna

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

00-925 WARSZAWA, Al. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji GUS – tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Zam. 216/2026

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejną edycję publikacji „Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną”. Zawiera ona najnowsze informacje statystyczne o polityce wspierania rodzin, różnorodnych formach pomocy oraz jej odbiorcach.

Opracowanie obejmuje szeroki zakres zagadnień dotyczących pomocy społecznej i opieki nad dzieckiem i rodziną: pieczę zastępczą, adopcje krajowe i zagraniczne, działalność placówek wsparcia dziennego, inne formy wspierania rodziny, opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz pomocy udzielanej w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej. Publikacja zawiera także dane o rozmiarze wsparcia kierowanego do rodzin z dziećmi, w tym wydatków związanych z rządowym programem „Rodzina 800 plus” oraz na inne świadczenia rodzinne w ramach systemu pomocy społecznej. Informacje zawarte w publikacji pochodzą z badań realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny oraz od instytucji rządowych, w tym Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Finansów.

Mamy nadzieję, że publikacja będzie wartościowym źródłem informacji dla administracji publicznej, specjalistów zajmujących się polityką społeczną oraz wszystkich Czytelników zainteresowanych funkcjonowaniem systemu wsparcia rodzin w Polsce.

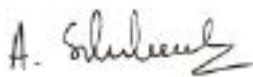
Serdecznie dziękujemy wszystkim osobom i instytucjom zaangażowanym w powstanie opracowania, w szczególności respondentom, gestorom danych oraz przedstawicielom współpracujących instytucji. Zachęcamy do korzystania z produktów statystyki publicznej takich jak [bazy danych](#) i [publikacje](#), które są dostępne na stronie internetowej [Głównego Urzędu Statystycznego](#).

Dyrektor Departamentu
Badań Społecznych

dr hab. Izabela Grabowska

Dyrektor Urzędu
Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr hab. Marek Cierpiel-Wolan

Preface

We are pleased to present to you the latest edition of the 'Social Assistance, Child and Family Services' publication. It provides up-to-date statistical information on family support policies, the various forms of assistance available and groups of beneficiaries.

The publication covers a broad range of issues related to social assistance and care for children and families: foster care, domestic and foreign adoptions, the activities of day-support centres, other forms of family support, care for children up to the age of three, and assistance provided in stationary social welfare facilities. It also includes data on the scale of support directed to families with children, including expenditure linked to the government programme "Family 800 plus" and other family benefits within the social assistance system. The information presented in this publication comes from statistical surveys conducted by Statistics Poland enhanced by data from government institutions, including the Ministry of Family, Labour and Social Policy, the Ministry of Justice, and the Ministry of Finance.

We hope that this publication will serve as a valuable source of information for public administration, specialists in social policy, and all readers interested in how the family support system operates in Poland.

We would like to extend our sincere thanks to all individuals and institutions involved in the preparation of this study, in particular participants of statistical surveys, data administrators, and representatives of cooperating institutions. We would also like to encourage our readers to make use of public statistics products such as [databases](#) and [publications](#), which are available on the website of [Statistics Poland](#)

Director of the Social Surveys
Department

Izabela Grabowska, Assoc. Prof.

Director
Statistical Office in Krakow

Agnieszka Szlubowska

President
Statistics Poland

Marek Cierpiat-Wolan, Assoc. Prof.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	12
Symbols	12
Ważniejsze skróty	12
Main abbreviations	12
Wstęp	13
Introduction	14
Synteza	15
Executive summary	18
Pieczna zastępcza	15
Foster care	18
Świadczenia na rzecz rodziny	15
Family benefits	18
Wspieranie rodziny	16
Family support	19
Świadczenia w ramach programu „Rodzina 800 plus”	16
Benefits under the “Family 800 plus” programme	19
Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3	17
Childcare for children up to the age of 3	20
Stacjonarne zakłady pomocy społecznej	17
Stationary social welfare facilities	20
Świadczenia z pomocy społecznej	17
Social assistance benefits	20
Rozdział 1. Opieka zastępcza nad dziećmi i młodzieżą	21
Chapter 1. Foster care provided to children and youth	21
1.1 Porównania międzywojewódzkie pieczy zastępczej	30
1.1 Intervoivodship comparison of foster care	30
Rozdział 2. Adopcje	38
Chapter 2. Adoptions	38
Rozdział 3. Świadczenia na rzecz rodziny	39
Chapter 3. Family benefits	39
Rozdział 4. Wspieranie rodziny	45
Chapter 4. Family support	45
4.1 Poradnictwo rodzinne prowadzone przez Kościół katolicki w 2025 roku	47
4.1 Family counseling conducted by the Catholic Church in 2025	47
Rozdział 5. Świadczenia w ramach programu „Rodzina 800 plus”	48
Chapter 5. Benefits under „Family 800 plus” programme	48
Rozdział 6. Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3	50
Chapter 6. Childcare for children up to the age of 3	50
Rozdział 7. Pomoc społeczna	57
Chapter 7. Social assistance	57

7.1 Zakłady stacjonarne pomocy społecznej	57
7.1 Stationary social welfare facilities	57
7.1.1. Porównania międzywojewódzkie zakładów stacjonarnych pomocy społecznej	60
7.1.1. Intervoivodship comparison of stationary social welfare facilities	60
7.2 Świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach systemu pomocy społecznej	65
7.2 Monetary and non-monetary benefits in social assistance system	65
7.2.1 Porównania międzywojewódzkie świadczeń pomocy społecznej	68
7.2.1 Intervoivodship comparison of social assistance benefits	68
7.3 Wydatki budżetu państwa w działach klasyfikacji budżetowej: „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” i „Rodzina”	73
7.3 Expenditures of the state budget in budget classification: "Social assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family"	73
7.3.1 Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w działach klasyfikacji budżetowej: „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina”	77
7.3.1 Expenditures of local government enteties in budget classification: "Social Assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family"	77
Uwagi metodologiczne	80
Methodological notes	90
1. Źródła danych statystycznych	80
1. Sources of statistical data	90
2 Podstawowe wyjaśnienia metodologiczne	81
2. Basic methodological explanations	91
3. Podstawowe definicje	82
3. Basic definitions	92
Instytucjonalna piecza zastępcza	82
Institutional foster care	92
Wspieranie rodziny	83
Family support	92
Rodzinna piecza zastępcza	83
Family foster care	93
Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3	84
Childcare for children up to the age of 3	94
Świadczenia rodzinne	85
Family benefits	94
Pomoc społeczna	88
Social assistance	97

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Wskaźniki dotyczące opieki zastępczej nad dziećmi według województw w 2025 r.	31
Table 1.	Indicators on foster care for children by voivodships in 2025	31
Tablica 2.	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ...	54
Table 2.	Percentage of children up to the age of 3 covered by care in nurseries and children's clubs	54

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Dzieci w pieczy zastępczej	22
Chart 1.	Children in foster care	22
Wykres 2.	Dzieci i młodzież w placówkach opiekuńczo-wychowawczych według grup wieku w 2025 r.	24
Chart 2.	Children and youth in care and education centres by age in 2025	24
Wykres 3.	Dzieci do 18 roku życia, które odeszły z placówek opiekuńczo-wychowawczych w ciągu 2025 r.	25
Chart 3.	Children up to age of 18 who left care and education centres during the 2025	25
Wykres 4.	Rodzinna piecza zastępcza	26
Chart 4.	Family foster care	26
Wykres 5.	Struktura rodzinnej pieczy zastępczej według liczby rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz liczby dzieci w 2025 r.	26
Chart 5.	The structure of family foster care by number of foster families and foster homes and number of children in 2025	26
Wykres 6.	Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w miastach i na wsi	28
Chart 6.	Family foster care in urban and rural areas	28
Wykres 7.	Osoby prowadzące rodzinną pieczę zastępczą według wieku w 2025 r.	28
Chart 7.	Persons running family foster care by age in 2025	28
Wykres 8.	Rodzinna piecza zastępcza według liczby przyjętych dzieci (liczba rodzin zastępczych i RDD oraz liczba dzieci) w 2025 r.	29
Chart 8.	Family foster care by number of taken children (number of foster families and foster homes and number of children) in 2025	29
Wykres 9.	Dzieci do 18 roku życia, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w 2025 r.	30
Chart 9.	Children up to the age of 18 who left family foster care in 2025	30
Wykres 10.	Wskaźnik liczby dzieci objętych pieczą zastępczą oraz wskaźnik liczby dzieci z rodzinnych form pieczy zastępczej (łącznie RDD, rodziny zastępcze i placówki rodzinne) w 2025 r.	32
Chart 10.	The index of children covered by foster care and the index of children from family care forms (including foster homes, foster families and family centres) in 2025	32
Wykres 11.	Wskaźnik liczby dzieci objętych opieką zastępczą oraz wskaźnik liczby dzieci z rodzinnych form opieki zastępczej według podregionów w 2025 r.	35
Chart 11.	The index of children covered by foster care and the index of children from family care forms by subregions in 2025	35
Wykres 12.	Przeciętna wysokość wydatków na świadczenia rodzinne w przeliczeniu na 1 świadczeniobiorcę zasiłku rodzinnego	41
Chart 12.	Average amount of family benefits per family allowance beneficiary	41
Wykres 13.	Struktura wydatków na świadczenia rodzinne według rodzaju świadczeń w 2025 r.	42
Chart 13.	Structure of expenditures on family benefits by type of benefit in 2025	42
Wykres 14.	Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	44
Chart 14.	Families receiving The Large Family Card	44
Wykres 15.	Dzieci w placówkach wsparcia dziennego na 1 tys. mieszkańców a wielkość placówki w 2025 r.	45
Chart 15.	Children in day-support centres per 1 thousand population to the size of the centre in 2025	45

Wykres 16.	Przeciętna liczba wychowanków placówek wsparcia dziennego przypadająca na jednego wolontariusza w 2025 r.	46
Chart 16.	Average number of residents in day-support centres per one volunteer in 2025	46
Wykres 17.	Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze w 2025 r.	48
Chart 17.	Average monthly number of children for whom the child-raising benefit was paid in 2025	48
Wykres 18.	Przeciętne wydatki na świadczenia wychowawcze na 1 mieszkańca w 2025 r.	49
Chart 18.	Average expenditures on child-raising benefits per capita in 2025	49
Wykres 19.	Żłobki i kluby dziecięce w 2024 i 2025 r.	50
Chart 19.	Nurseries and children's clubs in 2024 and 2025	50
Wykres 20.	Żłobki i kluby dziecięce	51
Chart 20.	Nurseries and children's clubs	51
Wykres 21.	Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku 0-2	52
Chart 21.	Places in nurseries and children's clubs per 1 thousand population aged up to 3	52
Wykres 22.	Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych według wieku w 2025 r.	55
Chart 22.	Children in nurseries and children's clubs by age in 2025	55
Wykres 23.	Nianie w 2025 r.	56
Chart 23.	Nannies in 2025	56
Wykres 24.	Zakłady stacjonarne pomocy społecznej (łącznie z filiami) według organu prowadzącego w 2025 r.	58
Chart 24.	Stationary social welfare facilities (including branches) by governing bodies in 2025 ..	58
Wykres 25.	„Oddziały” w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w 2025 r.	58
Chart 25.	„Wards” in stationary social welfare facilities in 2025	58
Wykres 26.	Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według wieku w 2025 r.	59
Chart 26.	Residents of stationary social welfare facilities by age in 2025	59
Wykres 27.	Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według „oddziałów” w 2025 r.	59
Chart 27.	Residents of stationary social welfare facilities by „wards” in 2025	59
Wykres 28.	Zakłady stacjonarne pomocy społecznej (łącznie z filiami) w 2025 r.	60
Chart 28.	Stationary social welfare facilities (including branches) in 2025	60
Wykres 29.	Dzieci w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w 2025 r.	62
Chart 29.	Children in stationary social welfare facilities in 2025	62
Wykres 30.	Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie oraz przewlekłe psychicznie chorych w 2025 r.	64
Chart 30.	Residents of stationary social welfare facilities for mentally retarded, physically handicapped and chronically mentally ill in 2025	64
Wykres 31.	Liczba rodzin korzystających, na podstawie decyzji, z pomocy środowiskowej według powodów przyznania tej pomocy	66
Chart 31.	Number of families receiving benefits (on the basis of decision) by reasons	66
Wykres 32.	Liczba osób korzystających oraz kwota świadczeń przyznanych na podstawie decyzji według rodzaju pomocy środowiskowej w 2025 r.	67
Chart 32.	Number of persons receiving benefits and amount of benefits (on the basis of decision) by type of assistance in 2025	67
Wykres 33.	Wydatki na świadczenia pieniężne na jednego mieszkańca według województw w 2025 r.	69
Chart 33.	Expenditure on monetary benefits per capita by voivodships in 2025	69
Wykres 34.	Wydatki na świadczenia niepieniężne na jednego mieszkańca według województw w 2025 r.	70
Chart 34.	Expenditure on non-monetary benefits per capita by voivodships in 2025.....	70

Wykres 35.	Rodziny beneficjentów pomocy społecznej według przyczyn ubiegania się o pomoc oraz według województw w 2025 r.	72
Chart 35.	Families of beneficiaries of social assistance by causes of applying for help in voivodships in 2025	72
Wykres 36.	Wydatki z budżetu państwa w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” i „Rodzina”	73
Chart 36.	Expenditures of the state budget in budget divisions “Social assistance”, “Other tasks in sphere of social policy”, “Family”	73
Wykres 37.	Struktura wydatków z budżetu państwa w dziale „Pomoc społeczna”	74
Chart 37.	Structure of state budget expenditures in budget division “Social assistance”	74
Wykres 38.	Wydatki z budżetu państwa w dziale „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” według wybranych rozdziałów budżetowych	75
Chart 38.	Expenditures of the state budget in budget division “Other tasks in sphere of social policy” by selected budget chapters	75
Wykres 39.	Struktura wydatków z budżetu państwa w dziale „Rodzina”	76
Chart 39.	Structure of state budget expenditures in budget division “Family”	76
Wykres 40.	Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w działach “Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”, „Rodzina”	77
Chart 40.	Expenditures of local government entities in budget divisions “Social Assistance”, “Other tasks in sphere of social policy”, “Family”	77

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2025	23
Map 1.	Places in care and education centres in 2025.....	23
Mapa 2.	Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w podziale na miasto i wieś w 2025 r.....	27
Map 2.	Foster families and foster homes in urban and rural areas in 2025	27
Mapa 3.	Dzieci w wieku 0-17 lat umieszczone w opiece zastępczej na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat według podregionów w 2025 r.....	33
Map 3.	Children up to the age of 18 in foster care per 1 thousand population aged up to 18 by subregions in 2025	33
Mapa 4.	Dzieci w wieku 0-17 lat korzystające z rodzinnych form opieki wśród dzieci w wieku 0-17 lat objętych opieką zastępczą według podregionów w 2025 r.....	34
Map 4.	Children up to the age of 18 in family forms of care among children up to the age of 18 covered by foster care by subregions in 2025	34
Mapa 5.	Dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w wieku 0-17 lat na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat a udział wychowanków placówek rodzinnych lub rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie wychowanków ogółem według podregionów w 2025 r.	36
Map 5.	Children up to the age of 18 in family and institutional foster care per 1 thousand population aged up to 18 and the share of residents of family centres or family foster care in the total number of residents by subregions in 2025	36
Mapa 6.	Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka na 10 tys. ludności według powiatów w 2025 r.	37
Map 6.	Foster families and foster homes per 10 thousand population by powiats in 2025	37
Mapa 7.	Dostępność placówek na poziomie podregionów (NUTS 2016) w 2025 r.	53
Map 7.	Availability of facilities by subregions (NUTS 2016) in 2025.....	53
Mapa 8.	Zakłady stacjonarne pomocy społecznej w 2025 r.	61
Map 8.	Stationary social welfare facilities in 2025	61
Mapa 9.	Dzieci w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej według podregionów w 2025 r.	63
Map 9.	Children in stationary welfare facilities by subregions in 2025.....	63
Mapa 10.	Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie oraz przewlekłe psychicznie chorych w 2025 r.	65
Map 10.	Residents of stationary social welfare facilities for mentally retarded, physically handicapped and chronically mentally ill persons in 2025	65
Mapa 11.	Wydatki z systemu pomocy społecznej według województw w 2025 r.....	68
Map 11.	Expenditures from social assistance system by voivodships in 2025	68
Mapa 12.	Beneficjenci pomocy społecznej wraz z członkami ich rodzin w 2025 r.....	71
Map 12.	Social assistance beneficiaries with family members in 2025	71
Mapa 13.	Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” na 1 mieszkańca w 2025 r.	78
Map 13.	Expenditure of local government entities in the budget divisions "Social Assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family" per capita in 2025	78

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
RDD	rodzinny dom dziecka foster home
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł PLN	złoty zloty
m.st.	miasto stołeczne
nr (Nr) No.	numer number
ok.	około
p. proc. pp	punkt procentowy percentage points
pkt	punkt
poz.	pozycja
woj.	województwo
Dz. U.	Dziennik Ustaw

Wstęp

Podstawowym źródłem informacji prezentowanych w publikacji „Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną w 2025 roku” są wyniki badań statystycznych prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, dane pozyskane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości, jak również dane Ministerstwa Finansów.

W opracowaniu skoncentrowano się na zjawiskach zachodzących w obszarze pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz wspierania rodziny, przedstawiając szeroki wachlarz form pomocy służących poprawie sytuacji osób wymagających wsparcia oraz poprawie kondycji i funkcjonowania rodzin w Polsce. Publikacja zawiera informacje na temat instytucji świadczących usługi, form pomocy pieniężnej i niepieniężnej, beneficjentów, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Opracowanie oparte jest na wynikach badań ujętych w Programie badań statystycznych statystyki publicznej:

- 1.20.03 – Świadczenia na rzecz rodziny,
- 1.20.04 – Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- 1.20.05 – Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 1.20.06 – Świadczenie wychowawcze 800 plus,
- 1.25.07 – Pomoc społeczna.

Publikacja zawiera informacje o liczbie i strukturze placówek pomocy społecznej, ich pracownikach, wolontariuszach oraz o różnych formach udzielanej pomocy, a także o zbiorowości osób korzystających z tej pomocy. Znaczna część publikacji poświęcona jest zagadnieniom związanym z opieką nad dziećmi i młodzieżą, pozbawionymi opieki rodzicielskiej (instytucjonalna i rodzinna piecza zastępcza). Znalazły się w niej również dane na temat żłobków i klubów dziecięcych, uzupełnione o inne formy opieki nad małym dzieckiem oraz zagadnienie adopcji.

Zaprezentowano również dane obrazujące skalę wsparcia finansowego z budżetu państwa oraz z budżetów jednostek samorządowych, kierowanego do beneficjentów pomocy społecznej oraz na wsparcie dla rodzin.

Uwagi metodologiczne obejmują podstawowe wyjaśnienia i definicje pojęć stosowanych w sprawozdawczości statystycznej w 2025 r., będącej źródłem danych prezentowanych w części tabelarycznej (dostępnej w wersji elektronicznej).

W części analitycznej zawarto analizę zróżnicowań terytorialnych. Dane zostały zaprezentowane dla całego kraju i poszczególnych województw. Wybrane zagadnienia zostały przedstawione w podziale na podregiony, a w aneksie tabelarycznym – także według powiatów.

Introduction

The main source of information presented in the publication "Social assistance, child and family services in 2025" are the results of statistical surveys conducted by Statistics Poland, data obtained from the Ministry of Family, Labour and Social Policy, the Ministry of Justice, and the Ministry of Finance.

The study focuses on the phenomena occurring in the area of social assistance, foster care and family support. A wide range of forms of assistance to improve the situation of people in need of support and to improve the condition and functioning of families in Poland has been presented. The publication includes information on institutions providing services, forms of monetary and non-monetary assistance, beneficiaries, with particular emphasis on children and youth.

The publication is based on the results of research within the framework of the Statistical survey program of official statistics:

- 1.20.03 – Benefits for the family
- 1.20.04 – Supporting the family and foster care system,
- 1.20.05 – Childcare for children up to the age of 3,
- 1.20.06 – Child-raising benefit 800 plus,
- 1.25.07 – Social assistance.

The publication includes information on the number and structure of social assistance centres, their employees, volunteers and on various forms of aid as well as on the population of beneficiaries. A significant part of the publication is dedicated to issues related to the care for children and young persons deprived of parental care (both institutional and family foster care). The publication also contains data on nurseries and children clubs, supplemented by new forms of child care, as well as the topic of adoption.

The report also presents data illustrating the scale of financial support transferred to the beneficiaries from the state budget and local government units as well as data on financial assistance for families.

The methodical notes include basic explanations and definitions used in the 2025 reporting, being the source of data presented in the tables (available in the electronic version).

The analytical part includes analysis of territorial differences. The data are presented as total figures referring to the entire country and for particular regions. Selected issues are shown broken down into subregions, and in tables – also by powiats.

Synteza

Pieczna zastępcza

Badanie instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej jest prowadzone w cyklu rocznym z wykorzystaniem formularzy PS-01 i PS-02. Badanie to dostarcza informacji o liczbie i typie jednostek zapewniających opiekę, liczbie i cechach społeczno-demograficznych wychowanków.

Pieczna zastępcza, sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, powinna mieć charakter okresowy i tam gdzie jest to możliwe, zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną. Dziecko może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej: rodzinnej lub instytucjonalnej. Zgodnie ze stanem w dniu 31 grudnia 2025 r. liczba dzieci ogółem umieszczonych w pieczy zastępczej wyniosła 78,3 tys. (w 2024 r. – 77,3 tys.), z czego 17,5 tys. przebywało w placówkach pieczy instytucjonalnej (podobnie w 2024 r.), zaś 60,7 tys. w podmiotach pieczy rodzinnej, tj. rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka (w 2024 r. – 59,8 tys.).

Świadczenia na rzecz rodziny

Świadczenia na rzecz rodziny mają na celu finansowe wsparcie rodziny, jeśli na jej utrzymaniu pozostaje dziecko (dzieci) lub osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy. Na świadczenia na rzecz rodzin składają się świadczenia rodzinne i pozostałe świadczenia takie jak: świadczenie wychowawcze, świadczenia z programu „Dobry Start”, świadczenie wspierające dla osób niepełnosprawnych, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy (świadczenie wygasające i zastąpione przez program „Aktywny Rodzic”) i świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości. Obowiązuje on od 1 maja 2004 r. i został wprowadzony na mocy Ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. Osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. Pomoc państwa w postaci wspomnianych świadczeń rodzinnych przysługuje po sprawdzeniu wszystkich kryteriów obowiązujących dla jej przyznania. W 2025 r. kwoty kryterium dochodowego (obowiązujące od 1 listopada 2015 r.) stosowane w systemie świadczeń rodzinnych wynosiły 674 zł na osobę w rodzinie oraz 764 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje rodzicom lub opiekunom, jeśli dochód rodziny nie przekracza 1 922 zł na osobę. Niektóre świadczenia rodzinne przyznawane są niezależnie od dochodu. Świadczenia mogą mieć charakter regularnych miesięcznych wypłat albo jednorazowej wypłaty.

W 2025 r. ze świadczeń rodzinnych skorzystało 1 173,0 tys. rodzin tj. o 8,5% mniej niż w 2024 r. Kwota wypłaconych z budżetu państwa świadczeń (15 009,5 mln zł) wzrosła o 2,2% w porównaniu z rokiem poprzednim (14 689,6 mln zł). W okresie od 2010 r. występuje systematyczny spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych z 2,2 mln w 2010 r. do poniżej 1,2 mln w 2025 r.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (w tys.)							
2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
2 219,0	1 809,7	1 660,7	1 535,6	1 469,1	1 363,3	1 281,7	1 173,0

Świadczenie wspierające, obowiązujące od 1 stycznia 2024 r., kierowane jest do niepełnosprawnych osób, które ukończyły 18 lat. Jego wysokość ustalana jest na podstawie liczby punktów określonych w decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (WZON). W 2025 r. na świadczenia wspierające przeznaczono 8,5 mld zł, tj. o 5,8 mld zł więcej niż przed rokiem.

Rodzinny kapitał opiekuńczy w 2025 r. był wypłacany osobom, które nabyły do niego prawo przed 1 października 2024 r., z zastrzeżeniem, że nie można pobierać jednocześnie RKO i świadczeń z programu „Aktywny Rodzic”. W 2025 r. wypłacono 450,5 tys. kapitałów, a ich łączna wartość wyniosła 0,4 mld zł.

Program „Aktywny Rodzic” obowiązuje od 1 października 2024 r., dotyczy wsparcia dla rodziców dzieci do lat 3 i zastępuje rodzinny kapitał opiekuńczy. W ramach tego programu można otrzymać takie świadczenia jak: „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” i „aktywnie w domu”. Na realizację programu „Aktywny Rodzic” przeznaczono łącznie w 2025 r. 6,3 mld zł.

W 2025 r., podobnie jak w 2024 r., wsparcie w ramach programu „Dobry Start” w formie jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł na wyprawkę szkolną otrzymało 4,7 mln uczniów, a jego wartość wyniosła 1,4 mld zł.

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów od dłużnika, jeśli dochód rodziny nie przekracza 1 209 zł na osobę. W 2025 r. z tego funduszu wypłacono 1,7 mln świadczeń o łącznej wartości 973,9 mln zł.

Wspieranie rodziny

We wzmocnieniu opiekuńczych funkcji rodziny, istotne znaczenie miały placówki wsparcia dziennego, których w 2025 r. funkcjonowało 2 718 (w 2024 r. – 2 931). Ze wszystkich zbadanych placówek wsparcia dziennego (opiekuńczych, specjalistycznych, prowadzonych w formie pracy podwórkowej, w połączonych formach) skorzystało w ciągu roku 90,1 tys. dzieci i młodzieży (w 2024 r. – 96,7 tys.). Poza placówkami wsparcia dziennego, znaczącym elementem systemu wspierania rodziny, byli asystenci rodziny oraz rodziny wspierające. W 2025 r. zatrudniono 4,0 tys. asystentów rodziny, a także funkcjonowało 82 rodziny wspierające.

Świadczenia w ramach programu „Rodzina 800 plus”

Program „Rodzina 800+” (do 31 grudnia 2023 r. – „Rodzina 500+”) to świadczenia przyznawane od 1 kwietnia 2016 r. (z progiem dochodowym dla 1 dziecka), a od 1 lipca 2019 r. – na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia w rodzinie naturalnej, jak również umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Od 1 czerwca 2022 r. wypłatę świadczeń wychowawczych przejął ZUS. Dotychczasowe dodatki na dzieci w pieczy zastępczej wypłacano do 31 maja 2022 r., zastępując je następnie świadczeniem wychowawczym. W 2025 roku świadczeniem wychowawczym w wysokości 800 zł miesięcznie objęto przeciętnie miesięcznie 6 708,1 tys. dzieci (w 2024 r. – 6 807,2 tys.). Wydatki na świadczenia z tego programu wyniosły 64 851,9 mln zł (w 2024 r. – 66 063,0 mln zł).

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

Dzieci w wieku do lat 3 objęte opieką w żłobkach i klubach dziecięcych				
	2015	2020	2024	2025
Polska	74 694	142 355	180 703	180 256
Miasto	69 440	123 588	.	.
Wieś	5 254	18 767	.	.
Dzieci w wieku do lat 3 objęte opieką w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku 0–2				
	2015	2020	2024	2025
Polska	67,5	128,2	219,5	238,0
Miasto	107,3	189,5	.	.
Wieś	11,4	41,0	.	.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 (do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 rok życia lub w przypadku gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym do 4 roku) może być organizowana w formie żłobka lub klubu dziecięcego, a także sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. W okresie od 2015 r. do 2025 r. liczba dzieci objętych opieką żłobkową wzrosła z niemal 75 tys. do ponad 180 tys. Jednocześnie liczba dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. ludności w wieku 0-2 wzrosła z 67,5 w 2015 r. do 238,0 w 2025 r.

Stacjonarne zakłady pomocy społecznej

Pod koniec 2025 r. w Polsce działało 2 325 zakładów stacjonarnej pomocy społecznej (o 93 więcej niż w 2024 r.), zapewniających wsparcie osobom w trudnych sytuacjach życiowych, które z różnych powodów nie mogą samodzielnie funkcjonować. Zakłady miały do dyspozycji 138,2 tys. miejsc (o 4,1 tys. więcej niż w 2024 r.), a przebywało w nich 128,2 tys. mieszkańców (o 3,7 tys. więcej niż w 2024 r.). Największą grupę stanowiły domy pomocy społecznej (909), w których mieszkało 82,6 tys. osób.

Świadczenia z pomocy społecznej

Pomoc środowiskowa polega na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i zakwalifikowanym do otrzymania takiej pomocy w miejscu ich zamieszkania. W 2025 r. na świadczenia w ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego, a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie wydano 5,1 mld zł (o 461,5 mln zł więcej niż w 2024 r.).

W 2025 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 742,3 tys. osób (o 17,0 tys. mniej niż w 2024 r.), w łącznej kwocie 3,3 mld zł (o 262,3 mln więcej niż w 2024 r.). Stanowiły one 63,7% kwoty ogółem na świadczenia z pomocy społecznej. Świadczenia w formie niepieniężnej na podstawie decyzji przyznano 425,7 tys. osób (o 1,2 tys. więcej niż w 2024 r.) i wydano na nie 1,9 mld zł, tj. 36,3% kwoty ogółem na świadczenia z pomocy społecznej (o 199,3 mln zł więcej niż w 2024 r.).

Liczba osób, którym w 2025 r. na podstawie decyzji przyznano świadczenia społeczne (bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania) wyniosła 833,1 tys. (o 1,4 tys. więcej niż w 2024 r.).

Executive summary

Foster care

The statistical survey on institutional and family foster care is conducted on an annual basis using PS-01 and PS-02 forms. This study provides information on the number and type of units providing care, number and socio-demographic characteristics of residents.

Foster care, provided in cases where it is impossible for the parents to provide care and education for a child, should be periodic and, whenever possible, aim to integrate a child with his family. A child can be placed into one of two forms of foster care: family or institutional. As of 31 December 2025, the total number of 78.3 thousand children (in 2024 – 77.3 thousand) were placed in foster care, of which 17.5 thousand were in institutional care centres (in 2024 – also 17,5 thousand), and 60.7 thousand in family foster care units (foster families or foster homes) (in 2024 – 59.8 thousand).

Family benefits

Family benefits aim to provide financial support to families if they upkeep child (or children) or disabled person requiring care and assistance. Family benefits include family allowances and other benefits such as: the child-raising allowance, benefits from 'Good Start' programme, supporting allowance for persons with disabilities, the Family Care Capital (a benefit that has been phased out and is replaced by the 'Active Parent' programme) and benefits from the alimony fund.

The system of family benefits is based on the principle of subsidiarity. It has been in force since 1 May 2004 and was introduced pursuant to the Act on Family Benefits of 28 November 2003. The persons primarily obliged to cover the costs of bringing up children are their parents. The government assistance in the form of the abovementioned family benefits is granted after the verification of all criteria obligatory for its provision. In 2025 the income criterion (effective from 1 November 2015) used in the family benefits system amounted to 674 PLN per person in family and 764 in case there is a disabled child in the family. One-off benefit on child birth is granted to the parents or caregivers if the income of the family does not exceed 1922 PLN per person. Some family benefits are non-means tested. The benefits may be periodical on a monthly basis or one-off payment.

In 2025 1173 thousand families benefited from the family benefits, which accounts for 8.5% less than in 2024. The value of benefits paid from the state budget (15009.5 million PLN) increased by 2.2% in comparison with the previous year (14689.6 million PLN). Since 2010 there has been a steady decline in the number of families receiving family benefits – from 2.2 million in 2010 to less than 1.2 million in 2025.

Number of families benefiting from family benefits (in thousand)							
2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
2 219.0	1 809.7	1 660.7	1 535.6	1 469.1	1 363.3	1 281.7	1 173.0

Supporting benefit, effective from 1 January 2024, is granted to persons with disabilities aged 18 or over. The value of the benefit is determined on the basis of the score specified in the decision of the Voivodship Disability Assessment Team. In 2025, 8.5 billion PLN was allocated for support benefits, i.e. 5.8 billion PLN more than in the previous year.

In 2025, Family Care Capital was paid to persons eligible for its provision before 1 October 2024, under condition that Family Care Capital could not be claimed at the same time as benefits paid from 'Active Parent' programme. In 2025, 450.5 thousand payments were made, and their total amounted to 0.4 billion PLN.

The 'Active Parent' programme has been effective since 1 October 2024; it provides support for parents of children under the age of 3 and replaces Family Care Capital. Under that programme, parents can receive benefits such as: 'active parents at work', 'active at nursery' and 'active at home'. In 2025 the total of 6.3 billion PLN was allocated for the implementation of the 'Active Parent' programme.

In 2025, as in 2024, 4.7 million school students received support for school supplies under the 'Good Start' programme in the form of one-off payment of 300 PLN and the total value of the programme amounted to 1.4 billion PLN.

A person entitled to alimonies receives support from the alimony fund if the attempts to enforce alimony payments from the debtor are unsuccessful, provided the family's income does not exceed 1209 PLN per person. In 2025, 1.7 million benefits were paid from the fund and their total value amounted to 973.9 million PLN.

Family support

In strengthening the protective functions of the family, the day support facilities had significant importance. In 2025 there were 2 718 such facilities in operation (in 2024 – 2 931 facilities). Across all types of day support facilities (general, specialized, street work, in a combination of the forms) 90.1 thousand children and adolescents received care during the year (in 2024 – 96.7 thousand). Apart from day support centres, family assistants and supporting families were important elements of the family support system. In 2025, 4,0 thousand family assistants were employed and there were 82 supporting families.

Benefits under the "Family 800 plus" programme

The "Family 800 plus" programme (known as "Family 500+" until December 31, 2023) has provided financial assistance since April 1, 2016 (initially with the income criterion for 1 child) and since July 1, 2019 for every child under the age of 18 in natural families, as well as child placed in family foster care or institutional foster care. Since June 1, 2022, the payment of child-rising benefits has been administered by SII. Previous supplements for children in foster care were paid until May 31, 2022, then replaced by a child-rising benefit. In 2025 a monthly child-rising benefit in the amount of PLN 800 was distributed to an average of 6 708,1 thousand children (in 2024 – 6 807.2 thousand children). Expenditure on benefits under this programme amounted to 64 851.9 million PLN in 2025 (compared to PLN 66 063.0 million in 2024).

Childcare for children up to the age of 3

Children up to the age of 3 are cared in nurseries and children's clubs				
	2015	2020	2024	2025
Poland	74 694	142 355	180 703	180 256
Urban areas	69 440	123 588	.	.
Rural areas	5 254	18 767	.	.
Children up to the age of 3 are cared in nurseries and children's clubs for 1000 children aged 0–2				
	2015	2020	2024	2025
Poland	67.5	128.2	219.5	238.0
Urban areas	107.3	189.5	.	.
Rural areas	11.4	41.0	.	.

Childcare for children up to the age of 3 (until the end of the school year in which the child reaches 3 years of age or when it is impossible or difficult to include a child in pre-school education up to 4 years of age) may be organized in forms of a nursery or a children's club, as well as provided by a day carer or a nanny.

In the period from 2015 to 2025, the number of children covered by care in nurseries and children's clubs increased from almost 75 thousand to over 180 thousand. The number of children covered by care in nurseries and children's clubs per 1 thousand population aged 0-2 increased from 67.5 in 2015 to 238.0 in 2025.

Stationary social welfare facilities

At the end of 2025, in Poland there were 2 325 stationary social welfare facilities (by 93 more than in 2024) providing support to people in difficult situations, who, for various reasons, were unable to act independently. The facilities had 138.2 thousand places (by 4.1 thousand more than in 2024) and 128.2 thousand residents stayed there (by 3.7 thousand more than in 2024). Social assistance houses constituted the largest group (909) accommodating 82.6 thousand residents.

Social assistance benefits

Social assistance refers to the provision of cash and non-monetary benefits to people who meet certain criteria and are entitled to receive such assistance in their place of residence. In 2025 for benefits, in the framework of the support organised and provided by local government units as well as by powiat family support centres, the total of 5.1 billion PLN was spent on social assistance (by 461.5 million PLN more than in 2024).

In 2025, 742.3 thousand persons (by 17 thousand less than in 2024) received benefits in cash granted on the basis of administrative decision, which amounted to 3.3 billion PLN (by 262.3 million more than in 2024). They accounted for 63.7% of the total amount spent on social assistance benefits. Benefits in non-monetary form granted on the basis of administrative decision were provided to 425.7 thousand persons (by 1.2 thousand more than in 2024) and amounted to 1.9 billion PLN, i.e. 36.3% of the total amount (by 199.3 million PLN more than in 2024).

The number of persons who received in 2025 social benefits granted on the basis of administrative decision (regardless of the number of benefits, their type, form and source of financing) amounted to 833.1 thousand (by 1.4 thousand more than in 2024).

Rozdział 1.

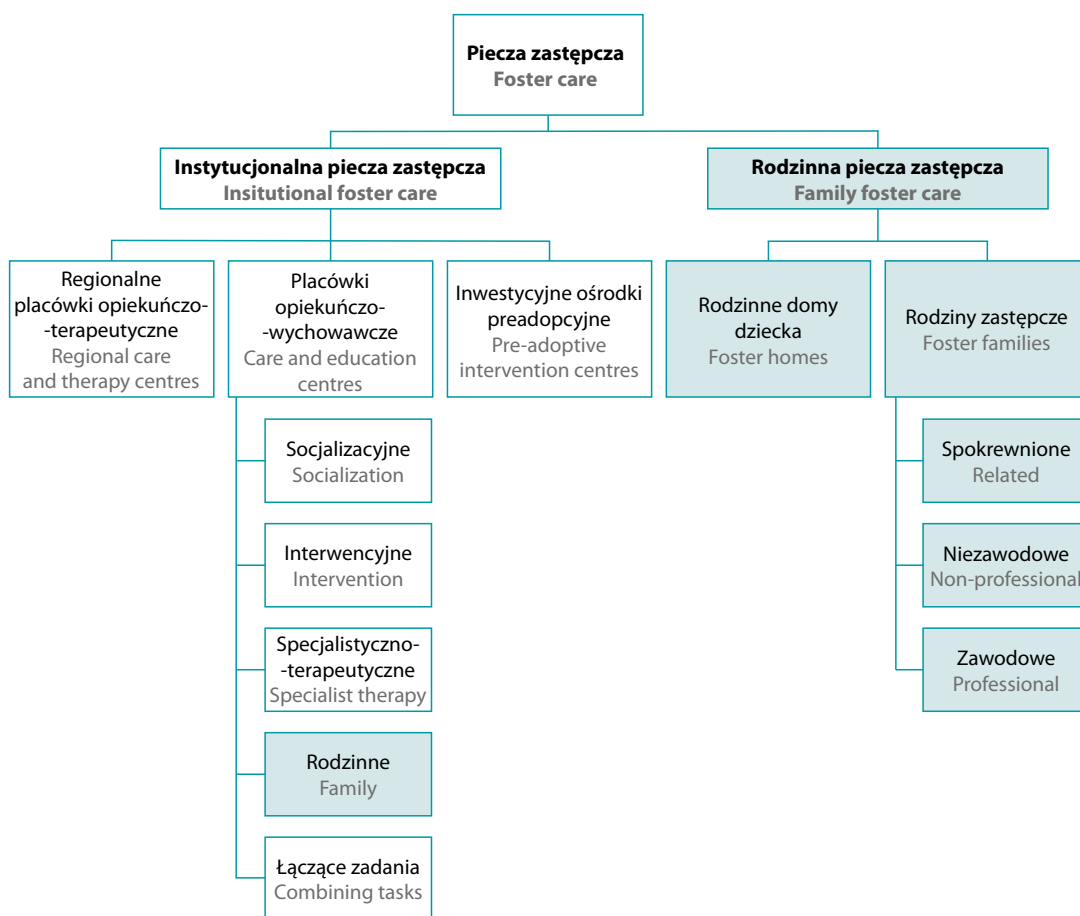
Chapter 1.

Opieka zastępcza nad dziećmi i młodzieżą

Foster care provided to children and youth

Opieka oraz wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki i wsparcia ze strony rodziny naturalnej, realizowane są poprzez system instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej¹.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców umieszcza się je w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka.

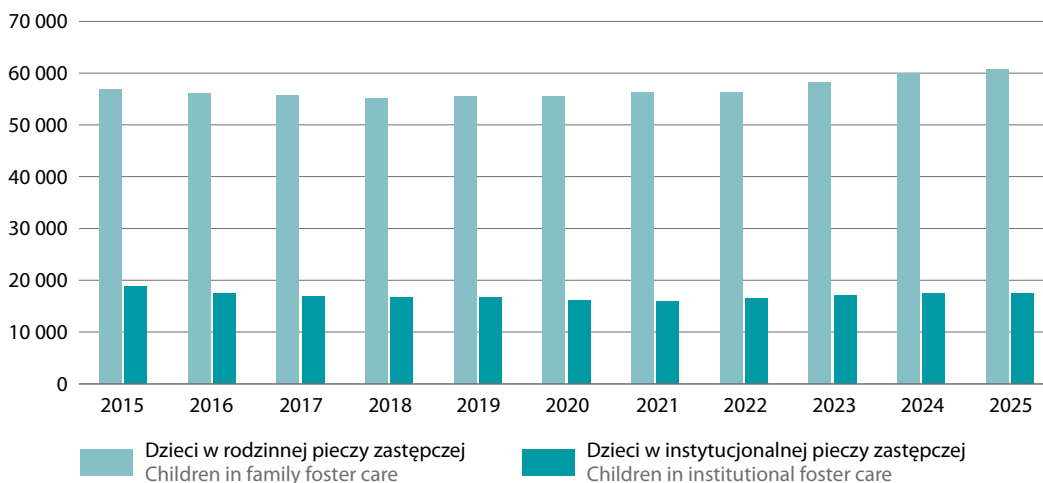
W pieczy zastępczej wyróżniamy pieczę instytucjonalną i pieczę rodzinną, przy czym w niniejszej publikacji za rodzinne formy opieki zastępczej uznano zarówno pieczę rodzinną, jak i placówki rodzinne funkcjonujące w ramach pieczy instytucjonalnej (oznaczone na schemacie kolorem turkusowym).

¹ Do roku 2011 była realizowana w ramach zadań pomocy społecznej.

Analizując udział rodzinnej pieczy zastępczej tj. rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka (RDD) w sprawowaniu pieczy (opieki) zastępczej, możemy na przestrzeni lat zaobserwować proces powolnego, lecz systematycznego jej zwiększania (w ostatnich latach wyjątkiem był rok 2022 gdy zaobserwowano spadek). W 2025 r. wystąpił minimalny wzrost jej udziału o 0,2 p. proc. w stosunku do 2024 r. W 2015 r. w rodzinnej pieczy zastępczej² – przebywało 75,0% wychowanków w wieku 0-24 lata, w 2024 r. – stanowili oni 77,4% ogółu objętych opieką zastępczą, zaś w 2025 r. – 77,6%.

Na wykresie 1 przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka a także liczbę dzieci umieszczonych we wszystkich placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wykres 1. Dzieci w pieczy zastępczej
Chart 1. Children in foster care

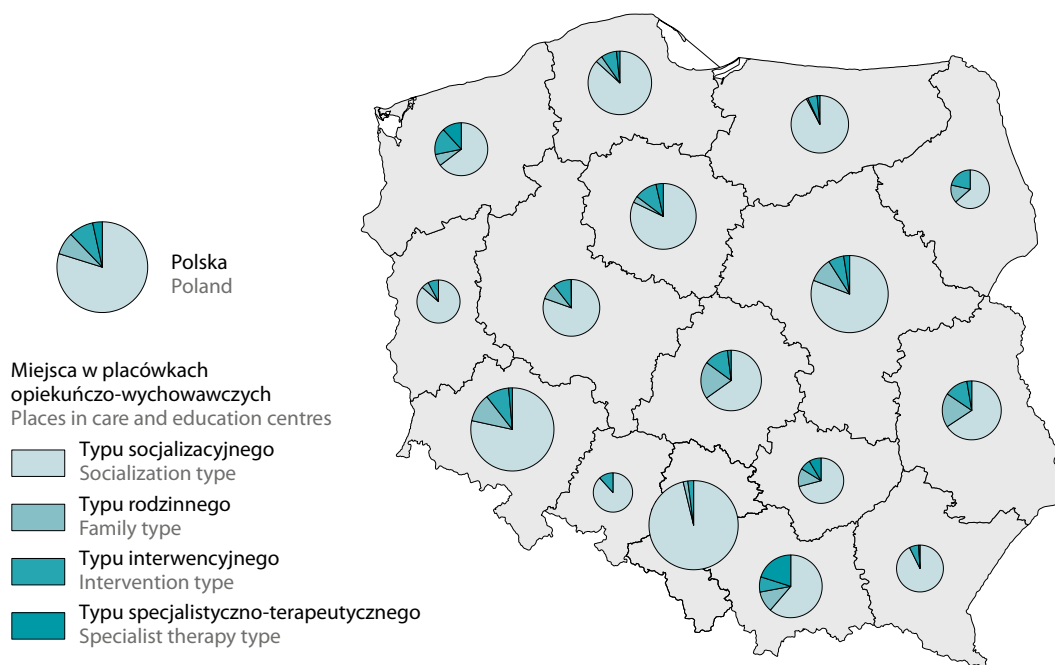
Instytucjonalna piecza zastępcza

Pod koniec 2025 r. funkcjonowało 1328 placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej³ (o 2 więcej niż w 2024 r.), z tego 1313 placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 12 regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i 3 ośrodki preadopcyjne. Wśród placówek opiekuńczo-wychowawczych działało: 180 placówek rodzinnych, 828 socjalizacyjnych, 62 interwencyjne, 36 specjalistyczno-terapeutycznych oraz 207 placówek łączących zadania. Placówki te łączyły działania socjalizacyjne (w 207 placówkach), interwencyjne (w 201 placówkach) oraz specjalistyczno-terapeutyczne (w 34 placówkach). Łączna liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej wyniosła 16,9 tys., w tym, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 16,5 tys. (mapa 1).

² Od roku 2012 – rodzinna piecza zastępcza (rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, które mogły powstawać w wyniku przekształcenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego).

³ Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, art. 112 § 1).

Mapa 1. Miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2025
 Map 1. Places in care and education centres in 2025

Miejsca w placówkach łączących zadania zostały przydzielone do odpowiedniego typu.
 Places in the facilities combining tasks were assigned to the appropriate type.

W placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej, które zapewniały stałą opiekę całodobową, według stanu na 31 grudnia 2025 r. przebywało 17,5 tys. wychowanków, a w ciągu roku sprawozdawczego 23,7 tys. dzieci. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 17,1 tys. wychowanków w ostatnim dniu roku oraz 23,1 tys. w ciągu roku sprawozdawczego. W stosunku do 2024 r. odnotowano wzrost liczby wychowanków pieczy instytucjonalnej w ciągu roku sprawozdawczego o 0,3 tys., natomiast liczba wychowanków w ostatnim dniu roku nie uległa zmianie.

Liczba wychowanków w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, kształtowała się następująco:

- rodzinne – 1,3 tys. (1,5 tys. w ciągu roku),
- socjalizacyjne – 11,4 tys. (14,5 tys. w ciągu roku),
- interwencyjne – 0,9 tys. (2,1 tys. w ciągu roku),
- specjalistyczno-terapeutyczne – 0,5 tys. (0,6 tys. w ciągu roku),
- łączące zadania – 3,1 tys. (4,3 tys. w ciągu roku):
 - część socjalizacyjna – 2,3 tys. (3,0 tys. w ciągu roku),
 - część interwencyjna - 0,7 tys. (1,1 tys. w ciągu roku),
 - część specjalistyczno-terapeutyczna - 0,1 tys. (0,2 tys. w ciągu roku).

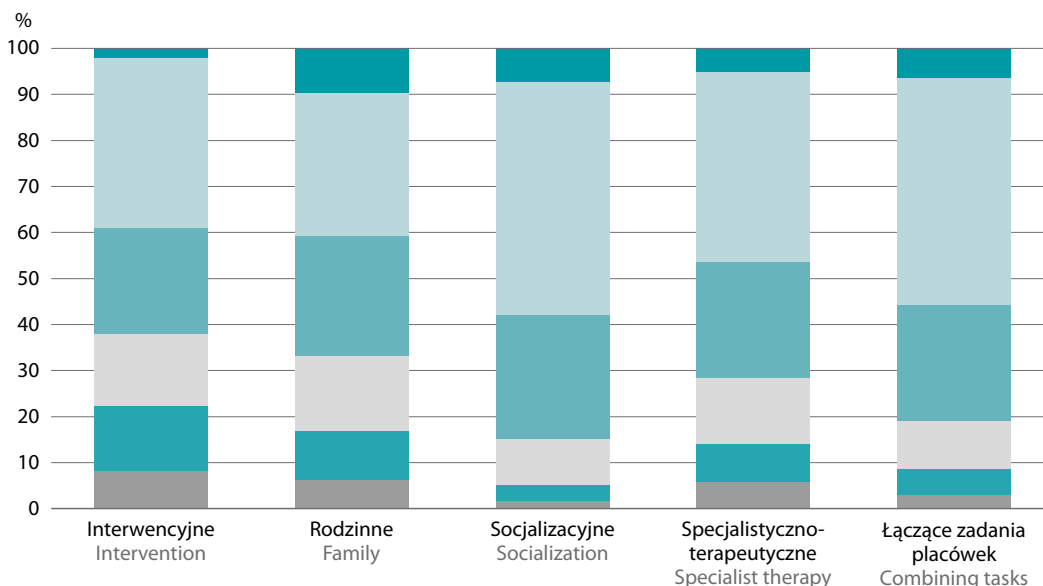
Ponadto, w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych przebywało 343 dzieci (409 w ciągu roku), natomiast w ośrodkach preadopcyjnych odpowiednio: 50 i 121 dzieci.

Podobnie jak w latach poprzednich, w instytucjonalnej pieczy zastępczej, według stanu na 31 grudnia 2025 r., umieszczono więcej chłopców (9,1 tys.) niż dziewczynek (8,4 tys.), co daje wskaźnik feminizacji⁴ równy 92,2, a w przypadku ogółu ludności Polski w wieku 0-24 wyniósł on 95,1.

⁴ Wskaźnik feminizacji określa liczbę kobiet w danej populacji przypadającą na 100 mężczyzn.

Dzieci do lat 6 stanowiły 8,8% ogółu wychowanków umieszczonych w całej pieczy instytucjonalnej – (tj. placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych). Nieco wyższy odsetek stanowiły dzieci w wieku 7-9 lat (11,1%). Najliczniejszą grupę tworzyli wychowankowie w wieku 14-17 lat (47,0%) oraz 10-13 lat (26,3% ogółu wychowanków). Osoby powyżej 18 r.ż. stanowiły 6,8%⁵. Strukturę wieku dzieci w poszczególnych typach placówek opiekuńczo-wychowawczych przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Dzieci i młodzież w placówkach opiekuńczo-wychowawczych według grup wieku w 2025 r.
Chart 2. Children and youth in care and education centres by age in 2025

Nieco ponad 4/5 dzieci umieszczonych w placówkach posiadało obydwoje rodziców, którzy mieli trudności we właściwym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jedynie 1,9% (0,3 tys.) wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej było sierotami biologicznymi, a 15,4% (2,7 tys.) – półsierotami.

Osoby posiadające prawne potwierdzenie niepełnosprawności stanowiły 13,9% wychowanków pieczy instytucjonalnej (2,4 tys. osób), natomiast przewlekłe choroby, których choroba trwała sześć miesięcy lub dłużej – 14,9% wychowanków (2,6 tys. osób).

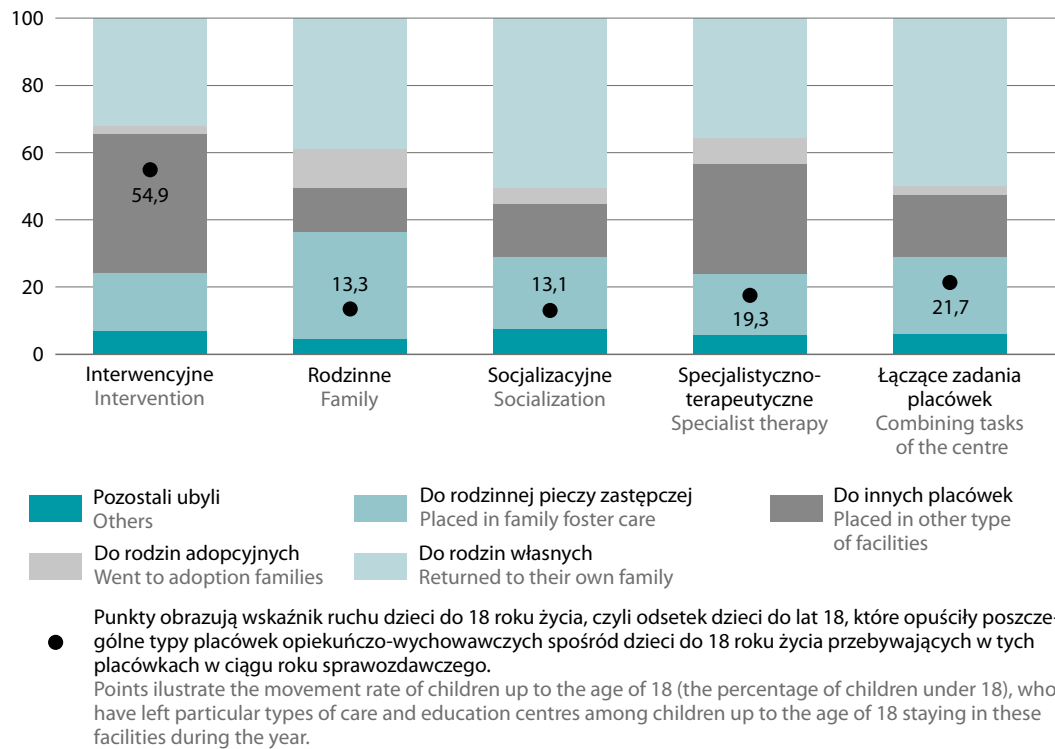
W ciągu 2025 r. 3,9 tys. wychowanków w wieku do 18 lat opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą (w 2024 r. – 4,5 tys.), w tym 3,8 tys. – placówki opiekuńczo-wychowawcze. Według typów placówek, jak co roku, najwyższy wskaźnik ruchu dzieci do 18 roku życia⁶ wystąpił w placówkach interwencyjnych (odchodzący to 54,9% wychowanków), co należy uznać za zrozumiałe z uwagi na tymczasowy charakter opieki, jaką zapewnia dziecku tego typu placówka⁷. Niższy wskaźnik dotyczył placówek łączących zadania (21,7%) i specjalistyczno-terapeutycznych (19,3%). Natomiast w placówkach rodzinnych, zapewniających względnie stabilne środowisko wychowawcze oraz placówkach socjalizacyjnych wskaźnik ruchu dzieci wyniósł odpowiednio: 13,3% i 13,1% (wykres 3).

⁵ Dla porównania w całej populacji w wieku 0-24 lat, dzieci do lat 6 stanowiły 23,3%, w grupie 7-9 lat – 13,2%, 10-13 lat – 17,2%, 14-17 lat – 18,5%, natomiast osoby pełnoletnie – 27,7%.

⁶ Wskaźnik ruchu dzieci do 18 roku życia rozumiany jest jako odsetek dzieci do lat 18, które opuściły poszczególne rodzaje placówek całodobowych spośród dzieci do 18 roku życia przebywających w tych placówkach w ciągu roku sprawozdawczego.

⁷ Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie powinien być dłuższy niż 3 miesiące. Po tym czasie dziecko powinno powrócić do rodziny naturalnej, zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinie adopcyjnej lub w innej placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wykres 3. Dzieci do 18 roku życia, które odeszły z placówek opiekuńczo-wychowawczych w ciągu 2025 r.
Chart 3. Children up to age of 18 who left care and education centres during the 2025

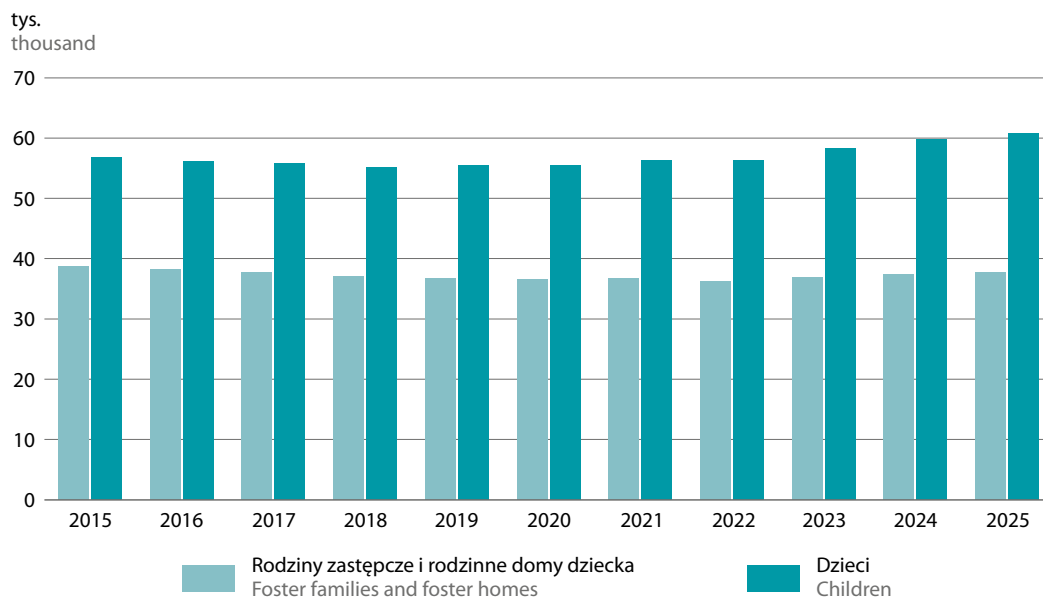
Spośród wszystkich dzieci do 18 roku życia, które opuściły placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej w ciągu roku, najwięcej, bo 43,1% wychowanków powróciło do rodzin własnych (1,7 tys.), 4,7% znalazło opiekę w rodzinach adopcyjnych (0,2 tys.), a 21,1% umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej (0,8 tys.). 24,2% dzieci zmieniło miejsce pobytu na inną placówkę instytucjonalnej pieczy zastępczej (0,9 tys.), co oznacza, że nadal pozostały w instytucjonalnym systemie opieki. Pozostałe 7,0% dzieci opuściło placówkę z innych przyczyn (0,3 tys.).

Ponadto 2,2 tys. pełnoletnich wychowanków opuściło pieczę instytucjonalną, z czego 56,4% założyło w ciągu roku sprawozdawczego własne gospodarstwo domowe (w 2024 r. odpowiednio: 2,0 tys.; 54,6%).

Rodzinna piecza zastępcza

Większość dzieci objętych opieką zastępczą (60,7 tys. tj. 77,6%) przebywała w pieczy rodzinnej, którą stanowią rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Według stanu na 31 grudnia 2025 r. funkcjonowało 36,8 tys. rodzin zastępczych (42,0 tys. w ciągu roku) oraz 959 rodzinnych domów dziecka (1021 w ciągu roku). W 2024 r. liczba rodzin zastępczych wynosiła 36,5 tys., co oznacza wzrost w 2025 r. o 0,2 tys., natomiast liczba rodzinnych domów dziecka zwiększyła się o 59 placówek (wobec 900 w 2024 r.).

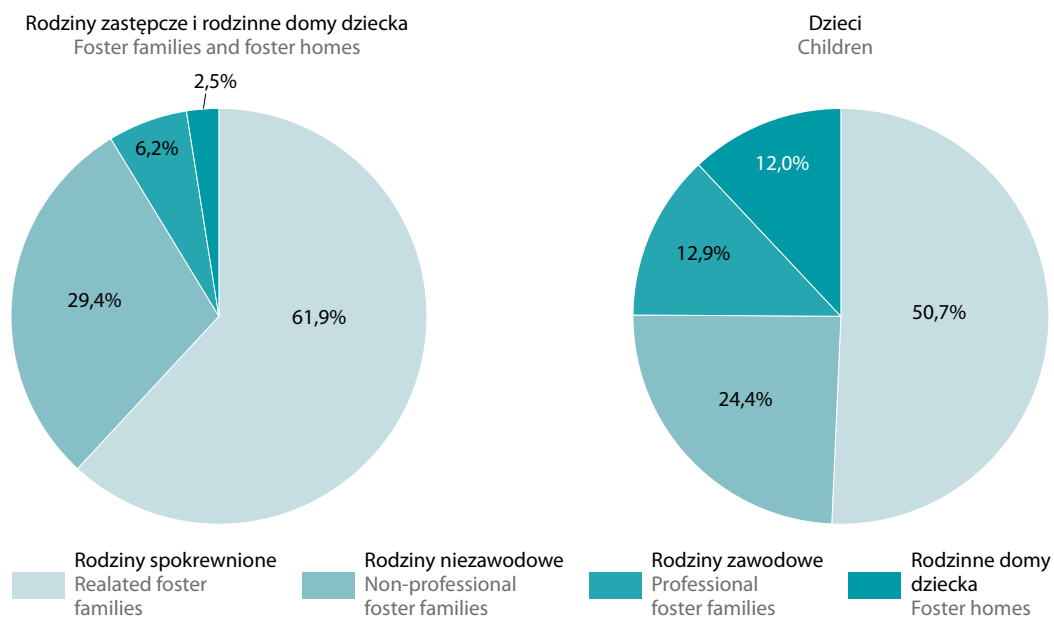
Wykres 4. Rodzinna piecza zastępcza
Chart 4. Family foster care

Uwzględniając całość rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny spokrewnione stanowiły 61,9%, rodziny niezawodowe – 29,4%, rodziny zawodowe – 6,2%, podczas gdy rodzinne domy dziecka - jedynie 2,5% (wykres 5).

Wykres 5. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej według liczby rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz liczby dzieci w 2025 r.

Chart 5. The structure of family foster care by number of foster families and foster homes and number of children in 2025

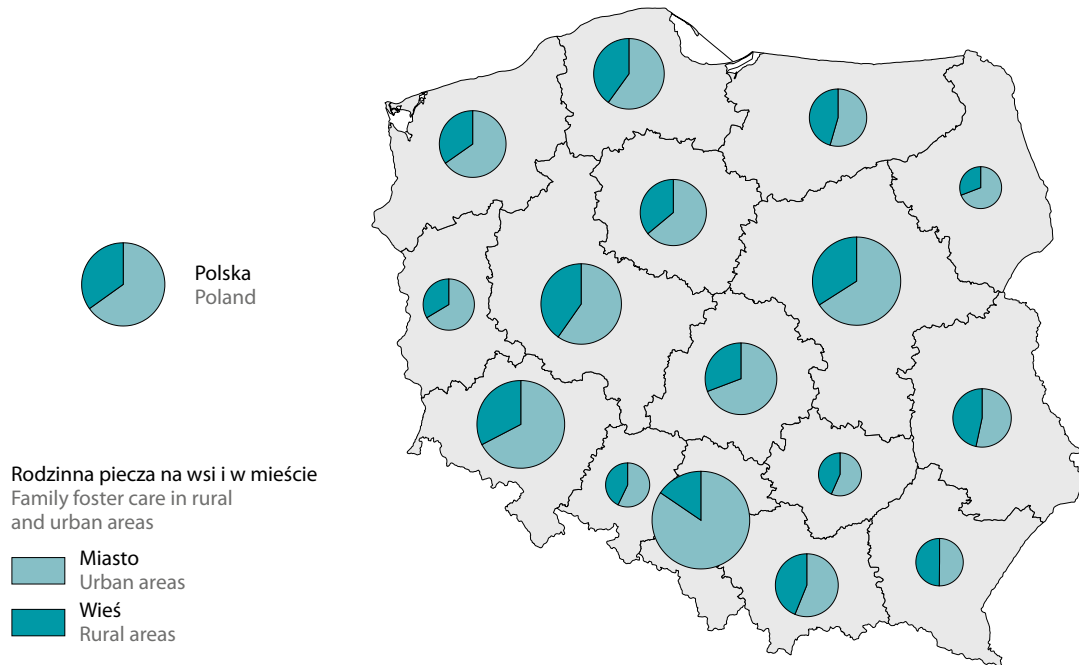

Wśród rodzin zastępczych najwięcej było rodzin spokrewnionych – 63,5% ogółu, dalej rodzin niezawodowych – 30,2% i rodzin zawodowych – 6,3%.

W ramach rodzin zawodowych⁸ najliczniej reprezentowane były „zwykłe” rodziny zawodowe (74,7%), następnie rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego (15,0%). Stosunkowo nieliczne były rodziny specjalistyczne (10,3%).

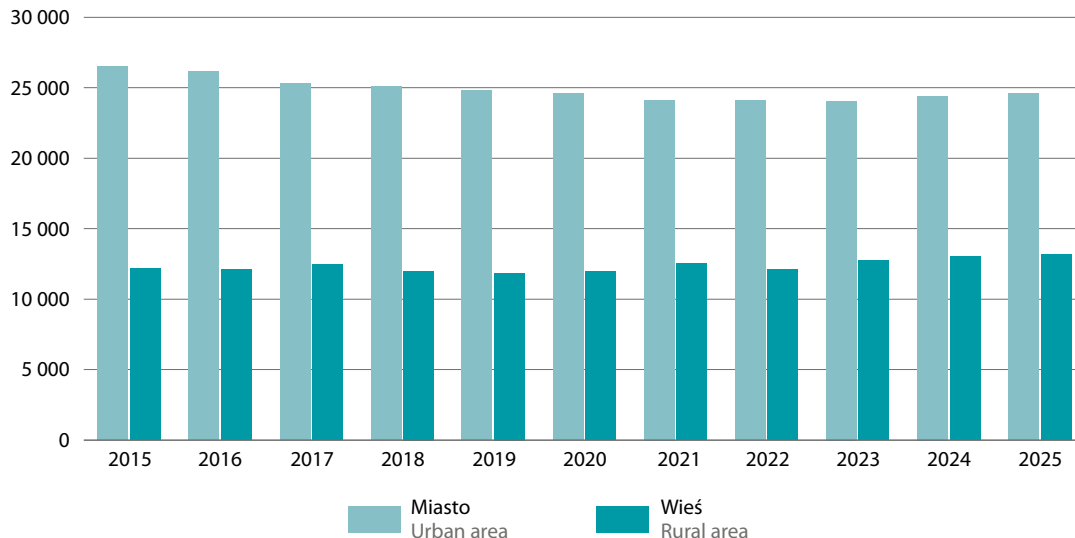
Zdecydowana większość rodzin zastępczych (24,1 tys.) oraz niemal połowa rodzinnych domów dziecka (462) – (łącznie 65,1%) funkcjonowała w miastach, na wsi odnotowano odpowiednio: 12,7 tys. rodzin zastępczych oraz 497 rodzinnych domów dziecka (mapa 2 i wykres 6). Trzeba jednak pamiętać, że 3/5 ludności Polski mieszka w miastach, 2/5 na wsi, a województwa są pod tym względem istotnie zróżnicowane.

Mapa 2. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w podziale na miasto i wieś w 2025 r.
Map 2. Foster families and foster homes in urban and rural areas in 2025

⁸ Patrz „Uwagi metodologiczne”.

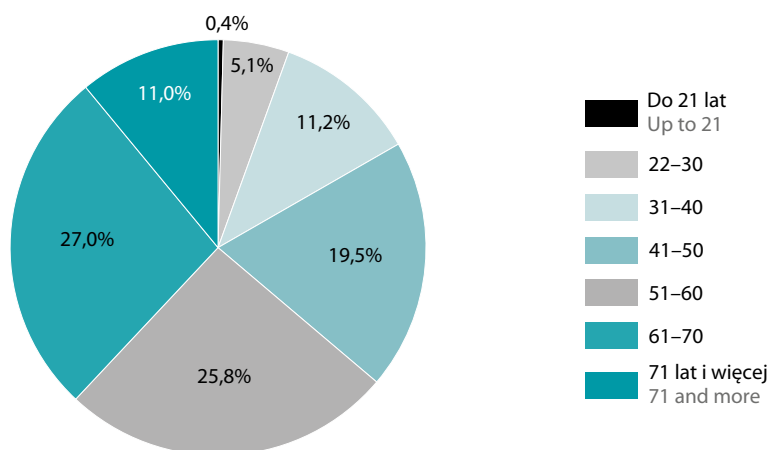
Wykres 6. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w miastach i na wsi
Chart 6. Family foster care in urban and rural areas

W niemal połowie przypadków (48,2%) funkcję rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka pełniła osoba samotna (18,2 tys.). Natomiast 0,5% prowadzących rodzinną pieczę zastępczą stanowili cudzoziemcy (0,2 tys.).

Największą grupę prowadzącą podmioty rodzinnej pieczy zastępczej stanowiły osoby w wieku 51-70 lat - odpowiadały one za ponad 50% przypadków. Znacznie rzadziej instytucje te były prowadzone przez osoby starsze, powyżej 71. roku życia (11,0%) oraz w wieku 31-40 lat (11,2%). Rzadkością było sprawowanie pieczy przez osoby bardzo młode, do 21. roku życia – zaledwie 0,4% (wykres 7).

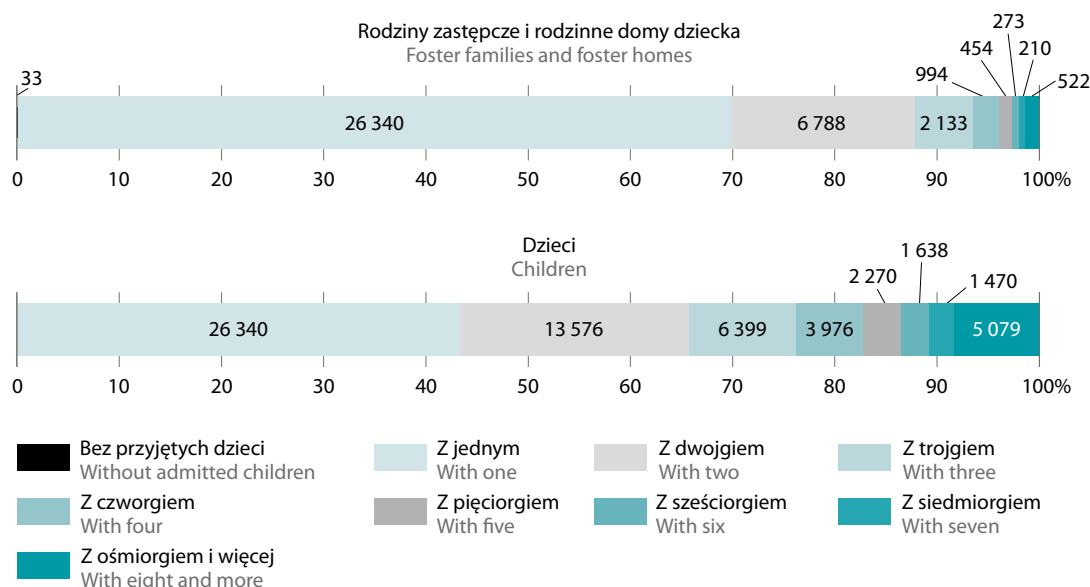
Wykres 7. Osoby prowadzące rodzinną pieczę zastępczą według wieku w 2025 r.
Chart 7. Persons running family foster care by age in 2025

Najwięcej rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (26,3 tys., tj. 69,8%) miało na wychowaniu jedno dziecko. Liczba rodzin zastępczych wychowujących dwoje dzieci stanowiła 18,0% ogółu rodzin (6,8 tys.), udział rodzin z trójgiem dzieci wynosił 5,7% (2,1 tys.), z czworgiem lub więcej – 6,5% (2,5 tys.). 77,9% rodzinnych domów dziecka wychowywało sześcioro lub więcej dzieci. Cała rodzinna piecza zastępcza według liczby przyjętych dzieci została przedstawiona na wykresie 8.

Wykres 8. Rodzinna piecza zastępcza według liczby przyjętych dzieci (liczba rodzin zastępczych i RDD oraz liczba dzieci) w 2025 r.

Chart 8. Family foster care by number of taken children (number of foster families and foster homes and number of children) in 2025

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka zapewniły opiekę nad 50,9 tys. dzieci do 18 roku życia oraz 9,9 tys. osób w wieku 18-24 (najczęściej kontynuującymi naukę). W porównaniu do 2024 r. liczba dzieci w wieku 0-17 lat w rodzinnej pieczy zastępczej wzrosła o 0,7 tys., a w wieku 18-24 lata o 0,2 tys.

Wśród wychowanków przebywających w 2025 r. w rodzinnej pieczy zastępczej, najmniej było dzieci najmłodszych, tj. w przedziałach wieku 0-3 lata (5,6 tys., co stanowiło 9,3 %) i 4-6 lat (7,2 tys., tj. 11,9%), a także osób w wieku 18-24 lata⁹ - 9,9 tys., tj. 16,3%. Największy odsetek stanowiły dzieci w wieku 7-13 lat (21,5 tys., tj. 35,3%) oraz 14-17 lat (16,5 tys., tj. 27,2%).

Po raz pierwszy w swoim życiu do rodzinnej pieczy zastępczej trafiło 10,0 tys. dzieci (w 2024 r. – 10,4 tys.), spośród których 42,1% umieszczonych zostało w rodzinach spokrewnionych.

W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 556 cudzoziemców, w tym 506 osób w wieku do 18 lat. Dla porównania według stanu na 31 grudnia 2024 r. cudzoziemców przebywających w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka było 486, w tym 374 niepełnoletnich.

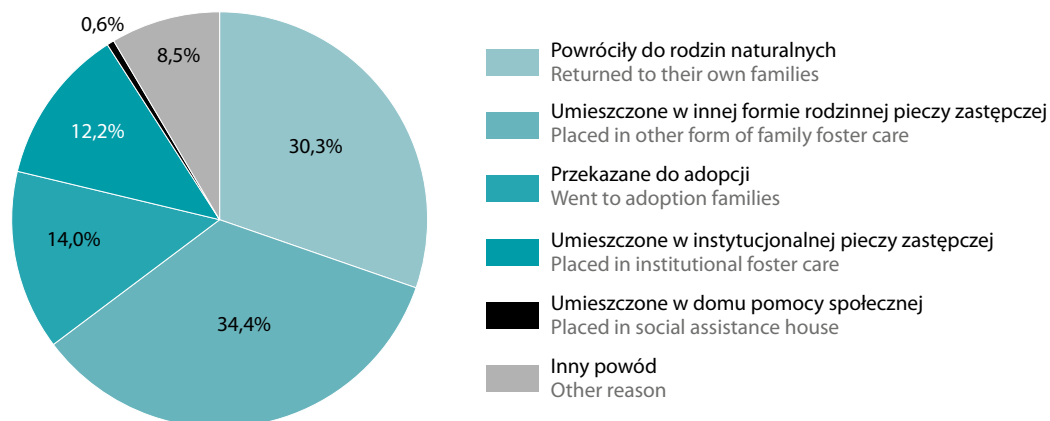
Dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności (8,4 tys.) stanowiły 13,9% wszystkich podopiecznych, wobec 4,2%¹⁰ dzieci z niepełnosprawnością w całej populacji (w 2024 r. odpowiednio: 7,6 tys.; 12,7%).

W roku sprawozdawczym 2025 rodzinną pieczę zastępczą opuściło 8,5 tys. wychowanków do 18 roku życia. Z tej liczby 30,3% (2,6 tys.) powróciło do rodziny naturalnej, 14,0% (1,2 tys.) trafiło do adopcji, 34,4% (2,9 tys.) umieszczono w innej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, 12,2% trafiło do instytucjonalnej pieczy zastępczej (1,0 tys.), a pozostałe 9,1% dzieci (0,8 tys.) opuściło pieczę z innego (wykres 9).

⁹ Od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osoba, która osiągnęła pełnoletność, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli kontynuuje naukę, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, która do 2011 r. regulowała kwestie opieki zastępczej, osoba pełnoletnia mogła przebywać w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęła naukę przed uzyskaniem pełnoletności.

¹⁰ Źródło: Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia za 2019 r.

Wykres 9. Dzieci do 18 roku życia, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w 2025 r.
Chart 9. Children up to the age of 18 who left family foster care in 2025

Ponadto rodzinną pieczę zastępczą opuściło 4,0 tys. wychowanków powyżej 18 roku życia. Z tej zbiorowości 68,0% osób usamodzielniało się. Wśród usamodzielnionych wychowanków 82,6% założyło w ciągu roku sprawozdawczego własne gospodarstwo domowe.

W 2025 r., według danych MRPIPS, działało 1 967 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (w 2024 r. – 1 877), którzy sprawowali opiekę nad rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka.

1.1 Porównania międzywojewódzkie pieczy zastępczej

1.1 Interoivodship comparison of foster care

Choć w 2025 r. ogólna liczba placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej wzrosła nieznacznie, zróżnicowanie terytorialne było bardziej wyraźne – nowe placówki powstały w siedmiu województwach - najwięcej przybyło ich w województwie wielkopolskim (3). Jednocześnie w pięciu województwach liczba placówek uległa zmniejszeniu, natomiast w czterech województwach pozostała bez zmian: lubelskim, lubuskim, opolskim i podkarpackim .

Największa liczba placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej, podobnie jak w latach ubiegłych, działała w 3 województwach: śląskim (179 placówek, co stanowiło 13,5% ogółu placówek tego typu w Polsce), dolnośląskim (153; 11,5%), mazowieckim (140; 10,5%). Najmniejsza liczba placówek funkcjonowała w województwie opolskim (31; 2,3%).

Tablica 1. Wskaźniki dotyczące opieki zastępczej nad dziećmi według województw w 2025 r.
Table 1. Indicators on foster care for children by voivodships in 2025

Wyszczególnienie Specification	Dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej ¹ Children in institutional foster care ¹	Udział dzieci w opiece rodzinnej ³ (%) Percentage of children in foster care family type ³	Dzieci w pieczy zastępczej ⁴ Children in foster care ⁴
Polska	2,5	77,4	10,2
Dolnośląskie	4,1	76,4	15,5
Kujawsko-pomorskie	3,7	72,1	12,9
Lubelskie	2,6	77,4	9,3
Lubuskie	3,0	80,0	14,1
Łódzkie	2,8	78,4	11,2
Małopolskie	1,6	74,6	5,7
Mazowieckie	1,7	78,0	6,8
Opolskie	2,8	77,1	12,3
Podkarpackie	1,7	69,3	5,6
Podlaskie	2,0	78,7	8,0
Pomorskie	2,4	80,6	12,2
Śląskie	3,1	76,2	12,8
Świętokrzyskie	3,1	69,8	9,0
Warmińsko-mazurskie	3,9	73,3	14,5
Wielkopolskie	1,4	84,9	8,3
Zachodniopomorskie	3,1	82,5	16,5

¹ Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w wieku 0-17 w przeliczeniu na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat.

¹ Number of children 0-17 in institutional foster care per 1 thousand population aged 0-17. Number of divorces per 1 thousand population.

² Udział procentowy dzieci w wieku 0-17 lat objętych rodzinnymi formami opieki zastępczej (placówki rodzinne i rodzinna piecza zastępcza) w liczbie dzieci w wieku 0-17 lat przebywających w pieczy zastępczej (instytucjonalna i rodzinna piecza zastępcza).

² Percentage of children aged 0-17 covered by foster care family type (family centres and family foster care) in the number of children aged 0-17 staying in foster care (institutional and family foster care).

³ Liczba dzieci w wieku 0-17 lat objętych pieczą zastępczą na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat.

³ Number of children aged 0-17 covered by foster care per 1 thousand population aged 0-17.

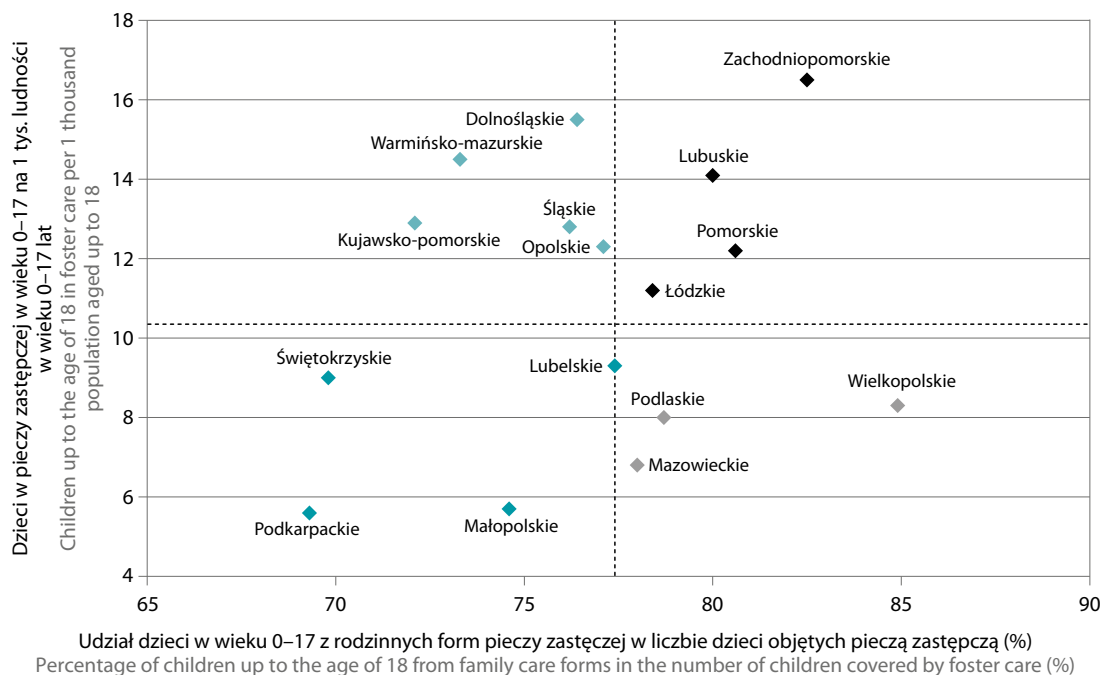
Analizie poddano również **rodzinne formy opieki zastępczej**, obejmujące placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego (placówki rodzinne w ramach pieczy instytucjonalnej) oraz rodzinną pieczę zastępczą, które stwarzają najkorzystniejsze dla dziecka środowisko wychowawcze. W przeciwieństwie do pozostałych typów placówek (interwencyjnych, socjalizacyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych, łączących zadania), w placówkach rodzinnych, przebywało średnio znacznie mniej wychowanków w pojedynczej placówce (przeciętnie 7,1 na placówkę), a w rodzinach zastępczych umieszczano nie więcej niż 3 dzieci a w rodzinnych domach dziecka do 8 dzieci, z możliwością odstępstwa od tej zasady w przypadku liczniejszego rodzeństwa.

W całej Polsce liczba dzieci w wieku 0-17 lat umieszczonych w opiece zastępczej kształtowała się na poziomie 10,2 na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat, natomiast dzieci z rodzinnych form opieki zastępczej stanowiły

77,4% ogólnej liczby dzieci objętych wszystkimi formami pieczy zastępczej (w 2024 r. 77,5%). Wystąpiły istotne różnice pomiędzy województwami (co ilustruje wykres 10).

Wykres 10. Wskaźnik liczby dzieci objętych pieczą zastępczą oraz wskaźnik liczby dzieci z rodzinnych form pieczy zastępczej (łącznie RDD, rodziny zastępcze i placówki rodzinne) w 2025 r.

Chart 10. The index of children covered by foster care and the index of children from family care forms (including foster homes, foster families and family centres) in 2025

Województwa należące do pierwszej grupy: podkarpackie, małopolskie, świętokrzyskie i lubelskie charakteryzowały się zarówno niższym niż przeciętnie w Polsce wskaźnikiem liczby dzieci objętych opieką zastępczą, jak i niższym lub równym udziałem dzieci z rodzinnych form opieki.

Do drugiej grupy zaliczono województwa: opolskie, śląskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie i dolnośląskie, w których liczba dzieci w pieczy zastępczej na 1 tys. ludności była wyższa od średniej dla Polski, a jednocześnie udział dzieci z rodzinnych form opieki zastępczej kształtował się poniżej przeciętnej.

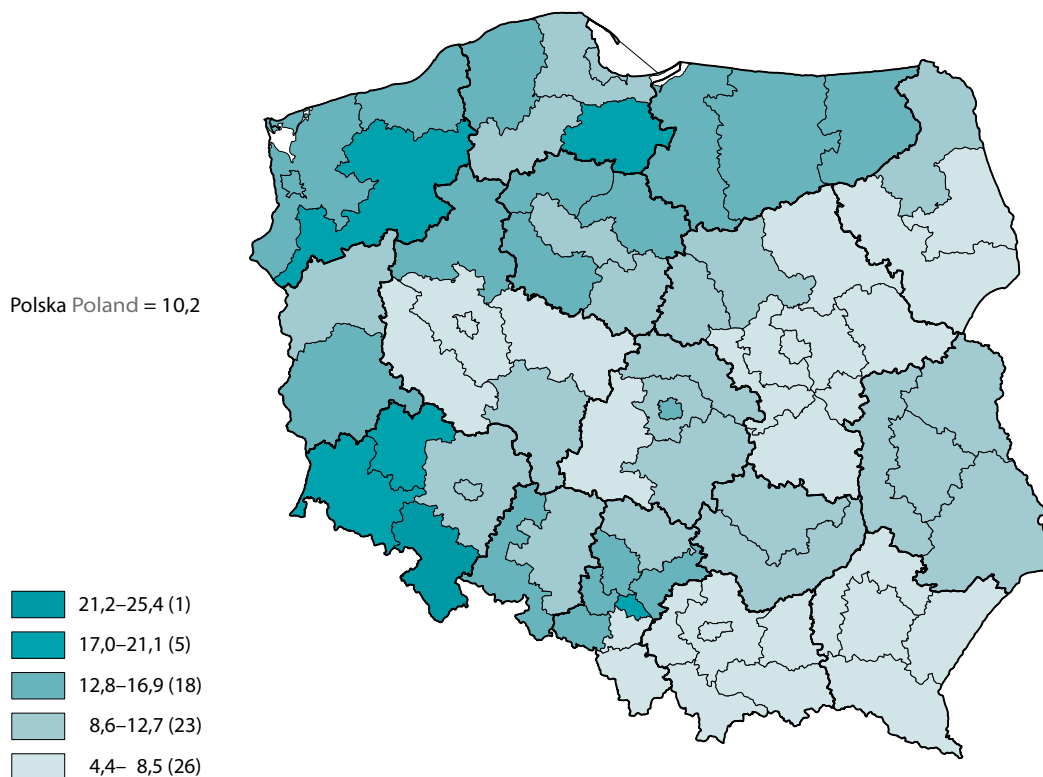
W województwach: mazowieckim, podlaskim i wielkopolskim, stanowiących trzecią grupę, wskaźnik dzieci w pieczy zastępczej w wieku 0-17 na 1 tys. ludności do 18 roku życia był niższy od przeciętnej dla Polski, a jednocześnie dzieci z rodzinnych form opieki zastępczej stanowiły wyższy niż przeciętnie dla Polski odsetek wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w tych województwach.

Pozostałe cztery województwa: łódzkie, pomorskie, lubuskie i zachodniopomorskie tworzą czwartą grupę, która charakteryzowała się wyższą niż średnia dla Polski wartością wskaźnika dzieci w pieczy zastępczej, a z drugiej strony ponadprzeciętnym udziałem dzieci z rodzinnych form opieki.

Zróżnicowanie regionalne na poziomie podregionów – NUTS 3 obrazuje mapa 3. Podobnie jak w latach poprzednich, do opieki zastępczej częściej trafiały dzieci w podregionach Polski północnej i zachodniej. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w podregionie wałbrzyskim (25,4). Najniższy, poniżej 5 dzieci na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat udział wychowanków objętych opieką zastępczą, odnotowano w południowej i południowo-wschodniej części kraju, tj. w podregionach: krakowskim (4,4), rzeszowskim (4,6) i tarnobrzeskim (4,8).

Mapa 3. Dzieci w wieku 0-17 lat umieszczone w opiece zastępczej na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat według podregionów w 2025 r.

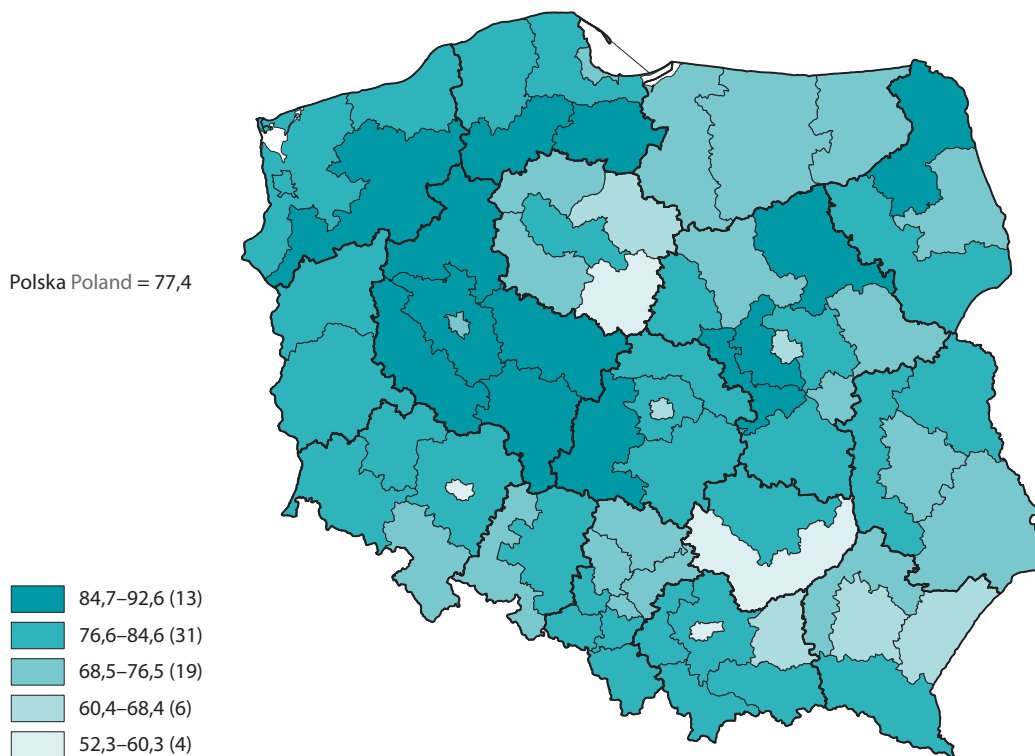
Map 3. Children up to the age of 18 in foster care per 1 thousand population aged up to 18 by subregions in 2025

Udział procentowy dzieci korzystających z rodzinnych form opieki (mapa 4), przyjął najwyższą wartość (powyżej 90%) w podregionie żyrańskim (92,6%). Z drugiej strony, w dwóch podregionach –sandomiersko-jędrzejowskim oraz włocławskim odsetek dzieci z placówek rodzinnych lub rodzinnej pieczy zastępczej spośród wszystkich przebywających w pieczy zastępczej wychowanków w wieku 0-17 lat, był najniższy i nie przekroczył 60%: (odpowiednio 52,3% i 56,0%).

Mapa 4. Dzieci w wieku 0-17 lat korzystające z rodzinnych form opieki wśród dzieci w wieku 0-17 lat objętych opieką zastępczą według podregionów w 2025 r.

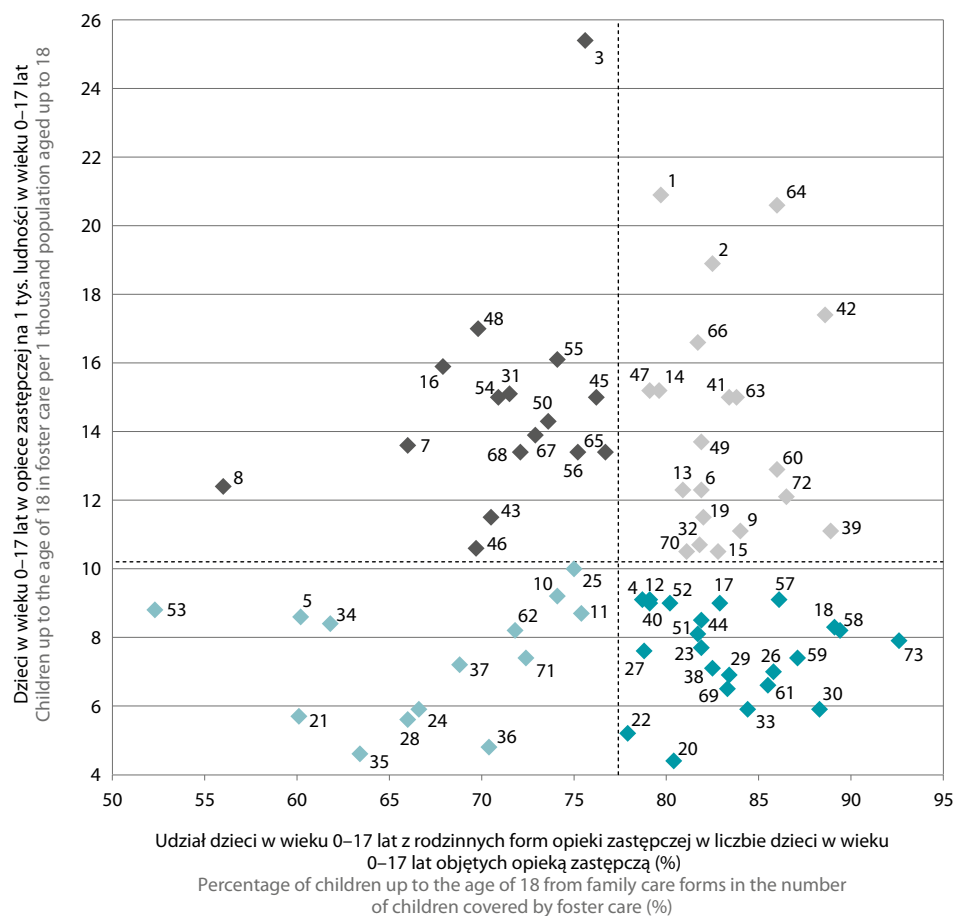
Map 4. Children up to the age of 18 in family forms of care among children up to the age of 18 covered by foster care by subregions in 2025

Ponadto łączna analiza udziału procentowego dzieci korzystających z rodzinnych form opieki i wskaźnika liczby dzieci objętych opieką zastępczą pozwala poklasyfikować podregiony według wartości obu wskaźników w relacji do średnich dla Polski (wykres 11 i mapa 5).

Wykres 11. Wskaźnik liczby dzieci objętych opieką zastępczą oraz wskaźnik liczby dzieci z rodzinnych form opieki zastępczej według podregionów w 2025 r.

Chart 11. The index of children covered by foster care and the index of children from family care forms by subregions in 2025

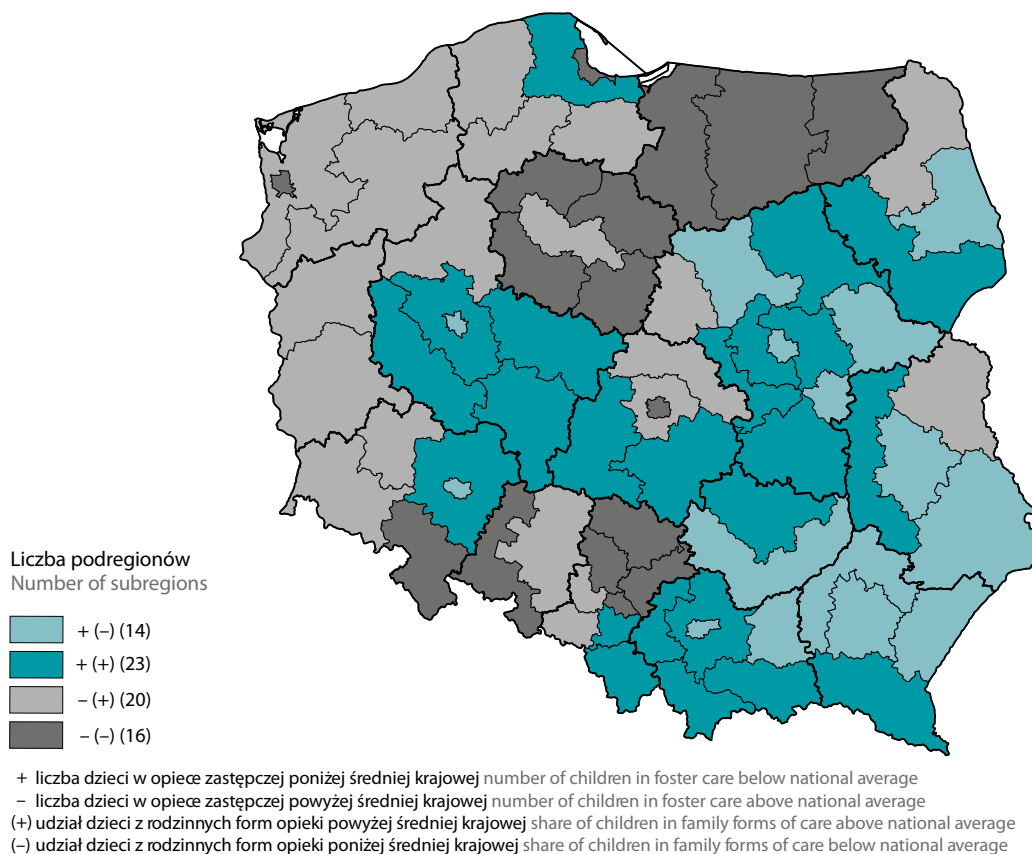
Podregion 1 – jeleniogórski
Podregion 2 – legnicko-głogowski
Podregion 3 – wałbrzyski
Podregion 4 – wrocławski
Podregion 5 – m. Wrocław
Podregion 6 – bydgosko-toruński
Podregion 7 – grudziądzki
Podregion 8 – włocławski
Podregion 9 – białski
Podregion 10 – chełmsko-zamojski
Podregion 11 – lubelski
Podregion 12 – puławski
Podregion 13 – gorzowski
Podregion 14 – zielonogórski
Podregion 15 – łódzki
Podregion 16 – m. Łódź
Podregion 17 – piotrkowski
Podregion 18 – sieradzki
Podregion 19 – skierniewicki
Podregion 20 – krakowski
Podregion 21 – m. Kraków
Podregion 22 – nowosądecki
Podregion 23 – oświęcimski
Podregion 24 – tarnowski
Podregion 25 – ciechanowski

Podregion 26 – ostrołęcki
Podregion 27 – radomski
Podregion 28 – m. st. Warszawa
Podregion 29 – warszawski wschodni
Podregion 30 – warszawski zachodni
Podregion 31 – nyski
Podregion 32 – opolski
Podregion 33 – krośnieński
Podregion 34 – przemyski
Podregion 35 – rzeszowski
Podregion 36 – tarnobrzeczki
Podregion 37 – białostocki
Podregion 38 – łomżyński
Podregion 39 – suwalski
Podregion 40 – gdański
Podregion 41 – słupski
Podregion 42 – starogardzki
Podregion 43 – trójmiejski
Podregion 44 – bielski
Podregion 45 – bytomski
Podregion 46 – częstochowski
Podregion 47 – gliwicki
Podregion 48 – katowicki
Podregion 49 – rybnicki
Podregion 50 – sosnowiecki

Podregion 51 – tyski
Podregion 52 – kielecki
Podregion 53 – sandomiersko-jędrzejowski
Podregion 54 – elbląski
Podregion 55 – ełcki
Podregion 56 – olsztyński
Podregion 57 – kaliski
Podregion 58 – koniński
Podregion 59 – leszczyński
Podregion 60 – piłski
Podregion 61 – poznański
Podregion 62 – m. Poznań
Podregion 63 – koszaliński
Podregion 64 – szczecinecko-pyrzycki
Podregion 65 – m. Szczecin
Podregion 66 – szczeciński
Podregion 67 – inowrocławski
Podregion 68 – świecki
Podregion 69 – nowotarski
Podregion 70 – plocki
Podregion 71 – siedlecki
Podregion 72 – chojnicki
Podregion 73 – żyrardowski

Mapa 5. Dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w wieku 0-17 lat na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat a udział wychowanków placówek rodzinnych lub rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie wychowanków ogółem według podregionów w 2025 r.

Map 5. Children up to the age of 18 in family and institutional foster care per 1 thousand population aged up to 18 and the share of residents of family centres or family foster care in the total number of residents by subregions in 2025

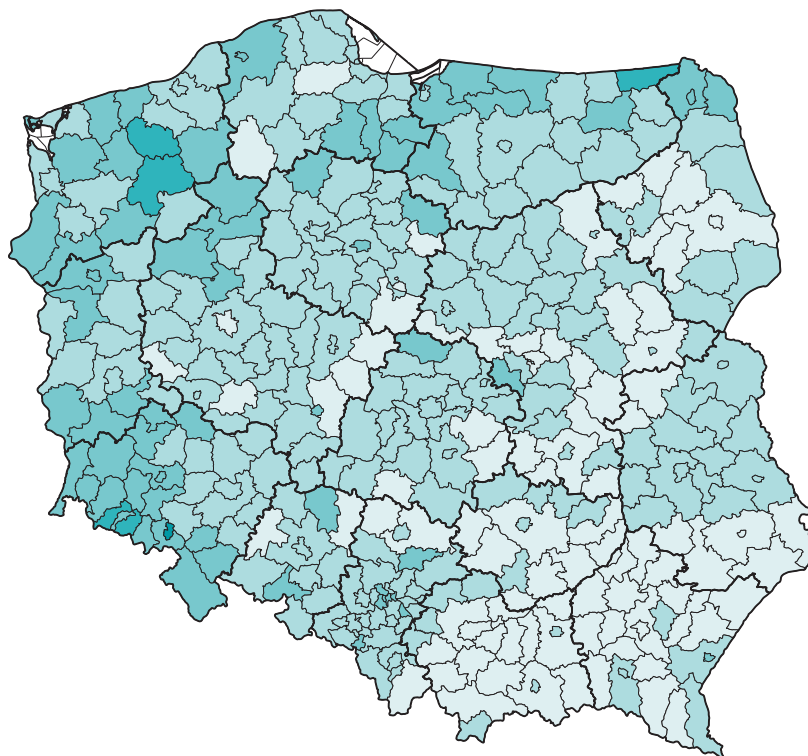
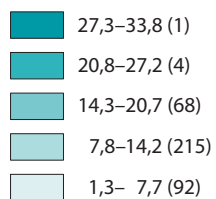
Podregiony oznaczone odcieniami koloru turkusowego, charakteryzujące się niższym od przeciętnej dla Polski wskaźnikiem dzieci w pieczy zastępczej, występują w większości podregionów województw: lubelskiego, mazowieckiego, podlaskiego, wielkopolskiego, oraz województwie świętokrzyskim i Polsce południowej. Taką charakterystykę mają również podregiony: gdański, piotrkowski, sieradzki i wrocławski.

Należy zaznaczyć, że podregiony Ziemi Zachodnich i Północnych (z wyjątkiem podregionu gdańskiego), oznaczone na mapie i wykresie odcieniami koloru szarego, cechuje wyższy niż średnia krajowa odsetek dzieci w pieczy zastępczej na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat. Podobną charakterystyką cechują się również podregiony województw: kujawsko-pomorskiego, opolskiego i większość podregionów województw: łódzkiego i śląskiego oraz podregiony: bialski, płocki i suwalski.

W 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, na 10 tys. ludności Polski przypadało średnio 10 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Powiaty o najwyższej wartości wskaźnika (powyżej 20,0) występowały głównie w zachodniej i północnej części kraju. Najwyższym wskaźnikiem charakteryzował się powiat m. Wałbrzych (33,8). Najmniej rodzin zastępczych na 10 tys. ludności (poniżej 5,0) funkcjonowało w powiatach zlokalizowanych głównie w województwach: małopolskim, podkarpackim i podlaskim (mapa 6).

Mapa 6. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka na 10 tys. ludności według powiatów w 2025 r.
Map 6. Foster families and foster homes per 10 thousand population by powiats in 2025

Polska Poland = 10,1

Rozdział 2.

Chapter 2.

Adopcje

Adoptions

W 2025 r. sądy rodzinne orzekły ogółem 2,3 tys. adopcji, w tym 20 **przysposobień** przez osoby zamieszkałe za granicą. W stosunku do 2024 r. liczba adopcji ogółem spadła o 174, natomiast adopcji międzynarodowych wzrosła o 11.

Analiza z punktu widzenia wieku przysposobionych dzieci wskazuje, że najwięcej orzeczeń dotyczyło dzieci małoletnich od 1 do 2 roku życia (13,6%) oraz od 2 do 3 roku życia (10,7%). Od lat utrzymuje się tendencja, że im młodsze dziecko, tym większą ma szansę na przysposobienie, a wraz z rosnącym wiekiem dziecka udział procentowy w liczbie adopcji ogółem maleje, z wyjątkiem ostatniej wyróżnionej w statystyce resortu sprawiedliwości grupy wieku "ponad 15 lat", która jest kategorią szerszą niż poprzednie.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pełni funkcję organu centralnego Konwencji o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego. Jednym z zadań jest wydawanie zgody na kontynuowanie procedury o przysposobienie. W 2025 r. wydanych zostało 21 zgód dotyczących 26 dzieci (w 2024 r. – 12 zgód dot. 14 dzieci). Krajami będącymi miejscem zwykłego pobytu kandydatów na rodziców adopcyjnych w 2025 r. były: Włochy (17 dzieci) i USA (9 dzieci).

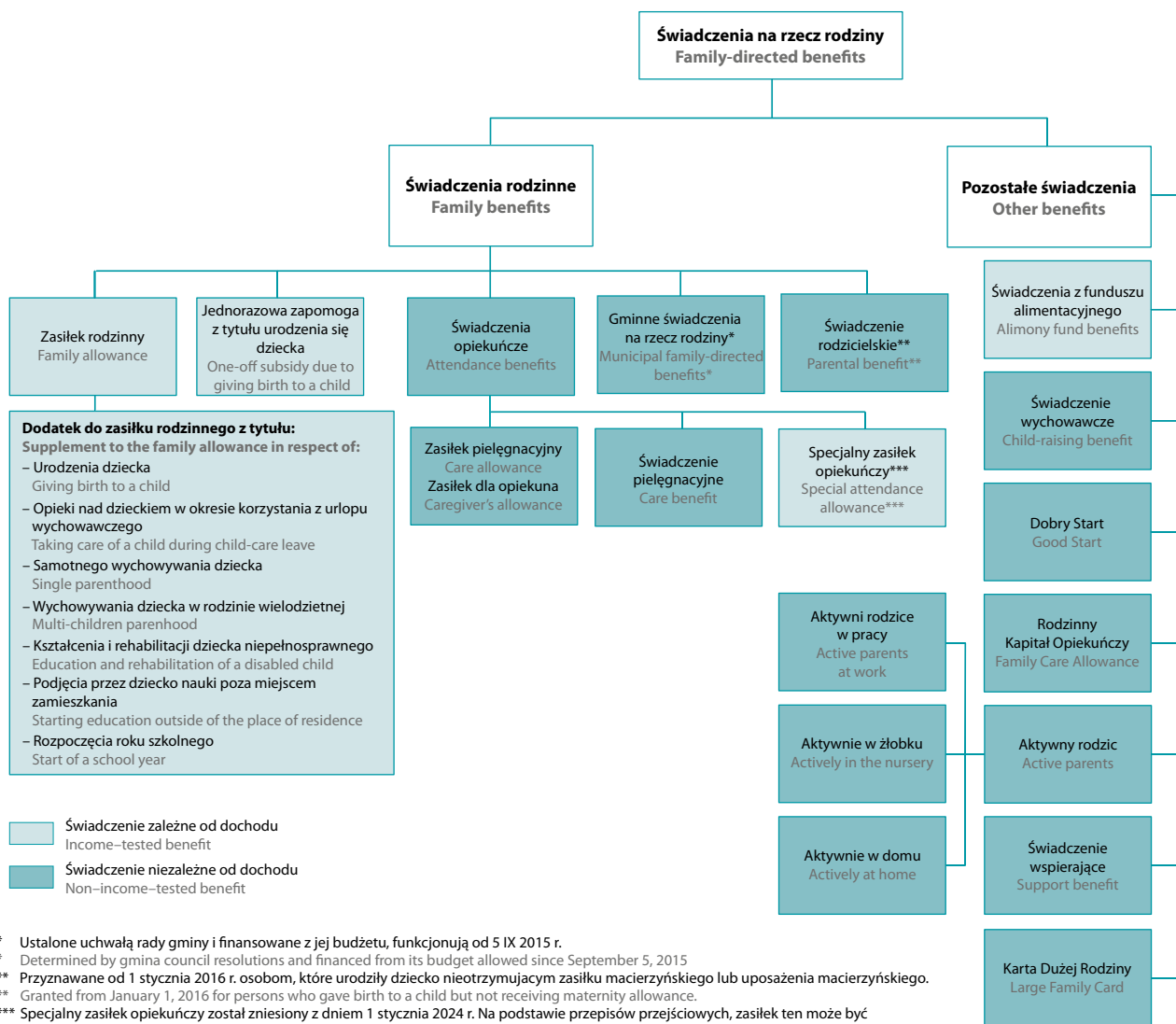
Na przestrzeni lat widoczny jest spadek liczby przysposobień małoletnich mieszkających w Polsce przez kandydatów z innych krajów. Związane jest to z decyzją Rady Ministrów z 2017 r. dotyczącą ograniczania adopcji z przemieszczeniem dzieci poza granice Polski, na co wpływ miały nagłaśniane w mediach przypadki, m.in. dzielenia rodzeństw (np. w 2016 r. przeprowadzono 286 adopcji zagranicznych, w 2017 r. - 137, a w 2018 r. - 36).

W 2025 r. do rodzin adopcyjnych trafiło ogółem 1,4 tys. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z czego ok. 0,2 tys. dzieci z instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz ok. 1,2 tys. z rodzinnej pieczy zastępczej. Stanowiły one odpowiednio: 4,7% wychowanków do 18. roku życia opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą w ciągu roku i 14,0% opuszczających rodzinną pieczę zastępczą w ciągu roku.

Rozdział 3. Chapter 3.

Świadczenia na rzecz rodziny Family benefits

Świadczenia na rzecz rodziny stanowią kluczowy element systemu wsparcia społecznego, którego celem jest zapewnienie finansowej pomocy rodzinom wychowującym dzieci oraz osobom sprawującym opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. Świadczenia te mają łagodzić obciążenia związane z utrzymaniem i wychowaniem dzieci, a także wspierać rodziny w sytuacjach wymagających zwiększonej opieki i pomocy.

* Ustalone uchwałą rady gminy i finansowane z jej budżetu, funkcjonują od 5 IX 2015 r.

* Determined by gmina council resolutions and financed from its budget allowed since September 5, 2015

** Przyznawane od 1 stycznia 2016 r. osobom, które urodziły dziecko nieotrzymującym zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego.

** Granted from January 1, 2016 for persons who gave birth to a child but not receiving maternity allowance.

*** Specjalny zasiłek opiekuńczy został zniesiony z dniem 1 stycznia 2024 r. Na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten może być przyznawany także po 1 stycznia 2024 r. na zasadzie zachowania do niego praw nabytych, na warunkach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r.

*** Special attendance allowance was abolished as of January 1, 2024. Based on transitional regulations, this allowance could still be granted after January 1, 2024, on the basis of maintaining acquired rights, under the conditions applicable until December 31, 2023.

Na system świadczeń na rzecz rodziny składają się zarówno świadczenia rodzinne, jak i inne formy wsparcia funkcjonujące poza ustawą o świadczeniach rodzinnych. Do tej drugiej grupy należą m.in. świadczenie wychowawcze (szczegółowo omówione w rozdziale 4), świadczenie z programu „Dobry Start”, Karta Dużej Rodziny, świadczenia wspierające dla osób niepełnosprawnych, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy (świadczenie wygasające, zastąpione przez program „Aktywny Rodzic”) oraz świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami (wyłączając dodatki z tytułu urodzenia dziecka i rozpoczęcia roku szkolnego), świadczenia opiekuńcze, świadczenie rodzicielskie, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie wychowawcze, świadczenie wspierające są co do zasady wypłacane miesięcznie. Rodzinny Kapitał Opiekuńczy był wypłacany miesięcznie i obecnie jest świadczeniem wygasającym, zastąpionym przez program „Aktywny Rodzic”. Świadczenie „Dobry Start” i jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka są wypłacane jednorazowo. Oznacza to, że świadczenia mogą mieć charakter regularnych miesięcznych wypłat albo jednorazowej wypłaty.

Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości. Osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. Pomoc państwa w postaci wspomnianych świadczeń rodzinnych przysługuje po sprawdzeniu wszystkich kryteriów obowiązujących dla jej przyznania. W 2025 r. kwoty kryterium dochodowego (obowiązujące od 1 listopada 2015 r.) stosowane w systemie świadczeń rodzinnych wynosiły 674 zł na osobę w rodzinie oraz 764 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje rodzicom lub opiekunom, jeśli dochód rodziny nie przekracza 1 922 zł na osobę. Niektóre świadczenia rodzinne przyznawane są niezależnie od dochodu.

W 2025 r. ze świadczeń rodzinnych skorzystało 1 173,0 tys. rodzin tj. o 8,5% mniej niż w 2024 r. (1 281,7 tys.). Rodzin pobierających zasiłki rodzinne wraz z dodatkami było 263,0 tys., tj. o 23,0% mniej niż w 2024 r., w tym 58,3% rodzin (tj. 153,4 tys. rodzin), które nie osiągnęły dochodów na osobę wyższych niż 400 zł, 32,6% rodzin (tj. 85,7 tys. rodzin), które osiągnęły dochody na osobę w przedziale od 400 zł do wysokości kryterium dochodowego. Spadek liczby rodzin pobierających zasiłki rodzinne związany jest z wysokością kryterium dochodowego, które jest niezmiennie od 1 listopada 2015 r. Dochody powyżej poziomu kryterium dochodowego osiągnęło 9,1% rodzin korzystających ze świadczeń (23,9 tys.). W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego – zasiłek rodzinny i dodatki do niego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny (tzw. „mechanizm złotówka za złotówkę”).

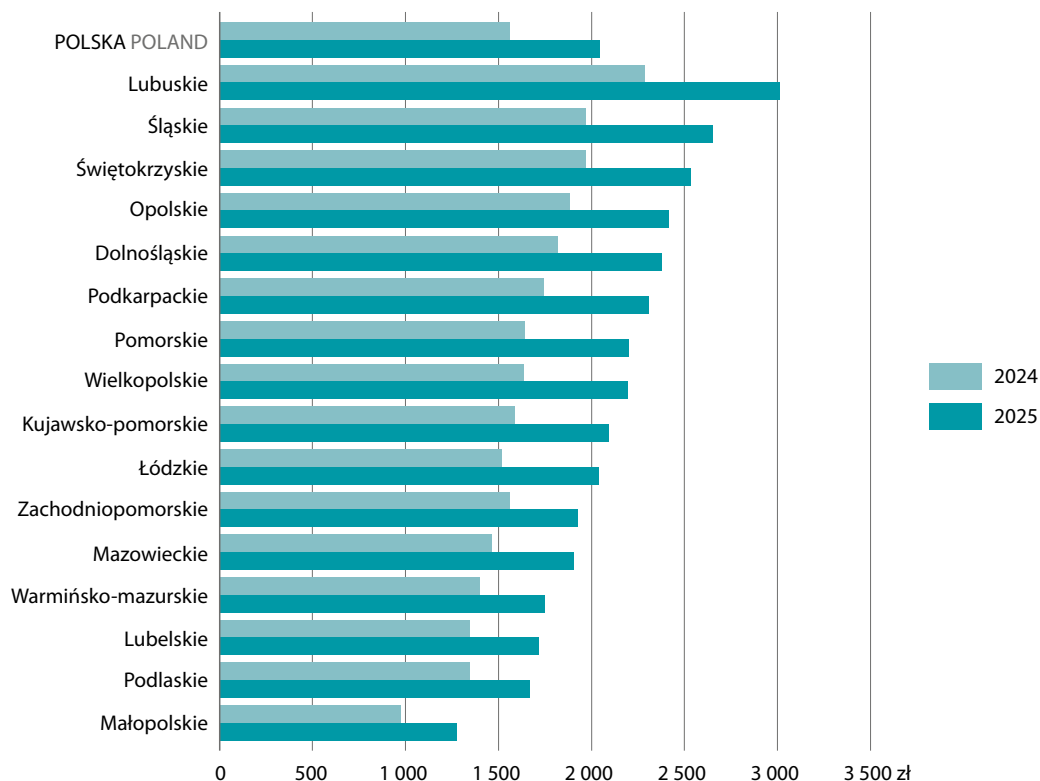
Wśród rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami), rodziny pełne stanowiły 69,5% (182,9 tys. rodzin). Rodziny pobierające zasiłek rodzinny z 1 lub 2 dzieci stanowiły 62,2% rodzin (163,4 tys.), natomiast rodziny wielodzietne (mające 3 lub więcej dzieci) – 37,8% (99,6 tys.).

W 2025 r. przeciętna wysokość wydatków na świadczenia rodzinne w przeliczeniu na 1 świadczeniobiorcę zasiłku rodzinnego wyniosła 2 046,56 zł i była o 31,0 % wyższa niż w 2024 r. (1 562,26 zł). Wzrost wysokości wydatków na świadczenia rodzinne spowodowany był przede wszystkim wzrostem kwoty świadczenia pielęgnacyjnego z 2 988 zł w 2024 r. do wysokości 3 287 zł w 2025 r. Dodatkowo zmniejszyła się liczba świadczeniobiorców zasiłku rodzinnego.

Wskaźnik ten najwyższą wartość osiągnął w województwie lubuskim (3 012,50 zł), a najniższą w województwie małopolskim (1 277,65 zł).

Wykres 12. Przeciętna wysokość wydatków na świadczenia rodzinne w przeliczeniu na 1 świadczeniobiorcę zasiłku rodzinnego

Chart 12. Average amount of family benefits per family allowance beneficiary

Wśród świadczeń rodzinnych, dominującą pozycję stanowiły zasiłki rodzinne, których w 2025 r. przeciętnie miesięcznie wypłacono 611,2 tys. Było to o 22,0% mniej niż w 2024 r. (783,6 tys.).

W 2025 r. na zasiłki rodzinne wydatkowano kwotę 833,4 mln zł i była ona o ok. 21,9% niższa niż w 2024 r. (1067,5 mln zł). Przeciętna miesięczna kwota zasiłku rodzinnego wynosiła w 2025 r. – 113,64 zł (w 2024 r. – 113,53 zł).

Druga grupa świadczeń rodzinnych to dodatki do zasiłku rodzinnego. Aby rodzina mogła z nich skorzystać, musiała mieć prawo do otrzymywania zasiłku rodzinnego. Najwięcej dodatków wypłacono z tytułu: wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – przeciętnie miesięcznie 144,8 tys. świadczeń, rozpoczęcia roku szkolnego – przeciętnie miesięcznie 71,5 tys. świadczeń oraz kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – przeciętnie miesięcznie 66,0 tys. świadczeń. W 2025 r. wypłacono dodatki do zasiłków rodzinnych na kwotę 479,3 mln zł, tj. o 21,3% mniej w porównaniu do 2024 r. (608,9 mln zł).

Na świadczenia opiekuńcze w skład, których wchodzi zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy wydatkowano w 2025 r. łącznie 13 203,9 mln zł, o 6,1% więcej niż rok wcześniej (12 449,8 mln zł).

W 2025 r. wypłacono przeciętnie miesięcznie 935,0 tys. zasiłków pielęgnacyjnych, a ich kwota wyniosła przeciętnie miesięcznie 215,84 zł.

Od 1 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest na nowych zasadach, tj. świadczenie to przysługuje osobom sprawującym opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi w wieku do ukończenia 18. roku życia. W 2025 r. przeciętna miesięczna liczba świadczeń pielęgnacyjnych wypłacanych na nowych zasadach w wyniosła 77,4 tys. Osoby, które przed 1 stycznia 2024 r. pobierały świadczenie pielęgnacyjne na starych

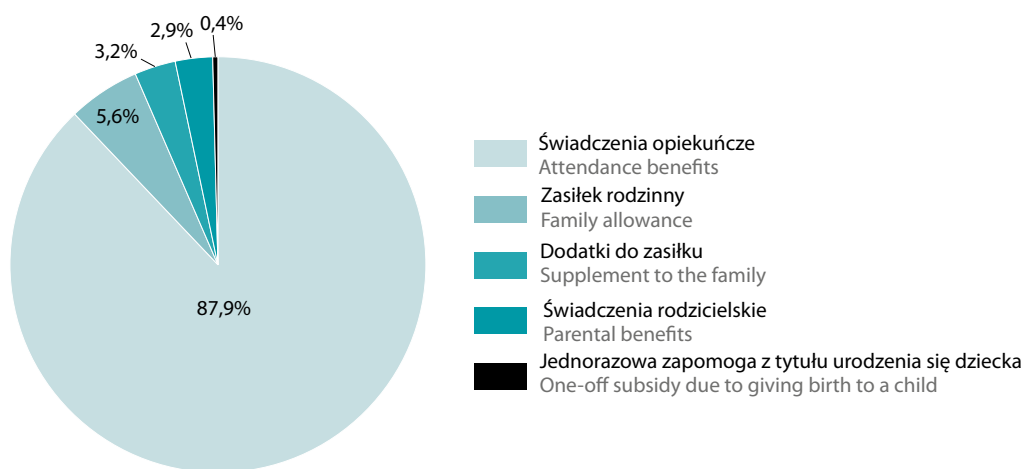
zasadach, mogą kontynuować jego pobieranie na dotychczasowych warunkach. Przeciętna miesięczna liczba świadczeń pielęgnacyjnych wypłacanych na starych zasadach wyniosła 192,7 tys. Specjalny zasiłek opiekuńczy został zniesiony z dniem 1 stycznia 2024 roku. Na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten może być przyznawany także po 1 stycznia 2024 r. na zasadzie zachowania do niego praw nabytych. W 2025 r. wypłacono przeciętnie miesięcznie 2,1 tys. tych świadczeń.

Na jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (przeciętnie miesięcznie 5,1 tys. świadczeń, w 2024 r. – 6,9 tys. świadczeń) wydano 61,4 mln zł.

Ponadto, na zapomogi z tytułu urodzenia dziecka i inne świadczenia rodzinne wypłacono ze środków własnych gmin (na podstawie uchwały Rady Gminy) 16,4 mln zł.

W 2025 r. wypłacono świadczenia rodzicielskie¹¹ w kwocie 431,5 mln zł. Jest to spadek o 10,2% w stosunku do 2024 r. (480,5 mln zł). Przeciętna miesięczna liczba świadczeń wyniosła 39,0 tys., co oznacza spadek o 10,8% w porównaniu z 2024 r. (43,7 tys. świadczeń). Przeciętna miesięczna kwota świadczenia to 922 zł.

Wykres 13. Struktura wydatków na świadczenia rodzinne według rodzaju świadczeń w 2025 r.
Chart 13. Structure of expenditures on family benefits by type of benefit in 2025

Świadczenie wspierające

Świadczenie wspierające, obowiązujące od 1 stycznia 2024 r., kierowane jest do niepełnosprawnych osób dorosłych. Jego wysokość ustalana jest na podstawie liczby punktów określonych w decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (WZON). Kwota świadczenia mieści się w przedziale od 40% do 220% renty socjalnej. Do 28 lutego 2025 r. renta socjalna wynosiła 1 780,96 zł brutto (1 620,67 zł netto). Od 1 marca 2025 r., po przeprowadzonej waloryzacji, jej wysokość wzrosła do 1 878,91 zł brutto (1 709,81 zł netto).

W 2025 r. wydatki na świadczenie wspierające przeznaczono 8,5 mld zł, czyli o 5,8 mld zł więcej niż w 2024 r. Łącznie wypłacono 3,2 mln świadczeń (co oznacza prawie 4krotny wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim), a przeciętna miesięczna liczba wypłat wyniosła 267,7 tys.

Największy udział stanowiły świadczenia wypłacone w wysokości 220% renty socjalnej – 26,8% ogółu wypłat, z kolei najmniejszy odnotowano dla świadczeń w wysokości 40% renty socjalnej, które stanowiły 0,1% wszystkich wypłat.

¹¹ Wprowadzone 1 stycznia 2016 r. świadczenie w wysokości 1000 zł miesięcznie, przysługujące osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów od dłużnika, jeśli dochód rodziny nie przekracza 1 209 zł na osobę. W 2025 r. z tego funduszu wypłacono 1,7 mln świadczeń o łącznej wartości 973,9 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim było to mniej o 7,0% świadczeń. Przeciętna kwota tych świadczeń wzrosła rok do roku z 448,26 zł do 557,62 zł. Przeciętnie wypłacano średnio 145,5 tys. świadczeń w 2025 r., wobec 156,5 tys. w 2024 r.

Rodzinny kapitał opiekuńczy i program „Aktywny Rodzic”

W 2025 r. w ramach rodzinnego kapitału opiekuńczego wypłacono 450,5 tys. kapitałów wśród, których przeważały świadczenia wypłacone w wysokości 1 000 zł (70,9%). Łączna wartość tych świadczeń wyniosła 0,4 mld zł. Rodzinny kapitał opiekuńczy w 2025 r. był wypłacany osobom, które nabyły do niego prawo przed 1 października 2024 r., z zastrzeżeniem, że nie można pobierać jednocześnie RKO i świadczeń z programu „Aktywny Rodzic”.

Program „Aktywny Rodzic” obowiązuje od 1 października 2024 r., dotyczy wsparcia dla rodziców dzieci do lat 3 i zastępuje rodzinny kapitał opiekuńczy. W ramach tego programu można otrzymać takie świadczenia jak: „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” i „aktywnie w domu”.

Na realizację programu „Aktywny Rodzic” przeznaczono łącznie w 2025 r. 6,3 mld zł¹². Ze świadczenia „aktywnie w żłobku” skorzystało przynajmniej raz 307,6 tys. dzieci, na co przeznaczono 3,4 mld zł. Z kolei świadczenie „aktywni rodzice w pracy” objęło 214,9 tys. dzieci, a suma wypłat wyniosła 2,2 mld zł. Świadczenie „aktywnie w domu” przyznano na 198,7 tys. dzieci, a łączna kwota wypłat wyniosła 0,6 mld zł.

Świadczenia z programu „Dobry Start”

W ramach systemu wsparcia rodzin z dziećmi funkcjonuje jednorazowe świadczenie na wyprawkę szkolną w wysokości 300 zł, realizowane w programie „Dobry Start”. Przysługuje ono na każde dziecko uczące się w szkole do ukończenia 20 lat, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych – do 24 lat. Świadczenie nie jest uzależnione od dochodu gospodarstwa domowego. W 2025 r. z programu skorzystało 4,7 mln uczniów, podobnie jak w roku poprzednim. Łączna wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 1,4 mld zł.

Karta Dużej Rodziny

W 2025 r. kontynuowano program Karta Dużej Rodziny (KDR) oferujący rodzicom oraz małżonkom rodziców, mającym obecnie lub w przeszłości na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej na terenie całego kraju.

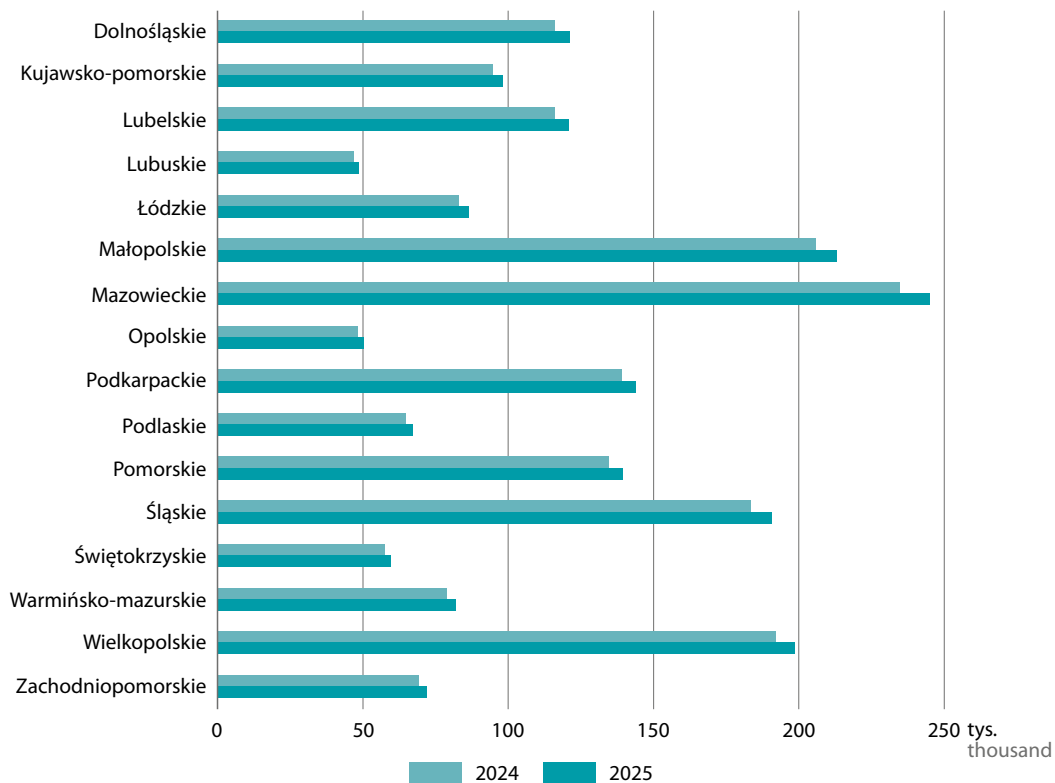
Prawo do KDR przysługuje także dzieciom:

- do 18. roku życia,
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wieku w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2025 r. liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny wyniosła 1 937,3 tys. i wzrosła o 72,3 tys. w stosunku do 2024 r. W obu porównywanych latach najwięcej rodzin posiadało KDR w województwach: mazowieckim, małopolskim, wielkopolskim i śląskim (wykres 14).

¹² Dane dotyczące wypłat poszczególnych świadczeń ze względu na zaokrąglenia nie sumują się na ogółem.

Wykres 14. Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny
Chart 14. Families receiving The Large Family Card

Rozdział 4.

Chapter 4.

Wspieranie rodziny

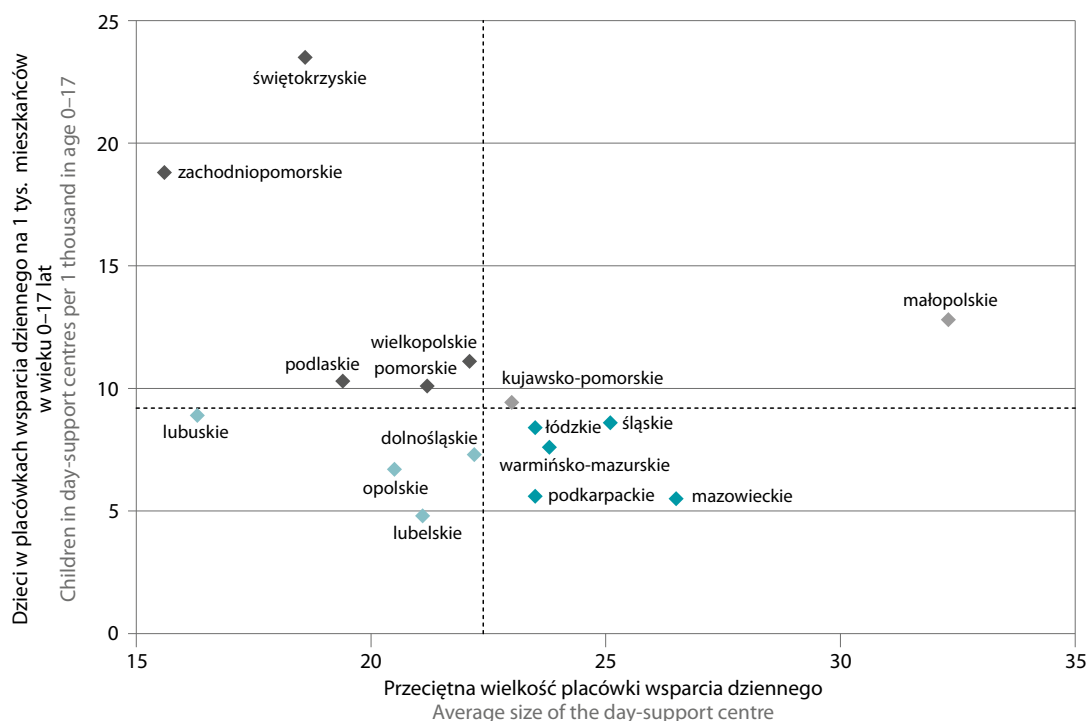
Family support

Z punktu widzenia wzmocnienia opiekuńczo-wychowawczych funkcji rodziny, ważną rolę odgrywają placówki wsparcia dziennego. W 2025 r. funkcjonowało 2 718 placówek (o 213 mniej niż w 2024 r.), w tym 1 721 placówek opiekuńczych, 336 specjalistycznych, 395 prowadzonych w formie pracy podwórkowej oraz 266 w połączonych formach.

Dla 53,9% (w 2024 r. dla 52,7%) placówek dziennych, organem prowadzącym był samorząd gminny lub powiatowy. Pozostałe prowadzone były m.in. przez stowarzyszenia, kościoły, fundacje, organizacje społeczne.

Ze wszystkich zbadanych placówek wsparcia dziennego skorzystało w ciągu 2025 r. 90,1 tys. dzieci (w 2024 r. - 96,7 tys.), w tym 16,4 tys. (18,2% ogółu korzystających) – z placówek specjalistycznych. Według stanu na 31 grudnia z placówek wsparcia dziennego korzystało w Polsce średnio nieco ponad 9 dzieci w przeliczeniu na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat. Z kolei przeciętna liczba dzieci korzystających z placówki (wielkość placówki) w 2025 r. wyniosła 22,4 (21,9 w 2024 r.).

Wykres 15. Dzieci w placówkach wsparcia dziennego na 1 tys. mieszkańców a wielkość placówki w 2025 r.
Chart 15. Children in day-support centres per 1 thousand population to the size of the centre in 2025

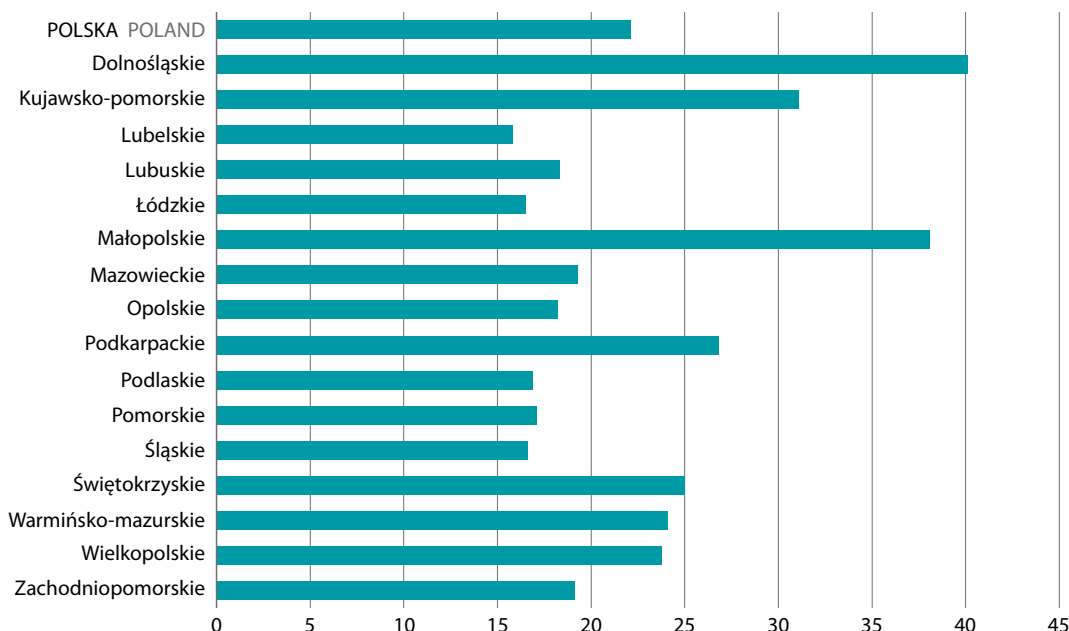
Województwa: małopolskie i kujawsko-pomorskie cechowały się placówkami większymi od przeciętnej dla Polski i jednocześnie ponadprzeciętną wartością wskaźnika dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego na 1 tys. mieszkańców w wieku 0-17 lat (wykres 15). Pięć województw tworzyło grupę, w której

na każdy tysiąc osób w wieku 0-17 lat przypadło mniej dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego niż średnio w Polsce (województwa: śląskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie, podkarpackie i mazowieckie), a jednocześnie placówki te były większe¹³ od przeciętnej dla Polski. W pięciu województwach wielkość placówki była mniejsza od średniej dla Polski, podczas gdy wskaźnik dzieci z placówek wsparcia na 1 tys. ludności w wieku 0-17 lat był wyższy od przeciętnej, co było szczególnie widoczne w województwach: świętokrzyskim i zachodniopomorskim (do tej grupy należały też województwa: wielkopolskie, podlaskie i pomorskie). Czwartą grupę tworzą cztery województwa o niskiej wartości zarówno wskaźnika dzieci w placówkach wsparcia dziennego na 1 tys. mieszkańców w wieku 0-17 lat, jak i wskaźnika wielkości placówki (województwa: lubuskie, dolnośląskie, opolskie i lubelskie).

W 2025 r. placówki wsparcia dziennego w swojej działalności korzystały z pomocy 4,1 tys. wolontariuszy. Na jednego wolontariusza przypadało, podobnie jak w roku poprzednim, średnio nieco ponad 22 wychowanków. W dziewięciu województwach wskaźnik ten był niższy niż przeciętna dla kraju (od 15,8 wychowanków w województwie lubelskim do 19,3 w województwie mazowieckim). Wśród pozostałych siedmiu województw wskaźnik osiągnął wartość od 23,8 wychowanków w województwie wielkopolskim do 40,1 w województwie dolnośląskim (wykres 16).

Wykres 16. Przeciętna liczba wychowanków placówek wsparcia dziennego przypadająca na jednego wolontariusza w 2025 r.

Chart 16. Average number of residents in day-support centres per one volunteer in 2025

Poza placówkami wsparcia dziennego funkcję wspierającą rodziny przeżywające trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi pełnili również asystenci rodzin oraz rodziny wpierające. W 2025 r. 82 **rodziny wspierające** pomagały 93 rodzinom w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich (w 2024 r. odpowiednio: 68 i 76 rodzin). W tym samym roku 4,0 tys. **asystentów rodziny** służyło pomocą 47,7 tys. rodzin zapobiegając zaistnieniu przesłanek do odebrania dzieci rodzicom i umieszczenia ich w opiece zastępczej lub umożliwiając odzyskanie władzy rodzicielskiej i powrót dzieci do rodziców (w 2024 r. odpowiednio: 3,9 tys. i 45,0 tys.). Według sprawozdawczości MRPiPS w 2025 r. 89,3 tys. rodzin skorzystało z poradnictwa specjalistycznego (w 2024 r. – 84,5 tys.).

¹³ Wielkość placówki liczona jako iloraz liczby wychowanków wg stanu w dniu 31 grudnia i liczby placówek wsparcia dziennego.

4.1 Poradnictwo rodzinne prowadzone przez Kościół katolicki w 2025 roku

4.1 Family counseling conducted by the Catholic Church in 2025

Informacje o poradnictwie rodzinnym w 2025 r. pochodzą z badania, które zostało przeprowadzone przez Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC, w terminie od 1 lutego do 31 marca 2026 r. Badanie zostało przeprowadzone we wszystkich terytorialnych diecezjach katolickich obrządku łacińskiego (41) z wykorzystaniem elektronicznego formularza. Nie pozyskano danych z diecezji rzeszowskiej. Ze względu na duże zmiany w strukturze poradnictwa rodzinnego po okresie pandemii oraz długą przerwę między pomiarami, (poprzednie badanie zostało zrealizowane w 2021 r.), braki danych w badaniu z 2026 r. nie zostały uzupełnione w oparciu o wyniki z poprzedniego badania.

W 135 poradniach specjalistycznych (w tym 72 diecezjalnych, 30 parafialnych, 9 rejonowych i 4 dekanalnych) przyjmowało 148 duszpasterzy i 1 166 specjalistów, z pomocy których skorzystało 38,5 tys. osób, w tym prawie 31 tys. w poradniach specjalistycznych diecezjalnych. W 2 128 poradniach rodzinnych przyjmowało 3 315 doradców, z pomocy których skorzystało 80,3 tys. osób. Ponad 85% (68,5 tys.) wszystkich korzystających uzyskało pomoc w poradni rodzinnej parafialnej.

Kościół katolicki prowadził 31 domów samotnej matki, które objęły opieką 776 osób, 11 ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, które udzieliły wsparcia 3,9 tys. osób oraz 22 telefony zaufania, za pośrednictwem których udzielono 5,9 tys. porad.

Rozdział 5.

Chapter 5.

Świadczenia w ramach programu „Rodzina 800 plus”

Benefits under „Family 800 plus” programme

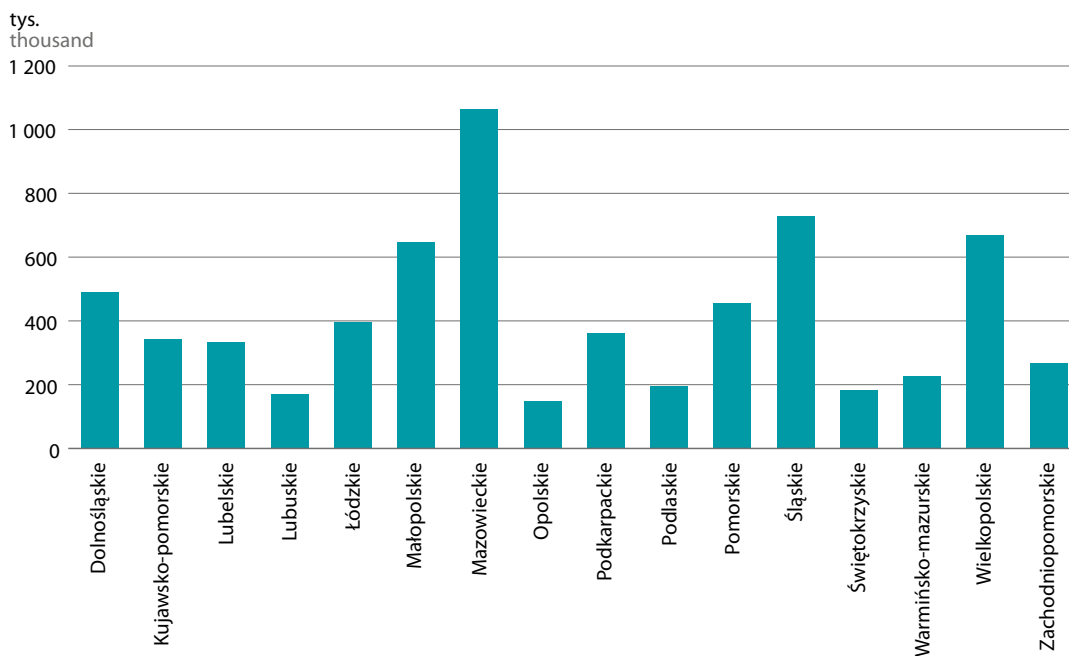
W 2025 r. kontynuowano realizowanie zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r. rządowego programu „**Rodzina 800 plus**” (do 31 grudnia 2023 r. „Rodzina 500 plus”), będącego długofalowym wsparciem kierowanym przede wszystkim do rodzin naturalnych, ale również do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wsparcie ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, tj. opiekę nad nim i zaspokojenie jego potrzeb.

W 2025 r. wypłacano **świadczenie wychowawcze** w wysokości 800 zł na wszystkie dzieci do 18 roku życia, w tym od 1 czerwca 2022 r., na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej (na które do 31 maja 2022 r. wypłacano trzy rodzaje dodatków: dodatek wychowawczy, dodatek do zryczałtowanej kwoty, dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego).

Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które w 2025 r. wypłacono **świadczenia z programu „Rodzina 800 plus”** wyniosła 6 708,1 tys. dzieci (w 2024 r. – 6 807,2 tys.).

Tak jak w przypadku ogółu ludności, największa liczba dzieci, na które wypłacono świadczenia, była w województwie mazowieckim (1 064,4 tys.) i śląskim (729,7 tys.), najniższa zaś w województwie opolskim (149,4 tys.). Przedstawiono to na wykresie 17.

Wykres 17. Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze w 2025 r.
Chart 17. Average monthly number of children for whom the child-raising benefit was paid in 2025

Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze otrzymują dzieci w pieczy zastępczej (do 31 maja 2022 r. były to dodatki).
From 1 June 2022, foster care children receive child-raising benefit (to 31 May, these were supplements).

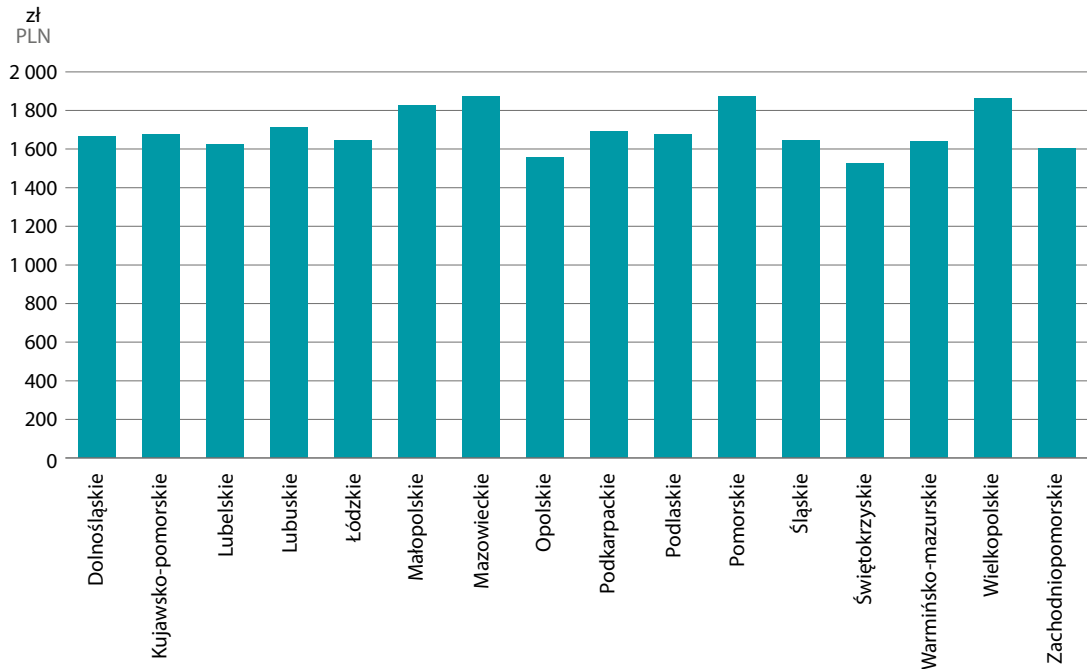
Źródło: dane ZUS.

Source: data of Social Insurance Institution.

W 2025 r. wydatki budżetu państwa na świadczenia wychowawcze wyniosły 64 851,9 mln zł (w 2024 r. – 66 063,0 mln zł), co oznacza spadek o około 1 211,1 mln.

Największym przeciętnym poziomem wypłat świadczeń z programu „Rodzina 800 plus” w ciągu 2025 r. na 1 mieszkańca (średnia na mieszkańca w ciągu roku blisko 1 726 zł), charakteryzowały się województwa: mazowieckie (1 871 zł), pomorskie (po 1 870 zł), wielkopolskie (1 864zł) i małopolskie (1 825 zł), a najniższym województwa: świętokrzyskie (1 526 zł) i opolskie (1 557 zł).

Wykres 18. Przeciętne wydatki na świadczenia wychowawcze na 1 mieszkańca w 2025 r.
Chart 18. Average expenditures on child-raising benefits per capita in 2025

Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze otrzymują dzieci w pieczy zastępczej (do 31 maja 2022 r. były to dodatki).
From 1 June 2022, children in foster care receive child-raising benefit (to 31 May, these were supplements).

Źródło: dane ZUS.

Source: data of Social Insurance Institution.

Rozdział 6.

Chapter 6.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

Childcare for children up to the age of 3

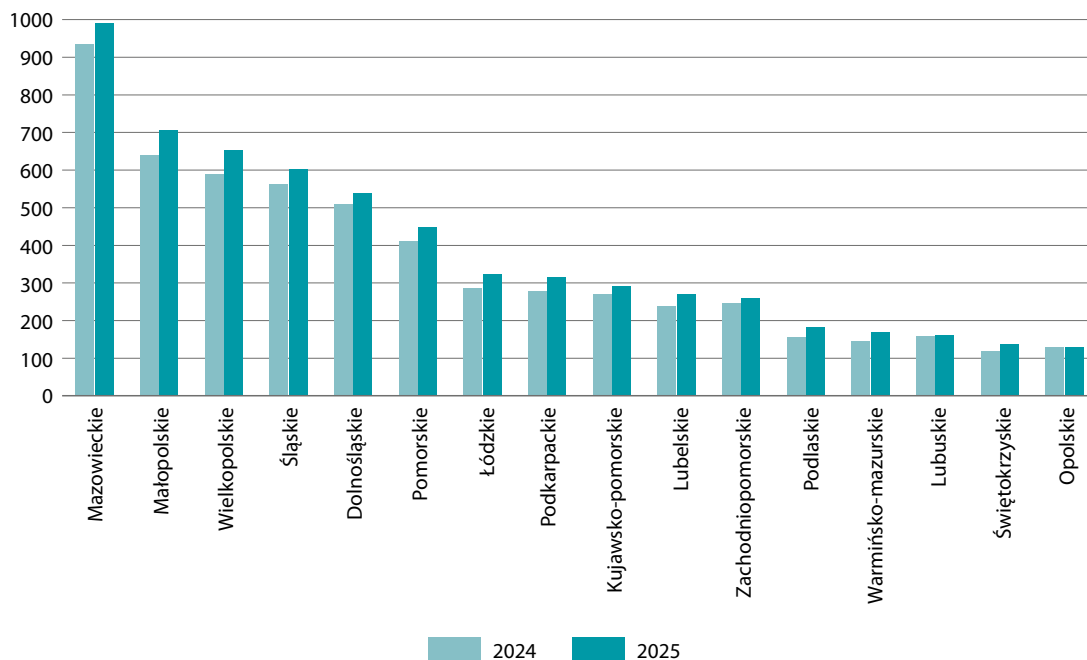
Jedną z najważniejszych zasad polityki rodzinnej w Polsce jest dobro dziecka. Realizowana jest ona m.in. przez wsparcie dla zapewnienia opieki nad dzieckiem.

W celu zaspokojenia potrzeb rodziców pragnących godzić obowiązki zawodowe i rodzinne, uchwalona została w 2011 r. ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3¹⁴. Ustawa ta stworzyła ramy prawne dla funkcjonowania nowych form opieki nad małymi dziećmi, takich jak: klub dziecięcy, dzienny opiekun oraz niania. Równocześnie funkcjonujące wcześniej żłobki przestały być zakładami opieki zdrowotnej.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2025 r. w Polsce działało 5 122 żłobków. Najwięcej (2 333) było prowadzonych przez osoby fizyczne, najmniej (3) przez instytucje publiczne. Pozostałe placówki prowadzone były przez gminy (1 449), osoby prawne (966) i jednostki nieposiadające osobowości prawnej (371).

W końcu 2025 r. funkcjonowało 1056 klubów dziecięcych, z czego 583 prowadziły osoby fizyczne, 259 - gminy, 158 - osoby prawne, 53 - jednostki nieposiadające osobowości prawnej, a 3 kluby dziecięce były prowadzone przez instytucje publiczne.

Wykres 19. Żłobki i kluby dziecięce w 2024 i 2025 r.
Chart 19. Nurseries and children's clubs in 2024 and 2025

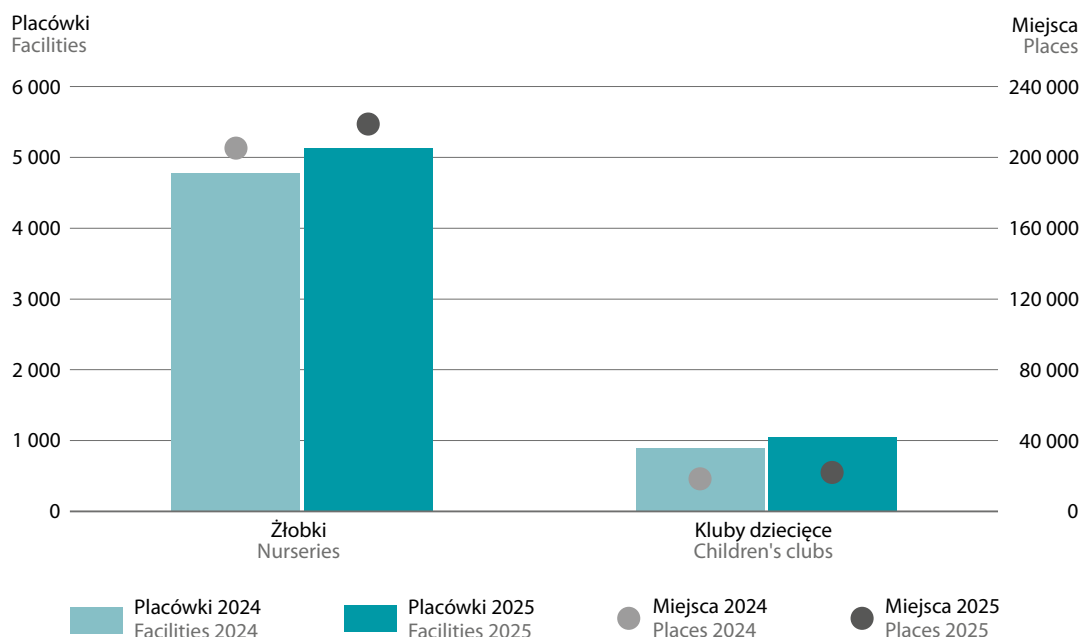
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

¹⁴ Dz.U. 2025 poz. 798.

W końcu 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej żłobków i klubów dziecięcych funkcjonowało w województwie mazowieckim (991), a najmniej w województwie opolskim (129).

Przyrost zarówno liczby placówek, jak i liczby miejsc wynikał przede wszystkim ze wzrostu liczby żłobków (o 346 żłobków i o 13,6 tys. miejsc). Spadek wystąpił w województwach: opolskim (liczba placówek, jak i miejsc) oraz lubuskim (liczba miejsc). Z analizy zróżnicowania przestrzennego rozmieszczenia placówek wynika, że we wszystkich województwach żłobki przeważały jako forma sprawowania opieki nad małymi dziećmi. Udział żłobków w strukturze placówek dla dzieci do lat 3 kształtował się od 92,1% w przypadku województwa podkarpackiego do 69,6% w województwie lubuskim. W skali kraju wartość wskaźnika spadła w stosunku do 2024 r. o 1,3 p. proc. i wyniosła 82,9%. Zmniejszył się również udział żłobków w strukturze miejsc - o 0,9 p. proc. (wykres 20).

Wykres 20. Żłobki i kluby dziecięce
Chart 20. Nurseries and children's clubs

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Według stanu na 31 grudnia 2025 r., zbadane placówki – żłobki i kluby dziecięce dysponowały łącznie 240,9 tys. miejsc, było to o 17,1 tys. (7,7%) miejsc więcej niż w 2024 r.

Liczba miejsc we wszystkich żłobkach wyniosła 218,9 tys. Najwięcej miejsc posiadały żłobki w województwie mazowieckim (37,6 tys.), najmniej w województwie świętokrzyskim (4,9 tys.). Biorąc pod uwagę liczbę miejsc w żłobkach na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 najwyższą wartość dotyczyła województwa dolnośląskiego (388,8), a najniższą warmińsko-mazurskiego (225,4).

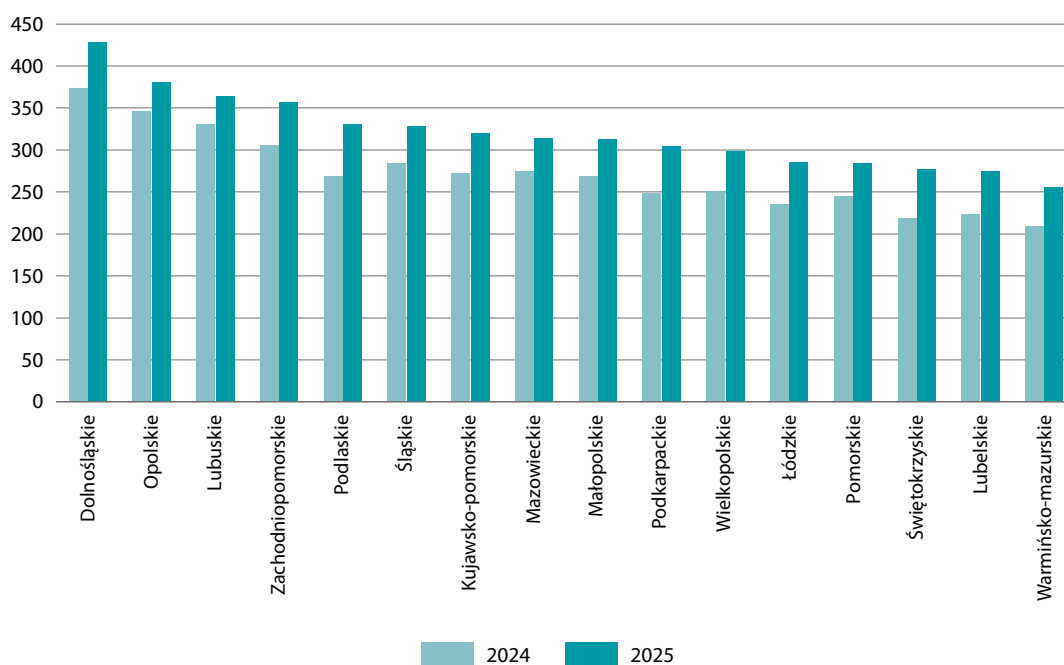
Liczba miejsc w klubach dziecięcych wyniosła 22,0 tys. Największą liczbą miejsc dysponowały placówki w województwie pomorskim (2,8 tys.), a najmniejszą w województwie opolskim (0,2 tys.). W przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 najwięcej miejsc było w województwie kujawsko-pomorskim (50,2), a najmniej w województwie opolskim (11,6).

Kluby dziecięce były zdecydowanie mniejsze od działających żłobków. Przeciętnie dysponowały one 21 miejscami. W przypadku żłobków przeciętna liczba miejsc wyniosła 43.

W 2025 r. funkcjonowało 28 żłobków i 6 klubów dziecięcych przy zakładach pracy, najwięcej w województwie mazowieckim (łącznie 7 placówek) i śląskim (łącznie 5 placówek). W województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim i warmińsko-mazurskim nie funkcjonowały przyzakładowe żłobki ani kluby dziecięce.

W 2025 r. w 64,5% gmin w Polsce działała przynajmniej jedna placówka typu żłobek lub klub dziecięcy (w 2024 r. - 58,6%). Uwzględniając dodatkowo dziennego opiekuna było to 67,3% gmin. Najwyższy odsetek gmin, w którym odnotowano choć jedną instytucję opieki dla dzieci do lat 3, charakteryzował województwa: wielkopolskie (82,7%) i śląskie (82,0%) a najniższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w województwach: podlaskim (47,1%) oraz lubelskim: (47,0%)

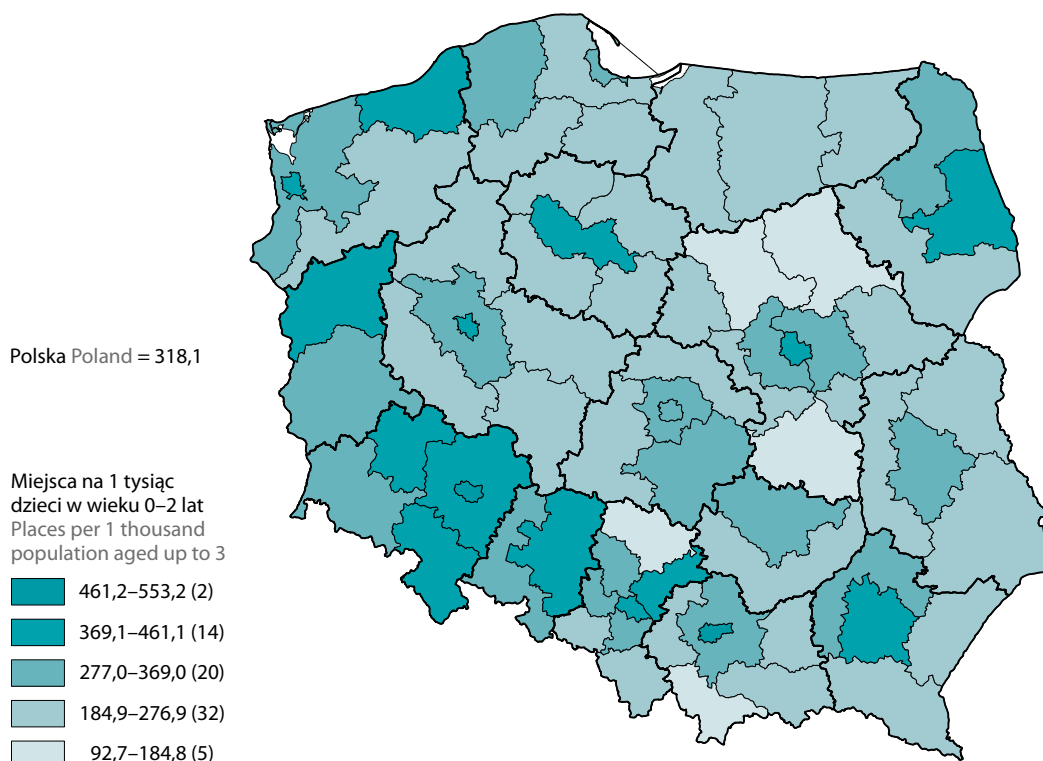
Wykres 21. Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 tys. dzieci w wieku 0-2
Chart 21. Places in nurseries and children's clubs per 1 thousand population aged up to 3

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Wskaźnik liczby miejsc w placówkach w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 ilustruje wykres 21. Wskaźnik ten wzrósł we wszystkich województwach w porównaniu z 2024 r., najwięcej w województwie podlaskim (wzrost o 61,1). Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano podobnie jak w roku ubiegłym, w sąsiadujących ze sobą województwach: dolnośląskim (427,8; w 2024 r. 373,6) i opolskim (380,7; w 2024 r. 346,1). Dla porównania, średnia wartość wskaźnika dla całej Polski kształtowała się na poziomie 318,1 (w 2024 r. – 271,1). Z kolei najniższe wartości wskaźnika wyróżniały województwa: warmińsko-mazurskie (255,8; w 2024 r. 208,5) i świętokrzyskie (276,6; w 2024 r. 218,2).

Mapa 7. Dostępność placówek na poziomie podregionów (NUTS 2016) w 2025 r.
 Map 7. Availability of facilities by subregions (NUTS 2016) in 2025

Na poziomie podregionów (mapa 7) można zauważyć, że największą liczbą miejsc w placówkach dla dzieci w wieku do lat 3 w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w tym wieku (dostępność) charakteryzują się kolejno największe miasta – Kraków (553,2), Wrocław (514,8), Warszawa (439,1), Szczecin (426,0), Poznań (402,2) oraz podregiony: bydgosko-toruński (457,6), katowicki (450,3), sosnowiecki (448,4), wrocławski (442,3), koszaliński (434,0) i białostocki (401,1).

Analiza czasu pracy badanych placówek w 2025 r. wykazała, że 99,4% żłobków i klubów dziecięcych bez względu na sektor własności pracowało powyżej 5 godzin dziennie (99,8% żłobków), a 98,6% placówek dla dzieci do lat 3 – powyżej 7 godzin dziennie. Na uwagę zasługuje fakt, że 32,9% placówek pracowało powyżej 10 godzin dziennie.

Na koniec 2025 r. ze żłobków i klubów dziecięcych korzystało 180,3 tys. dzieci, z tego 90,7% stanowiły dzieci przebywające w żłobkach (w stosunku do 2024 r. mniej o 1,1 p. proc.). Odnosząc te liczby do ogółu dzieci w wieku do lat 3 można stwierdzić, że w żłobkach i klubach dziecięcych przebywało 238 dzieci na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 (w 2024 r. – 219 dzieci).

Tablica 2. Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych
 Table 2. Percentage of children up to the age of 3 covered by care in nurseries and children's clubs

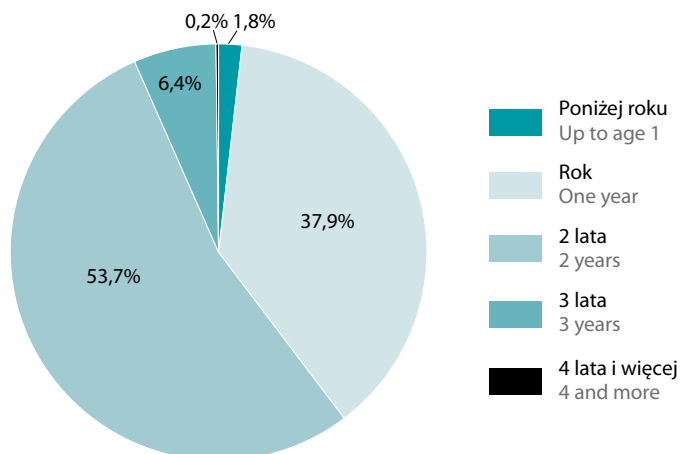
Wyszczególnienie Specification	W żłobkach In nurseries	W klubach dziecięcych In children's clubs	Ogółem w 2025 r. Total in 2025	Ogółem w 2024 r. Total in 2024
Polska	21,6	2,2	23,8	21,9
Dolnośląskie	28,1	2,9	31,0	29,6
Kujawsko-pomorskie	18,4	3,9	22,3	20,0
Lubelskie	19,3	1,6	20,9	18,0
Lubuskie	25,0	4,9	29,9	27,9
Łódzkie	19,5	2,3	21,8	20,0
Małopolskie	20,8	1,9	22,7	21,0
Mazowieckie	21,9	1,5	23,4	22,8
Opolskie	27,8	0,9	28,7	28,1
Podkarpackie	23,3	1,0	24,3	21,2
Podlaskie	24,0	1,7	25,7	23,4
Pomorskie	18,0	4,0	22,0	19,3
Śląskie	21,1	2,2	23,3	21,8
Świętokrzyskie	19,8	1,9	21,7	19,1
Warmińsko-mazurskie	16,9	2,1	19,0	16,9
Wielkopolskie	20,4	2,0	22,4	20,2
Zachodniopomorskie	26,3	2,3	28,7	25,8

Analizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na poziomie województw warto zauważyć, że najwyższy odsetek dzieci, które skorzystały z opieki w żłobkach i klubach dziecięcych w 2025 r. charakteryzował województwa: dolnośląskie 31,0% (2024 – 29,6%) i opolskie 28,7% (2024 – 28,1%), natomiast najniższy – województwa: warmińsko-mazurskie 19,0% (2024 – 16,9%) i lubelskie 20,9% (2024 – 18,0%).

Wskaźnik dostępności miejsc opieki dla dzieci w wieku 1-2 lata (określany poprzednich latach jako odsetek dzieci w wieku 1-2 lata objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej), wyliczany przez MRPiPS wyniósł w 2025 r. – 49,8% (w 2024 r. – 42,0%). Jest to stosunek liczby dzieci w wieku 1-2 lata, objętych opieką w żłobkach, klubach dziecięcych, przez dziennego opiekuna lub przez nianię do liczby ludności w wieku 1-2 lata. Dzieci w wieku do 1 roku życia co do zasady pozostają pod opieką rodzica/rodziców w związku z korzystaniem z rocznego płatnego urlopu z tytułu sprawowania opieki nad małym dzieckiem.

Najliczniejszą grupę w żłobkach i klubach dziecięcych stanowiły dzieci w wieku 2 lat – 53,7%. Drugą co do wielkości grupę tworzyły dzieci roczne – 37,9%. Najmniej było dzieci poniżej roku (1,8%) oraz w wieku 3 lat (6,4%). Z zebranych danych wynika, że z placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 korzystały również dzieci w wieku 4 lat, jednak ich udział był niewielki i wynosił zaledwie 0,2% ogółu (wykres 22).

Wykres 22. Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych według wieku w 2025 r.
Chart 22. Children in nurseries and children's clubs by age in 2025

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
 Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

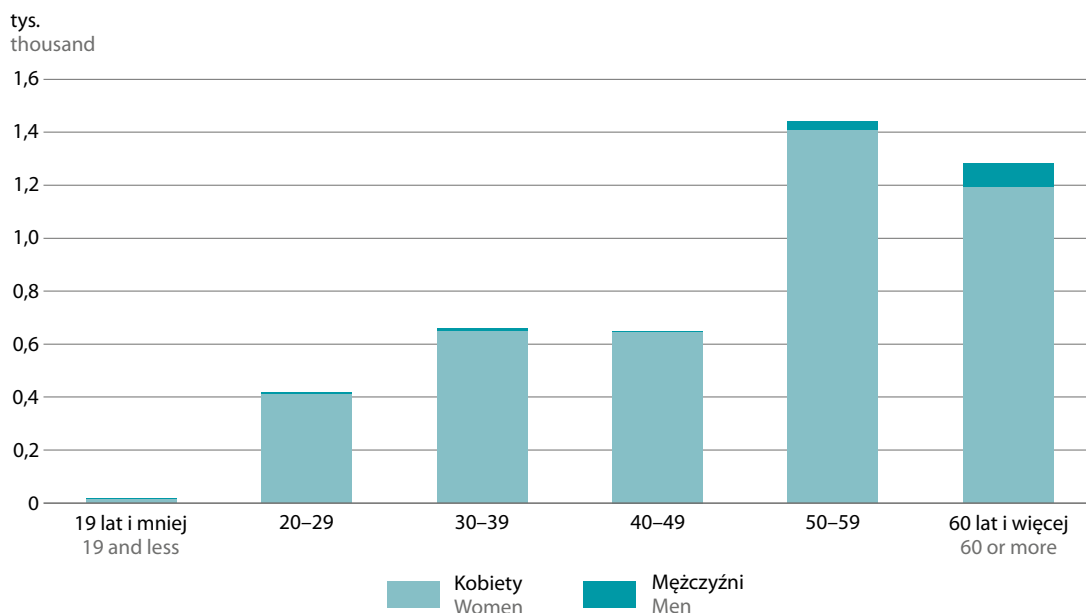
We wszystkich żłobkach i klubach dziecięcych przebywało 1,6 tys. dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej uwagi (podobnie w 2024 r. – 1,6 tys.), najwięcej w województwie śląskim (249), a najmniej w województwie opolskim (29).

54,4% placówek wykazało, że nie posiada udogodnień typu architektonicznego, udogodnień dla dzieci niewidomych czy niepełnosprawnych ruchowo, specjalistycznych narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, specjalistycznej kadry (o 2,7 p. proc mniej niż w 2024 r.).

Żłobki i kluby dziecięce zatrudniały 54,6 tys. osób, w tym 32,3 tys. opiekunów (99,7% stanowiły kobiety) oraz 3,1 tys. pielęgniarek i położnych (98,0% stanowiły kobiety), w tym 1,1 tys., dla których było to główne miejsce pracy. Przeciętnie pod opieką jednego opiekuna znajdowało się niespełna 6 dzieci.

Z danych ZUS, przedstawionych na wykresie 23 wynika, że na koniec 2025 r. zarejestrowanych było 4 469 nian, zatrudnionych na podstawie umowy uaktywniającej (w 2024 r. – 4 057). Z założenia przyjmuje się, że jedna niania opiekuje się jednym dzieckiem. Większość nian stanowiły kobiety (96,9%). Najliczniej reprezentowaną grupą były osoby w wieku 50-59 lat (1,4 tys.). Mężczyźni byli najliczniej reprezentowani w kategorii wieku 60 lat lub więcej (88 osób). Najwięcej nian było w województwie mazowieckim (1,0 tys.) a najmniej w województwie opolskim (33 osoby).

Wykres 23. Nianie w 2025 r.
Chart 23. Nannies in 2025

Pracę w charakterze **dziennego opiekuna** sprawującego opiekę nad dziećmi w warunkach zbliżonych do warunków domowych podjęło w 2025 r. 2 395 osób (2 152 dziennych opiekunów w 2024 r.). Pod opieką dziennych opiekunów, według danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na koniec 2025 r. przebywało 12 370 dzieci, w tym 49,5% dziewczynek (w 2024 r. – 11 339). Najwięcej dziennych opiekunów zatrudniono w województwie mazowieckim (1 012), a najmniej w województwie opolskim (6).

Całkowita liczba miejsc u dziennych opiekunów wyniosła 15,3 tys. Najwięcej miejsc posiadali dzienni opiekunowie w województwie mazowieckim (6,3 tys.), najmniej w województwie opolskim (39).

Najwięcej, bo 79,3% dziennych opiekunów działało 7–10 godzin dziennie, 9,8% pracowało przez 5–7 godzin, 6,9% zapewniało opiekę dłużej niż 10 godzin, a tylko 3,9% do 5 godzin dziennie.

Największą grupę dzieci przebywających pod opieką dziennych opiekunów, podobnie jak w żłobkach i klubach dziecięcych, stanowiły dwulatki – 55,3%. Odsetek dzieci rocznych oraz w wieku 3 lat wyniósł odpowiednio – 31,7% i 11,8%. Dzieci w wieku poniżej roku było 0,7%, natomiast dzieci w wieku 4 lat stanowiły 0,5%.

Rozdział 7.

Chapter 7.

Pomoc społeczna

Social assistance

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu.

7.1 Zakłady stacjonarne pomocy społecznej

7.1 Stationary social welfare facilities

Zakłady stacjonarne pomocy społecznej oferują całodobową opiekę i wsparcie dla osób w trudnych sytuacjach życiowych, które z różnych powodów nie mogą samodzielnie funkcjonować, w tym dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnym, przewlekłe chorym, bezdomnym, matkom z dziećmi czy kobietom w ciąży.

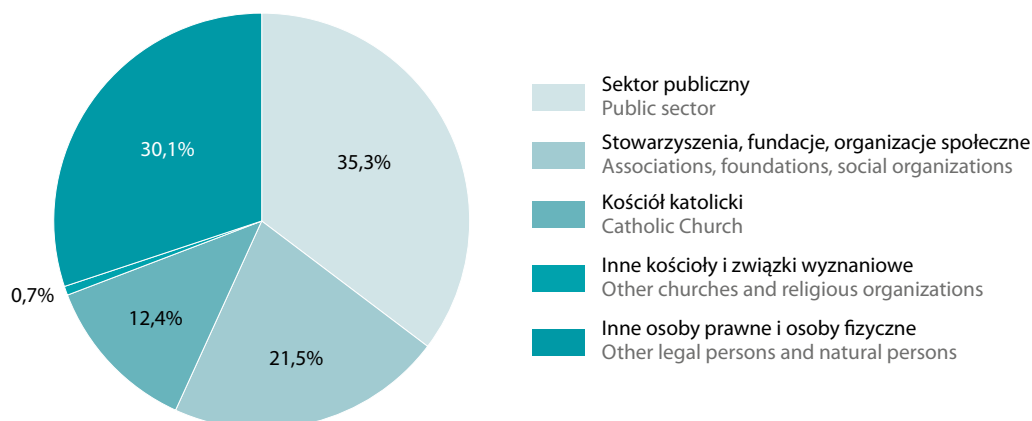
Pod koniec 2025 r. w Polsce funkcjonowało 2 325 **zakładów stacjonarnych pomocy społecznej** (o 93 więcej niż w 2024 r.). Wśród zakładów stacjonarnych pomocy społecznej 39,1% stanowiły domy pomocy społecznej (909), 31,1% placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej (724), 19,7% placówki dla osób bezdomnych – schroniska i noclegownie (458), a 2,5% – domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży (58). Stacjonarne środowiskowe domy samopomocy, rodzinne domy pomocy i pozostałe niezaklasyfikowane do powyższych kategorii stanowiły łącznie 7,6% wszystkich placówek (176). Ponadto działały 52 filie zakładów¹⁵ (w 2024 r. – 51).

Dla 839 stacjonarnych placówek pomocy społecznej i ich filii organem prowadzącym był sektor publiczny (35,3%). Pozostałe zakłady były prowadzone przez inne osoby prawne i fizyczne (30,1%), stowarzyszenia, fundacje, organizacje społeczne (21,5%), kościół katolicki (12,4%), inne kościoły i związki wyznaniowe (0,7%).

¹⁵ Swoje filie posiadały: domy pomocy społecznej, schroniska dla osób bezdomnych.

Wykres 24. Zakłady stacjonarne pomocy społecznej (łącznie z filiami) według organu prowadzącego w 2025 r.

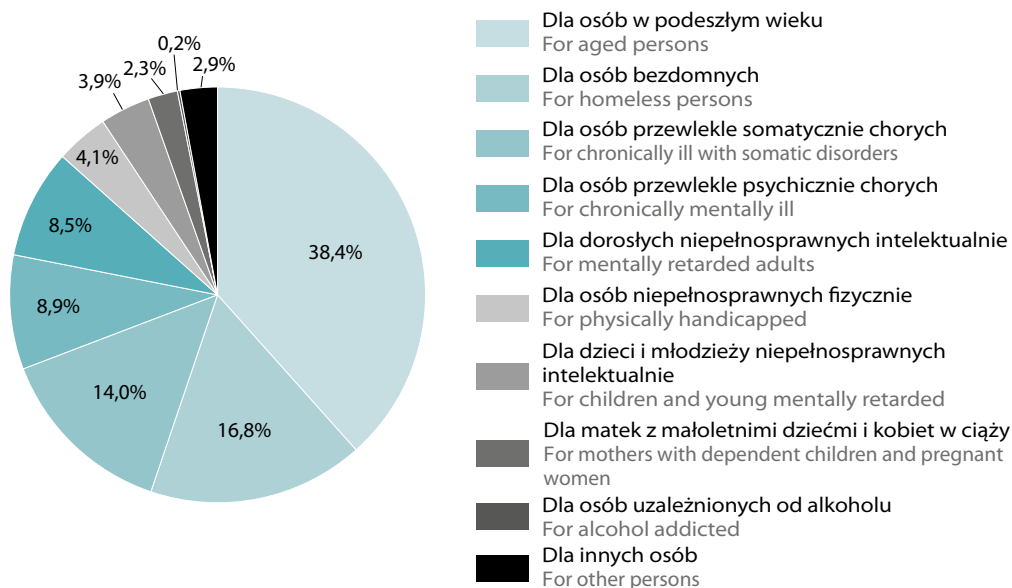
Chart 24. Stationary social welfare facilities (including branches) by governing bodies in 2025

W strukturach organizacyjnych zakładów stacjonarnych pomocy społecznej, świadczących usługi dla różnych grup mieszkańców funkcjonują oddziały. We wszystkich zakładach było łącznie 2 717 oddziałów, spośród których najwięcej dla osób w podeszłym wieku (1 040), bezdomnych (457) oraz przewlekle somatycznie chorych (381). Najmniej oddziałów było dla osób uzależnionych od alkoholu (6) oraz miejsc pobytu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (62).

Wykres 25. „Oddziały” w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w 2025 r.

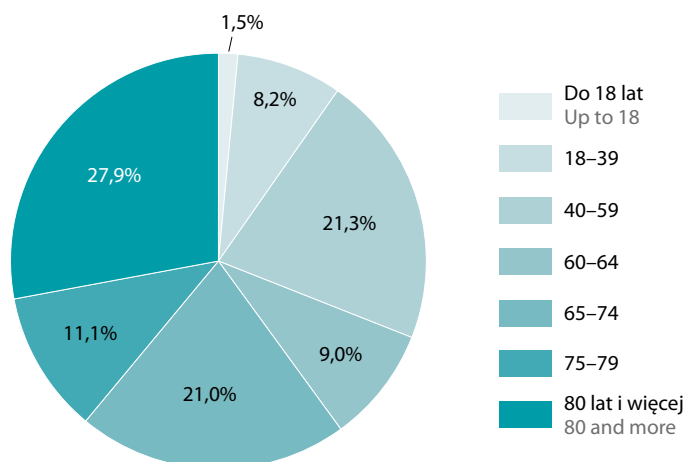
Chart 25. „Wards” in stationary social welfare facilities in 2025

Zakłady stacjonarne pomocy społecznej dysponowały łącznie 138,2 tys. miejsc (o 4,1 tys. więcej niż w 2024 r.). Wskaźnik miejsc na 10 tys. ludności wyniósł 37,0. Domy pomocy społecznej posiadały 84,7 tys. miejsc, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej 30,8 tys., a schroniska dla bezdomnych i noclegownie 19,0 tys. Rodzinne domy pomocy, stacjonarne środowiskowe domy samopomocy, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz pozostałe placówki posiadały łącznie 3,6 tys. miejsc.

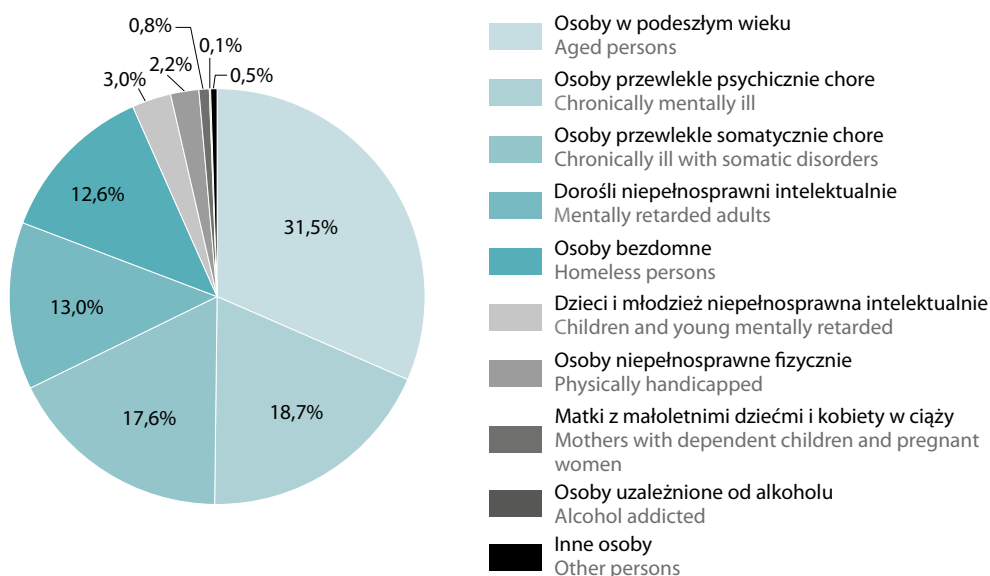
Na koniec 2025 r. w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej przebywało 128,2 tys. mieszkańców, tj. o 3,7 tys. więcej niż w 2024 r. Kobiety stanowiły 49,7% pensjonariuszy (63,7 tys.). Wśród mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej najmniej liczna była grupa osób młodych (do 18 roku życia), stanowiąca 1,5% ogółu mieszkańców (1,9 tys.). Pensjonariusze w wieku 18–39¹⁶ lat stanowili 8,2% (10,5 tys.), osoby w wieku 40–59¹⁷ – 21,3% (27,3 tys.). Największy udział w omawianej zbiorowości miały osoby liczące co najmniej 60 lat¹⁸ – łącznie 69,0% (88,5 tys.).

Wykres 26. Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według wieku w 2025 r.
Chart 26. Residents of stationary social welfare facilities by age in 2025

W strukturze mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej przeważali pensjonariusze przebywający w placówkach dla osób w podeszłym wieku – 31,5% (40,4 tys.), przewlekle psychicznie chorych – 18,7% (23,9 tys.) oraz przewlekle somatycznie chorych – 17,6% (22,5 tys.).

Wykres 27. Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według „oddziałów” w 2025 r.
Chart 27. Residents of stationary social welfare facilities by „wards” in 2025

¹⁶ Do 2016 r. kategoria ta obejmowała osoby w wieku 18–40 lat.

¹⁷ Do 2016 r. kategoria ta obejmowała osoby w wieku 41–60 lat.

¹⁸ Do 2016 r. kategoria ta obejmowała osoby liczące co najmniej 61 lat.

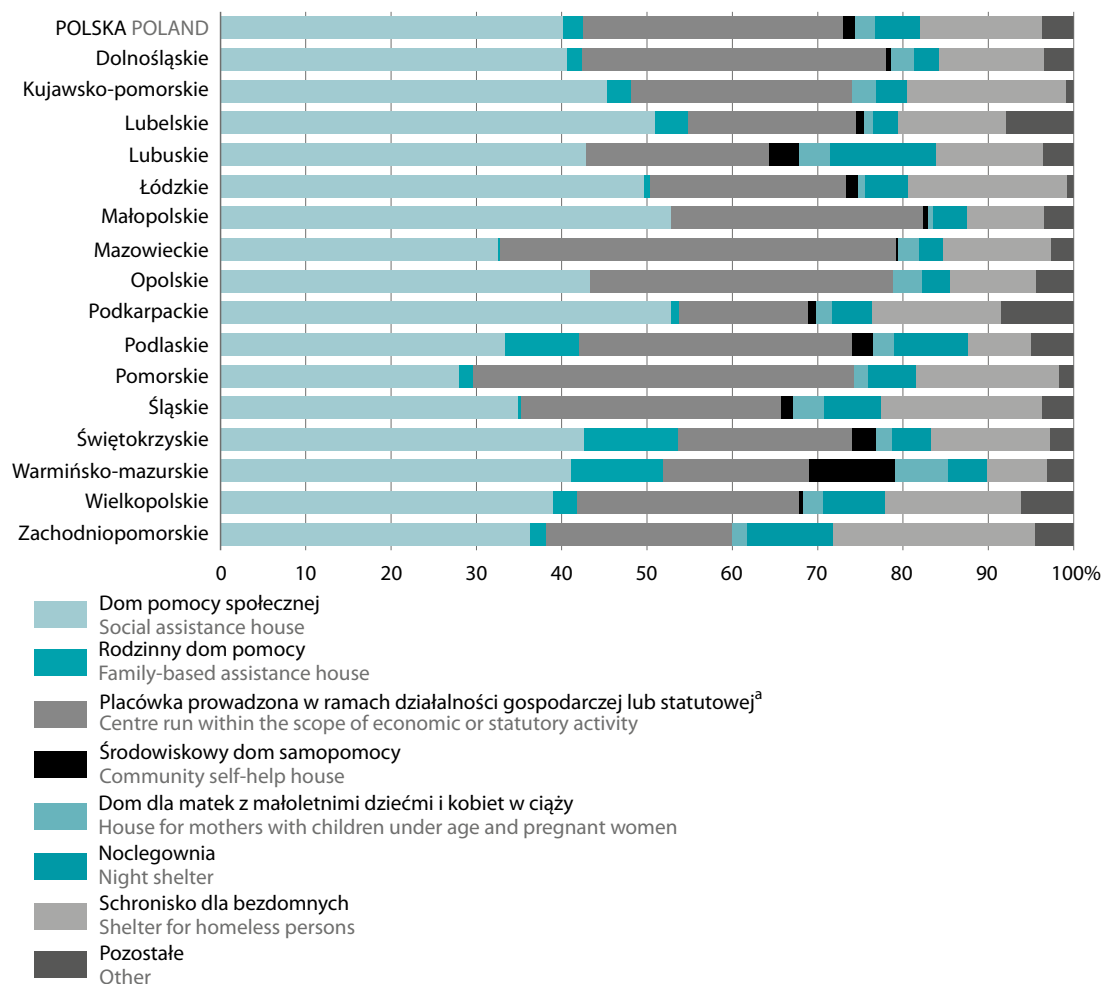
Większość osób przebywających w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej (82,1%) uczestniczyła w finansowaniu przynajmniej części swego pobytu, pokrywając koszty z dochodów własnych, np. własnej emerytury, renty, zasiłku stałego. Dla 9,7% mieszkańców pobyt opłacany był w całości przez rodzinę, dla 6,7% przez gminę lub budżet państwa, a 1,4% przebywających zwolniono z odpłatności.

Zakłady stacjonarne pomocy społecznej były głównym miejscem pracy dla 74,2 tys. osób pracujących (niezależnie od formy zatrudnienia). Największą grupę, ponad 91%, tworzył personel niemedyczny. Personel medyczny, obejmujący pielęgniarki, fizjoterapeutów i lekarzy, stanowił łącznie 8,9% ogółu pracujących. Ponadto w opiece nad mieszkańcami było zaangażowanych 4,7 tys. wolontariuszy.

7.1.1. Porównania międzywojewódzkie zakładów stacjonarnych pomocy społecznej

7.1.1.1. Intervoidship comparison of stationary social welfare facilities

Wykres 28. Zakłady stacjonarne pomocy społecznej (łącznie z filiami) w 2025 r.
Chart 28. Stationary social welfare facilities (including branches) in 2025

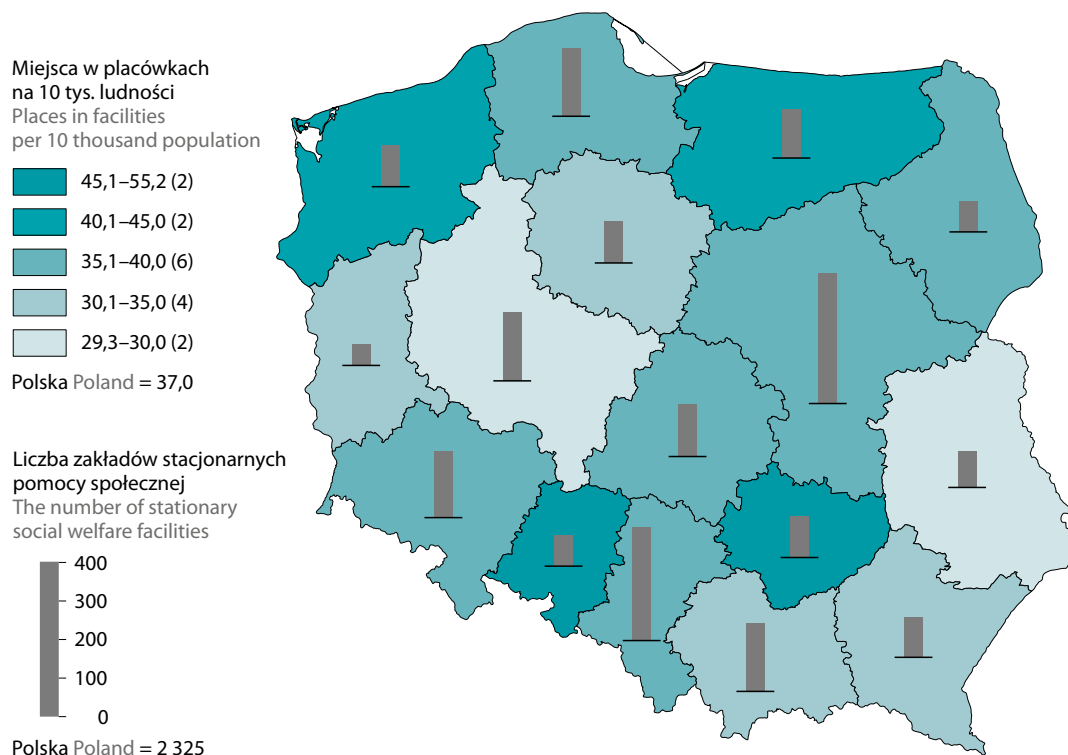
Największy odsetek domów pomocy społecznej odnotowano w województwach małopolskim i podkarpackim (po 52,8%), a najmniejszy w województwie pomorskim (27,9%), przy średniej dla Polski wynoszącej 40,1%. Stosunkowo dużo było również placówek dla osób bezdomnych (schronisk dla osób bezdomnych

oraz noclegowni) – największy odsetek stanowiły one w województwie zachodniopomorskim (33,6%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (11,6%), podczas gdy udział dla Polski wyniósł 19,6%.

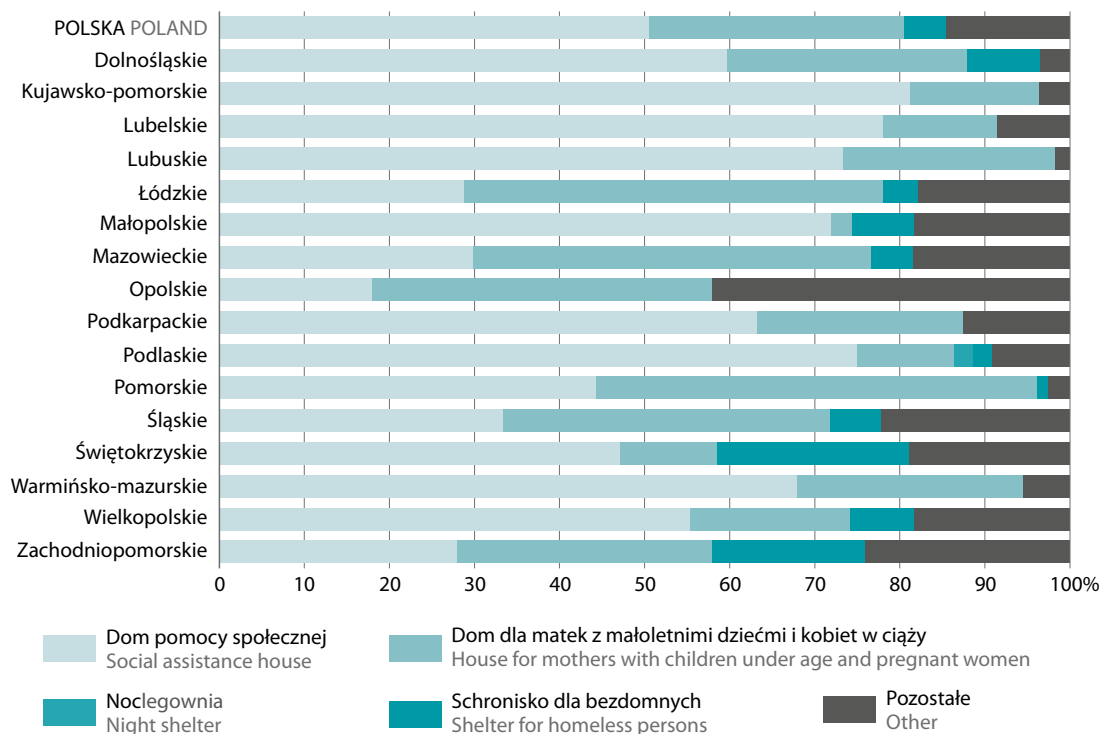
Wskaźnik miejsc w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej na 10 tys. ludności, wyższy od średniej dla Polski (37,0) charakteryzował dziewięć województw, przy czym najwyższy odnotowano w województwie opolskim (55,2).

Mapa 8. Zakłady stacjonarne pomocy społecznej w 2025 r.

Map 8. Stationary social welfare facilities in 2025

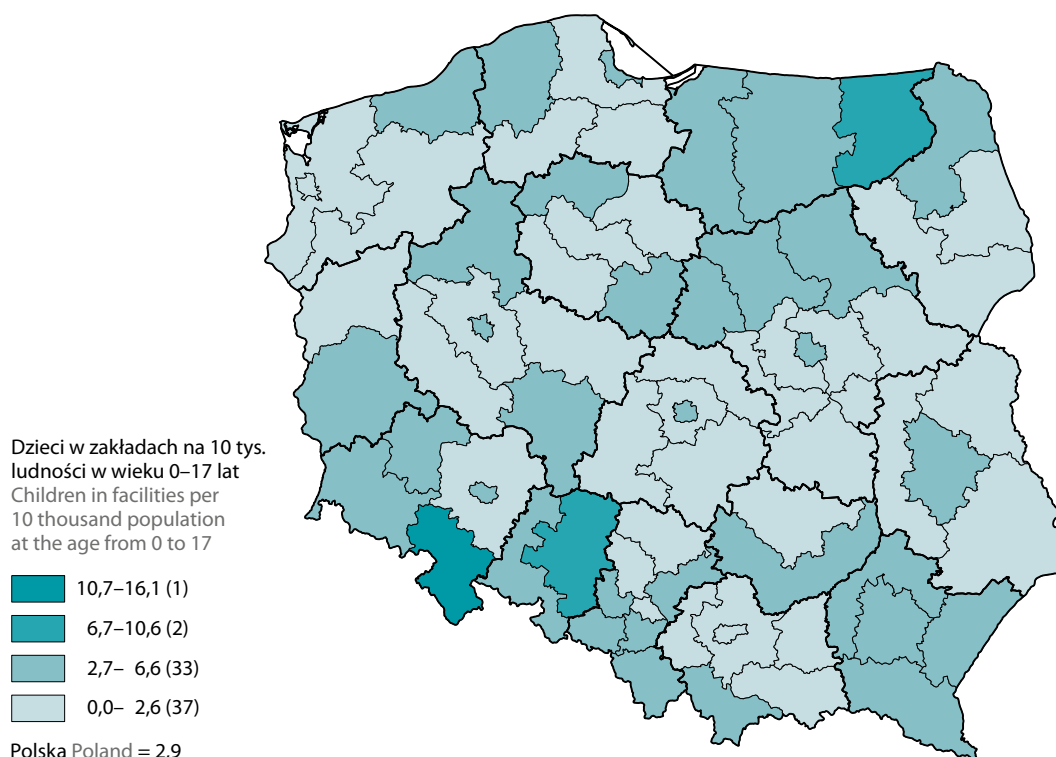

Wykres 29. Dzieci w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w 2025 r.
Chart 29. Children in stationary social welfare facilities in 2025

Niepełnoletni mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej we wszystkich województwach stanowili niewielki odsetek pensjonariuszy (średnia dla kraju wyniosła 1,5%), od 0,7% w województwie małopolskim do 2,6% w województwie dolnośląskim. Analizując wyłącznie zbiorowość niepełnoletnich mieszkańców zakładów, najwięcej osób przebywało w domach pomocy społecznej oraz domach dla matek z małoletnimi dziećmi. Odsetek dzieci umieszczonych w domach pomocy społecznej wahał się od 81,2% w województwie kujawsko-pomorskim do 18,0% w województwie opolskim. Udział niepełnoletnich osób w placówkach dla bezdomnych wynosił od 22,6% w województwie świętokrzyskim do 1,3% w województwie pomorskim, natomiast w województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, opolskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim w tego typu zakładach, nie przebywały osoby do 18 roku życia.

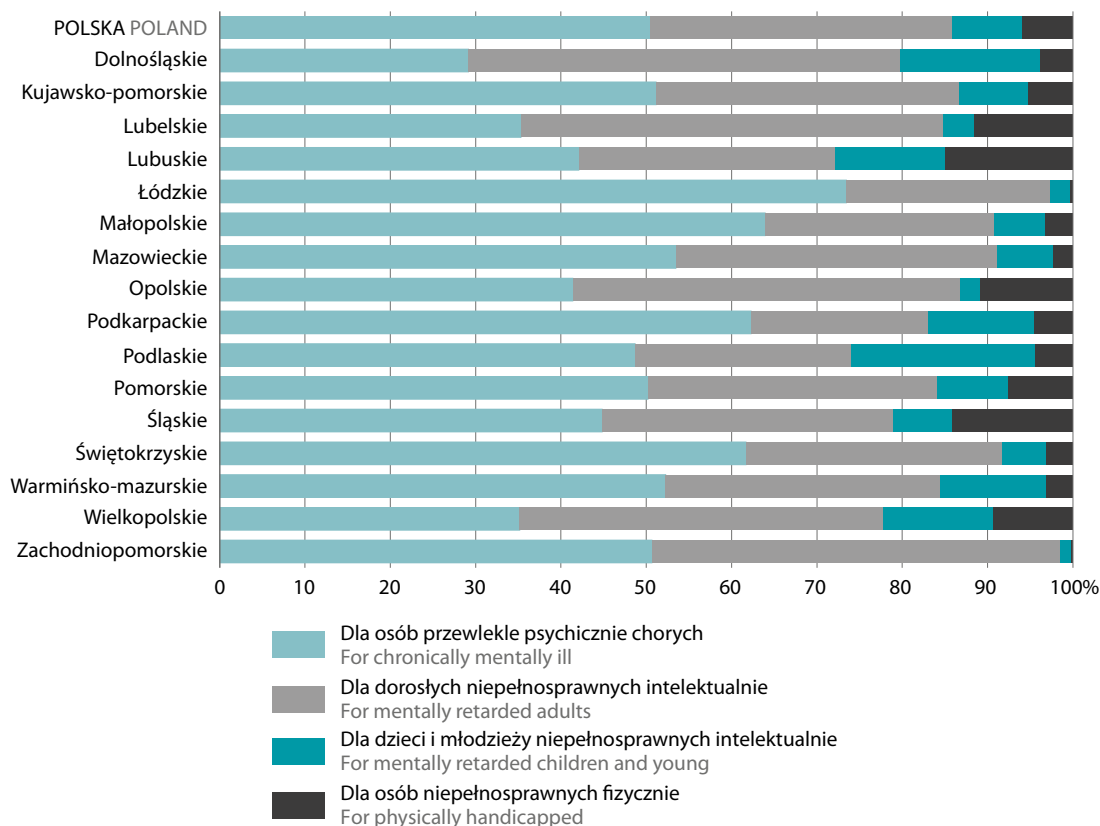
Mapa 9. Dzieci w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej według podregionów w 2025 r.
 Map 9 Children in stationary welfare facilities by subregions in 2025

Średnio w Polsce, niespełna troje dzieci (2,9) na 10 tys. ludności w wieku 0–17 lat, przebywało w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej. Najwięcej dzieci na 10 tys. ludności w wieku 0–17 lat (16,1) przebywało w placówkach w podregionie wałbrzyskim. W podregionach: bialskim, chojnickim, gdańskim, inowrocławskim, łódzkim, nowosądeckim, siedleckim, skierniewickim i wrocławskim, w tego typu placówkach umieszczono wyłącznie osoby pełnoletnie.

Warto zwrócić szczególną uwagę na strukturę mieszkańców zakładów pomocy społecznej z niepełnosprawnościami, wśród których znajdują się: osoby przewlekłe psychicznie chore, niepełnosprawne intelektualnie, niepełnosprawne fizycznie. Najwyższy udział w ogólnej liczbie niepełnosprawnych mieszkańców placówek stanowili pensjonariusze zakładów dla osób przewlekłe psychicznie chorych (w przypadku czterech województw: łódzkiego, małopolskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego udział przekroczył 60%, natomiast w województwie dolnośląskim udział był najniższy i wyniósł 29,2%). W przypadku mieszkańców zakładów dla osób niepełnosprawnych fizycznie ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców placówek dla osób z niepełnosprawnościami, nie przekroczył 1% w województwach łódzkim i zachodniopomorskim, natomiast w województwie lubuskim był najwyższy i stanowił 14,9%.

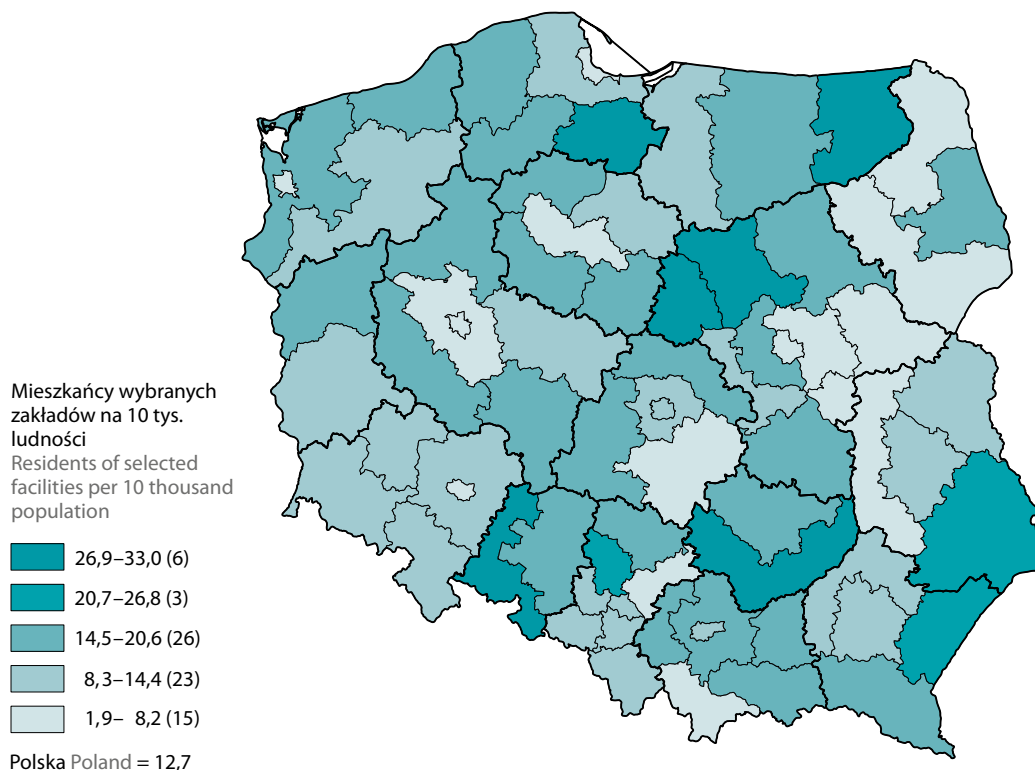
Wykres 30. Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie oraz przewlekle psychicznie chorych w 2025 r.
Chart 30. Residents of stationary social welfare facilities for mentally retarded, physically handicapped and chronically mentally ill in 2025

Liczba mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych (intelektualnie, fizycznie i przewlekle psychicznie chorych) na 10 tys. ludności była zróżnicowana w poszczególnych podregionach. W Szczecinie, Wrocławiu, Warszawie i Poznaniu oraz w podregionach: trójmiejskim i poznańskim liczba ta kształtowała się poniżej pięciu osób. Najwięcej osób na 10 tys. mieszkańców, tj. powyżej 30, przebywało w tego typu placówkach w podregionach: ciechanowskim, elckim i nyskim. Średnia wartość wskaźnika dla Polski w 2025 r. wyniosła prawie 13 osób.

Mapa 10. Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie oraz przewlekłe psychicznie chorych w 2025 r.

Map 10. Residents of stationary social welfare facilities for mentally retarded, physically handicapped and chronically mentally ill persons in 2025

7.2 Świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach systemu pomocy społecznej¹⁹

7.2 Monetary and non-monetary benefits in social assistance system

Oprócz stacjonarnych form pomocy społecznej realizowana jest również pomoc środowiskowa²⁰ polegająca na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i zakwalifikowanym do otrzymania pomocy w miejscu zamieszkania. Polskie prawodawstwo zakłada dwa uzupełniające się, ale odrębne systemy wsparcia, tj. system pomocy społecznej i system świadczeń rodzinnych. Prezentowane dalej dane o formach pomocy dotyczą systemu pomocy społecznej²¹.

W 2025 r. świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano, na podstawie decyzji, 833,1 tys. osób (o 1,4 tys. osób więcej niż w 2024 r.). Osoby te wchodziły w skład 638,8 tys. rodzin, w których łącznie było 1 201,6 tys. osób.

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniósł 223 osoby na 10 tys. ludności w Polsce (221 w 2024 r.), a uwzględniając wszystkie osoby w rodzinach uzyskujących pomoc – 321 osób na 10 tys. ludności (324 w 2024 r.).

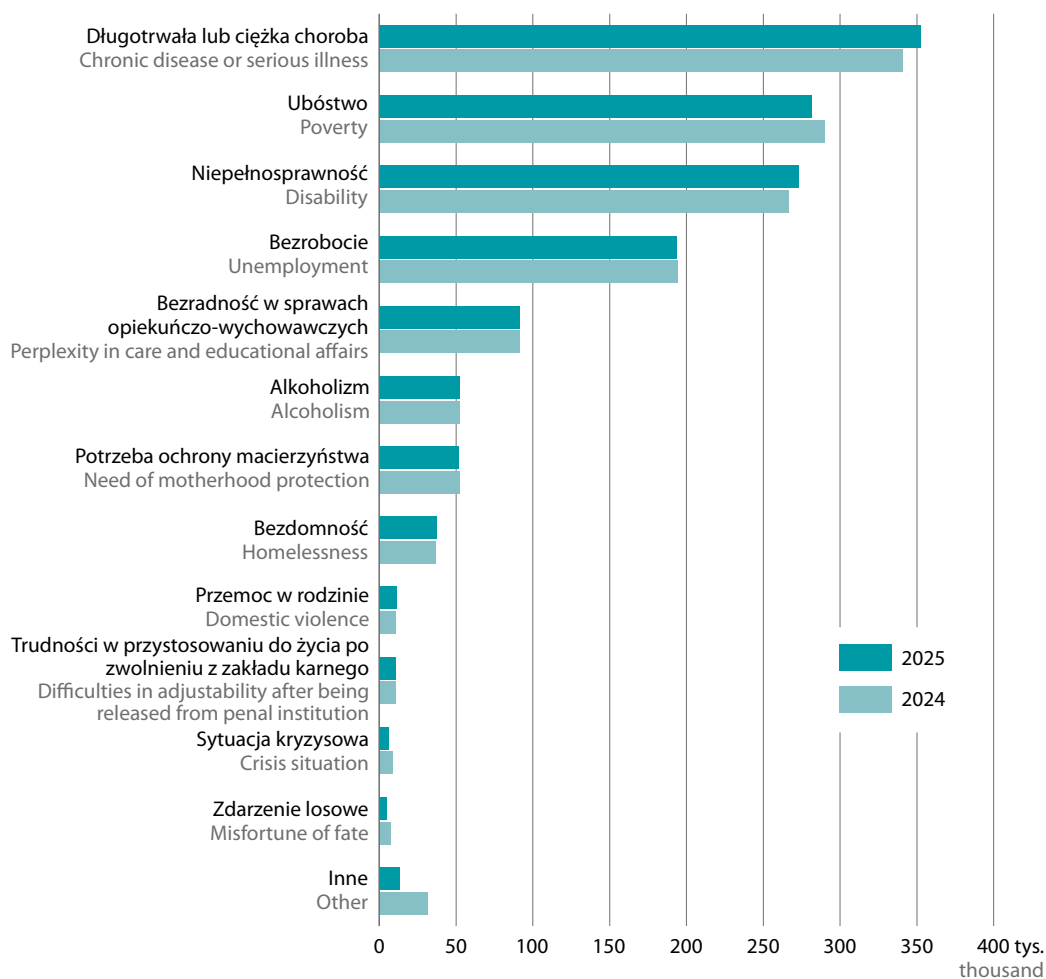
¹⁹ Od 2012 r. zmienił się zakres prezentowanych danych poprzez wyłączenie informacji na temat pomocy społecznej dla rodzin zastępczych oraz rodzinnych i socjalizacyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych, która jest od 2012 r. regulowana przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

²⁰ Na podstawie wyników badania MRPiPS-03 „Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za styczeń–grudzień 2025 r.” prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

²¹ Patrz pkt. 2 na str. 82.

Wykres 31. Liczba rodzin korzystających, na podstawie decyzji, z pomocy środowiskowej według powodów przyznania tej pomocy

Chart 31. Number of families receiving benefits (on the basis of decision) by reasons

Jedna rodzina mogła być wykazana kilkakrotnie, jeśli otrzymała pomoc z więcej niż jednego powodu.
The same family could be listed more than once if it got assistance because of more than one reason.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej. W 2025 r. najwięcej świadczeń udzielono z powodu:

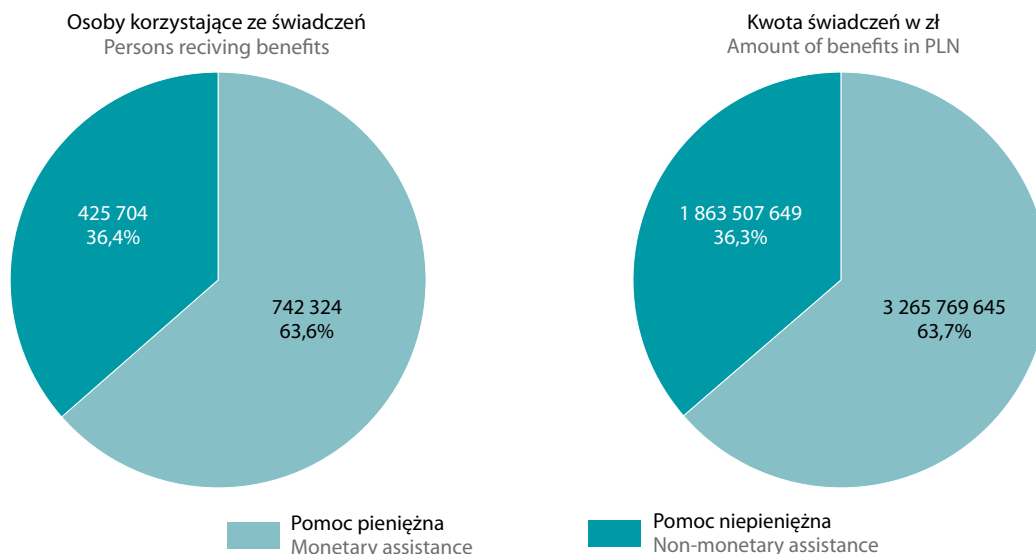
- długotrwałej lub ciężkiej choroby dla 352,8 tys. rodzin, liczących łącznie 550,6 tys. osób;
- ubóstwa, które było przyczyną przyznania świadczenia dla 281,4 tys. rodzin, liczących 516,6 tys. osób;
- niepełnosprawności dla 273,0 tys. rodzin, które łącznie liczyły 431,5 tys. osób;
- bezrobocia dla 194,0 tys. rodzin, które łącznie liczyły 427,4 tys. osób;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dla 91,7 tys. rodzin, w skład których wchodziło łącznie 286,2 tys. osób.

W latach 2010–2020 główną przyczyną przyznania świadczenia było ubóstwo a następnie bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Od 2021 r. dominującym powodem przyznania świadczenia była długotrwała lub ciężka choroba, a w dalszej kolejności ubóstwo i niepełnosprawność.

Środowiskową pomoc pieniężną stanowią między innymi różnego rodzaju zasiłki np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in.: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. Łączna liczba osób korzystających z obu form pomocy społecznej wyniosła w 2025 r. – 1 168,0 tys., tj. o 15,9 tys. mniej niż w 2024 r.

Wykres 32. Liczba osób korzystających oraz kwota świadczeń przyznanych na podstawie decyzji według rodzaju pomocy środowiskowej w 2025 r.

Chart 32. Number of persons receiving benefits and amount of benefits (on the basis of decision) by type of assistance in 2025

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W 2025 r. świadczenia w formie pieniężnej otrzymało na podstawie decyzji 742,3 tys. osób (w 2024 r. – 759,4 tys.). Zasiłki stałe wypłacane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności przyznano 160,1 tys. osób, a zasiłki okresowe – 188,3 tys. osób. Około 63% zasiłków okresowych stanowiły te przyznane z powodu braku możliwości zatrudnienia (118,5 tys. osób), ponad 18% udzielono z powodu długotrwałej choroby (34,5 tys. osób) oraz prawie 11% świadczeń – z powodu niepełnosprawności (20,1 tys. osób). Dużą grupę beneficjentów (384,6 tys.) stanowiły osoby korzystające z różnych zasiłków celowych. Były one przyznawane z tytułu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakup żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Zasiłki były również przyznawane osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Pozostałe osoby (9,3 tys.) otrzymały pomoc pieniężną w innych formach.

Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano na podstawie decyzji 425,7 tys. osób (w 2024 r. – 424,6 tys.). Był to głównie gorący posiłek, z którego skorzystało 256,4 tys. osób, usługi opiekuńcze obejmujące zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna, pielęgnacja, zapewnienie kontaktów z otoczeniem oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (131,3 tys. osób), zapewnienie schronienia w noclegowniach i schroniskach dla bezdomnych (30,6 tys. osób), sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego (5,9 tys. osób), zaopatrzenie w bieliznę, odzież i obuwie (0,3 tys. osób).

W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zlecone), a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie (zadania własne oraz z zakresu administracji rządowej), na pomoc społeczną w 2025 r. wydano łącznie 5 129,3 mln zł

(o 461,5 mln zł więcej niż w 2024 r.). Pomoc pieniężna stanowiła 63,7% wydatkowanej kwoty ogółem i w 2025 r. wyniosła 3 265,8 mln zł (o 262,3 mln zł więcej niż w 2024 r.). Z tego na zasiłki stałe przeznaczono 1 738,8 mln zł, tj. 53,2% kwoty wydatkowanej na pomoc pieniężną (o 384,8 mln zł więcej niż w 2024 r.), na zasiłki okresowe – 617,1 mln zł (o 194,4 mln zł więcej), na zasiłki celowe – 842,7 mln zł (o 326,2 mln zł mniej), a na pozostałe formy pomocy pieniężnej – 67,2 mln zł. W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 1 863,5 mln zł, tj. 36,3% kwoty ogółem (o 199,3 mln zł więcej niż w 2024 r.). Na usługi opiekuńcze wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wydatkowano kwotę 1 203,2 mln zł, tj. 64,6% kwoty wydatkowanej na pomoc niepieniężną (o 134,3 mln zł więcej niż w 2024 r.). Na zapewnienie posiłków przeznaczono 344,1 mln zł, tj. 18,5% kwoty wydatkowanej na pomoc niepieniężną (o 19,7 mln zł więcej niż w 2024 r.), na zapewnienie schronienia wydano 291,4 mln zł (o 41,5 mln zł więcej), na sprawienie pogrzebu 21,6 mln zł (o 2,4 mln zł więcej). Na pozostałe formy pomocy niepieniężnej wydatkowano – 3,2 mln zł.

7.2.1 Porównania międzywojewódzkie świadczeń pomocy społecznej²²

7.2.1 Interoivodship comparison of social assistance benefits

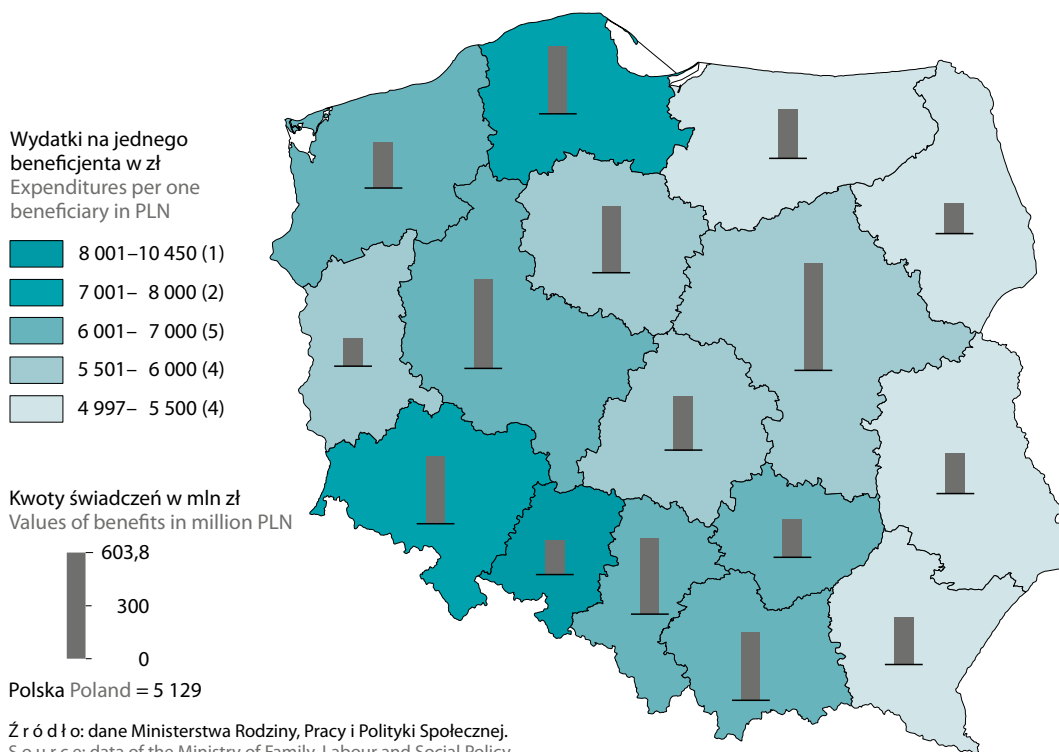
Celem niniejszego rozdziału jest charakterystyka województw pod względem pomocy społecznej, udzielonej w 2025 r. przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie.

W 2025 r. najwyższa kwota świadczeń z systemu pomocy społecznej została wydatkowana w województwie mazowieckim i wyniosła 603,8 mln zł, a najniższa w województwie lubuskim – 156,1 mln zł.

W przeliczeniu na jednego beneficjenta najniższą przeciętną wartością wsparcia charakteryzowało się województwo podlaskie (4 997 zł), a najwyższą województwo opolskie (10 450 zł). Średnia wartość wsparcia w kraju wyniosła 6 157 zł.

Mapa 11. Wydatki z systemu pomocy społecznej według województw w 2025 r.

Map 11. Expenditures from social assistance system by voivodships in 2025

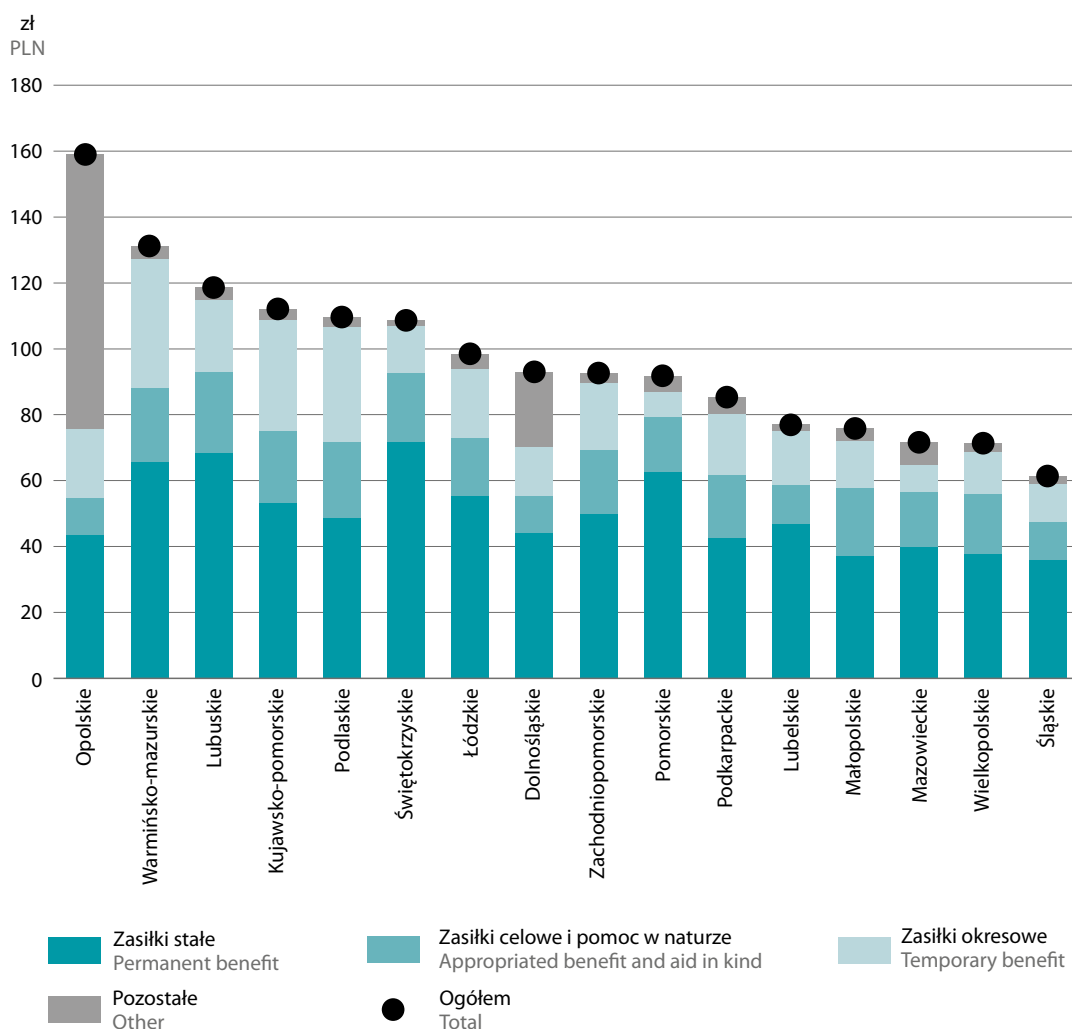

²² Niniejsza analiza została opracowana na podstawie danych zbiorczych ze sprawozdań resortowych MRPiPS-03 za okres styczeń–grudzień 2025 r., które sporządzają ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie. Ludność według miejsca zamieszkania i stanu w dniu 30 czerwca 2025 r. została ustalona na podstawie danych zamieszczonych w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wysokość wparcia w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa wahała się od 100 zł w województwie śląskim do 209 zł w województwie opolskim. Średnia wartość wskaźnika dla Polski wyniosła 137 zł.

Widoczne jest silne zróżnicowanie zmian wysokości wydatków na świadczenia pomocy społecznej w województwach. W 2025 r. w 14 województwach suma wydatków była wyższa niż w roku poprzednim, a największy wzrost odnotowano w województwie zachodniopomorskim (o 24,4%). W następnej kolejności wzrost dotyczył województwa pomorskiego (o 23,5%) i łódzkiego (o 22,1%). W pozostałych dwóch województwach kwoty wydatków w 2025 r. były niższe niż analogiczne kwoty w 2024 r. Największy spadek wydatków na świadczenia wystąpił w województwie opolskim (o 48,5%).

Wykres 33. Wydatki na świadczenia pieniężne na jednego mieszkańca według województw w 2025 r.
Chart 33. Expenditure on monetary benefits per capita by voivodships in 2025

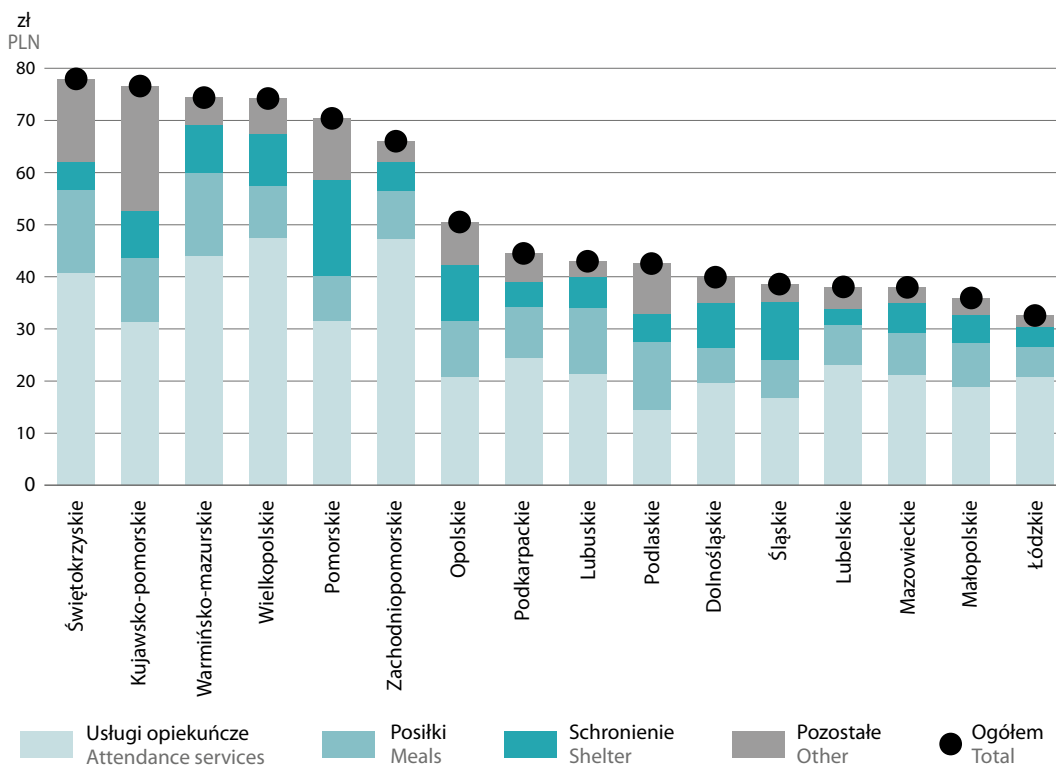

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W 2025 r. w przeliczeniu na jednego mieszkańca wydatki na świadczenia w formie pieniężnej były najwyższe w województwie opolskim i wyniosły średnio 159 zł, natomiast najniższe w województwie śląskim – 61 zł. W dwóch województwach: dolnośląskim i opolskim wydano prawie 126 mln zł na zasiłki celowe związane z klęskami żywiołowymi, które stanowiły prawie 95% ogólnej kwoty wydatków na te świadczenia pieniężne

w Polsce (były to wydatki związane z likwidacją skutków powodzi, która dotknęła tereny południowo-zachodniej Polski w 2024 r.).

Wykres 34. Wydatki na świadczenia niepieniężne na jednego mieszkańca według województw w 2025 r.
Chart 34. Expenditure on non-monetary benefits per capita by voivodships in 2025

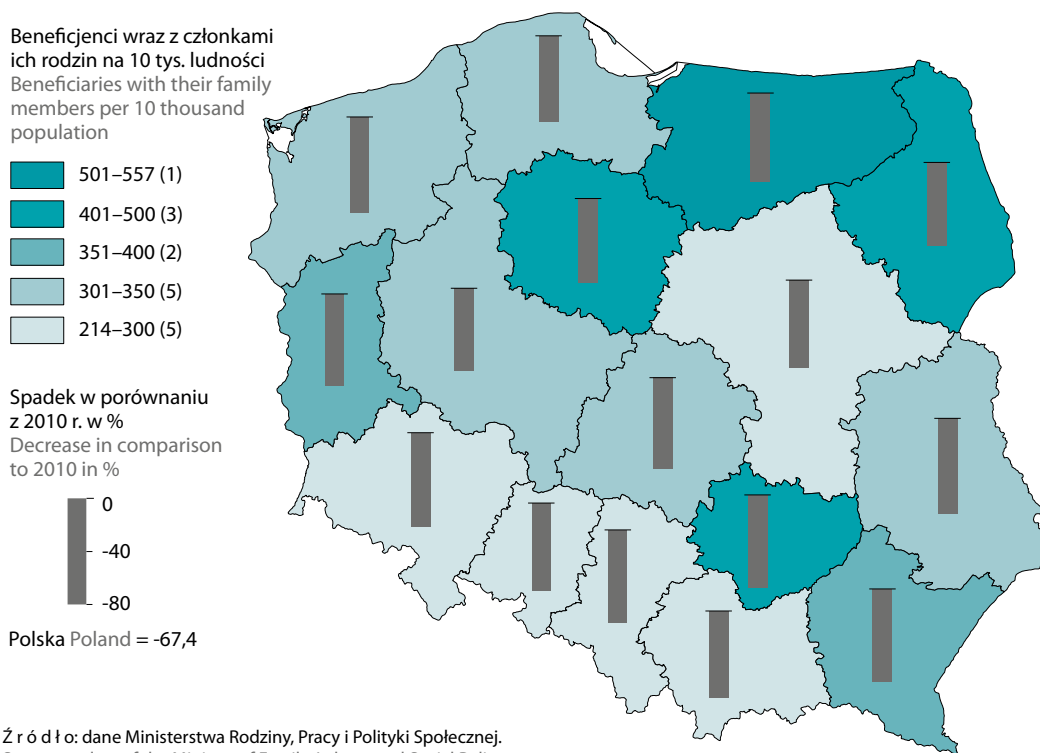
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W przypadku świadczeń niepieniężnych najwyższe kwoty w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w województwie świętokrzyskim (78 zł). Na drugim krańcu osi wydatków znalazło się województwo łódzkie, w którym analogiczne sumy były prawie dwa i pół razy niższe (33 zł).

Posiłki przyznawano przede wszystkim dzieciom, które stanowiły od 59,4% wszystkich beneficjentów posiłków w województwie opolskim do 93,8% w województwie podkarpackim.

Rozmieszczenie beneficjentów w województwach w 2025 r. było istotnie zróżnicowane. Wskaźnik liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenie niezależnie od rodzaju na 10 tys. ludności (dla Polski wynoszący 223 osoby) był najwyższy w województwie warmińsko-mazurskim (378 osób), a najniższy w województwie śląskim (164 osoby). W pozostałych województwach wartość wskaźnika wahała się od 172 osób w województwie dolnośląskim do 316 osób w województwie kujawsko-pomorskim.

Mapa 12. Beneficjenci pomocy społecznej wraz z członkami ich rodzin w 2025 r.
Map 12. Social assistance beneficiaries with family members in 2025

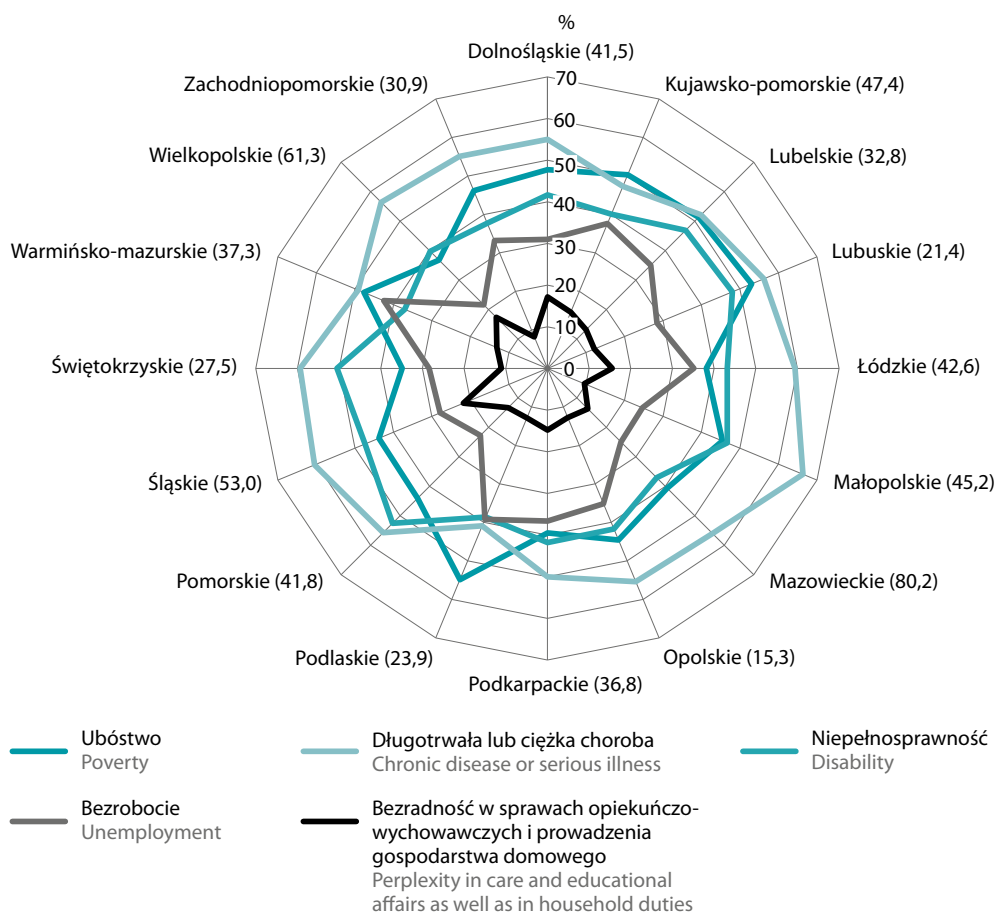

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
 Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Łączna liczba beneficjentów może być rozumiana dwojako. Po pierwsze, jako liczba osób, którym przyznano świadczenie. W drugim przypadku uwzględnia się również wszystkich członków rodzin osób, do których była adresowana pomoc. Wynika to z faktu, że świadczenia pomocy społecznej są przyznawane między innymi w oparciu o analizę sytuacji materialnej wnioskodawcy i osób mu najbliższych. Tym samym zakłada się, że wsparcie społeczne wpływa na sytuację bytową wszystkich członków rodziny. Najwyższy wskaźnik świadczeniobiorców rozumianych w ten sposób, przypadających na 10 tys. ludności, odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie wyniósł on 557. Oznacza to, że z pomocy skorzystał co osiemnasty mieszkaniec. Najniższy wskaźnik charakteryzował województwo śląskie (214). Największy spadek liczby beneficjentów i członków ich rodzin przypadający na 10 tys. ludności w porównaniu z 2010 r. zaobserwowano w województwie warmińsko-mazurskim (o 990 osób), a najmniej w województwie śląskim (o 443 osoby).

Wykres 35. Rodziny beneficjentów pomocy społecznej według przyczyn ubiegania się o pomoc oraz według województw w 2025 r.

Chart 35. Families of beneficiaries of social assistance by causes of applying for help in voivodships in 2025

Uwaga. W nawiasach podano ogólną liczbę rodzin beneficjentów w tysiącach.

Note. Total number of families of beneficiaries in brackets in thousand.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Procentowy udział rodzin otrzymujących pomoc według głównych przyczyn w ogólnej liczbie rodzin beneficjentów każdego województwa zaprezentowano na wykresie 35²³. W 2025 r. największa część rodzin beneficjentów deklarowała, że powodem, dla którego potrzebują pomocy, była długotrwała lub ciężka choroba. W dwóch województwach: kujawsko-pomorskim i podlaskim ubóstwo było główną przyczyną ubiegania się o pomoc. Największy odsetek rodzin deklarujących niepełnosprawność jako powód ubiegania się o pomoc odnotowano w województwie pomorskim (52,6%), bezrobocie – w województwie warmińsko-mazurskim (42,5%), a bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w województwie śląskim (21,8%).

²³ Jedna rodzina mogła wskazać więcej niż jedną przyczynę ubiegania się o pomoc.

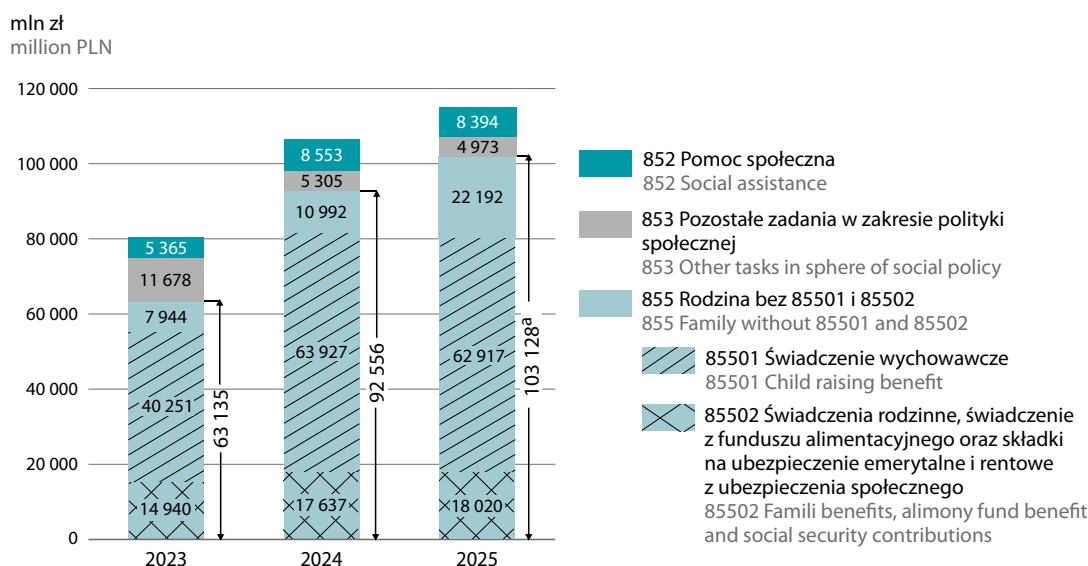
7.3 Wydatki budżetu państwa w działach klasyfikacji budżetowej: „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” i „Rodzina”

7.3 Expenditures of the state budget in budget classification: "Social assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family"

W 2025 r. łączna kwota wydatków z budżetu państwa w działach: „852 Pomoc społeczna”, „853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” i „855 Rodzina” wyniosła 116 496 mln zł, czyli 13,4% ogółu wydatków budżetu (12,8% w 2024 r.). Rozdysponowano o 10 081 mln zł (o 9,5%) więcej środków niż w 2024 r. Wzrost wydatków wynikał z przekazania z budżetu państwa wyższych środków na realizację świadczenia wspierającego oraz wypłatę świadczeń „aktywny rodzic”. W 2025 r. wydatki na świadczenie wspierające były wyższe o 6 014 mln zł niż w 2024 r. Na realizację świadczeń „aktywny rodzic” przeznaczono 6 227 mln zł. Struktura wydatków z budżetu państwa w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” została przedstawiona na wykresie 36. W 2025 r. z wydatków w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” przeciętnie na 1 mieszkańca Polski przypadało łącznie 3 115 zł, wobec 2 833 zł w 2024 r.

Wykres 36. Wydatki z budżetu państwa w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” i „Rodzina”

Chart 36. Expenditures of the state budget in budget divisions "Social assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family"

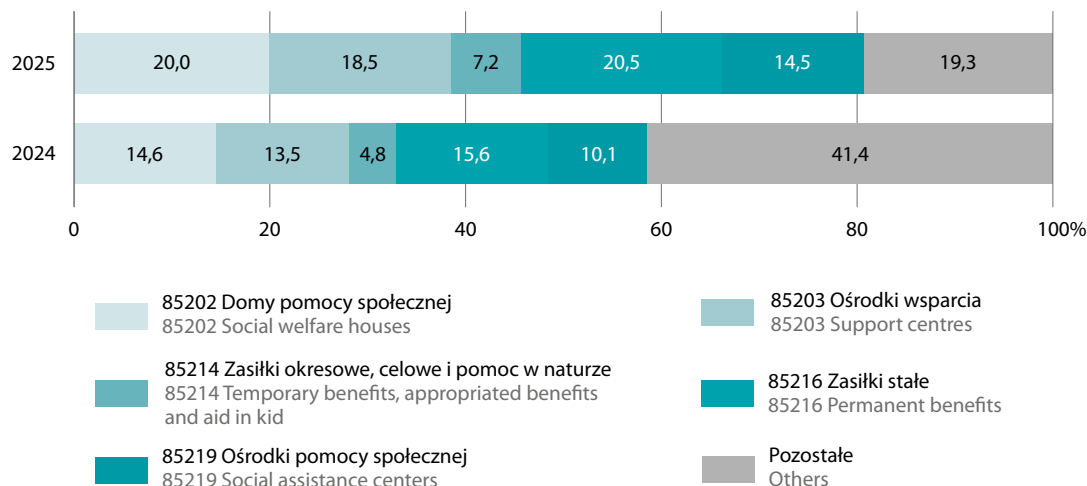
a Ze względu na zaokrąglenia dane nie sumują się na ogółem dla działu 855.

a Due to rounding, the data may do not sum to the total for division 855

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: data of the Ministry of Finance.

Wykres 37. Struktura wydatków z budżetu państwa w dziale „Pomoc społeczna”
Chart 37. Structure of state budget expenditures in budget division “Social assistance”

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: data of the Ministry of Finance.

W dziale „Pomoc społeczna” wydatki wyniosły 8 394 mln zł i były o 159 mln zł (o 1,9%) niższe niż w 2024 r. Wydatki na zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny) wyniosły 604 mln zł (o 193 mln zł więcej, niż w 2024 r.). Wyższe również (o 393 mln zł) były wydatki na zasiłki stałe – 1 724 mln zł, wobec 1 331 mln zł w 2024 r.

W 2025 r. na finansowanie domów pomocy społecznej przekazano 1 675 mln zł (o 429 mln zł więcej, niż w 2024 r.). Zanotowano dalszy wzrost wydatków na ośrodki wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, na które wydatkowano odpowiednio – 1 553 mln zł (o 398 mln zł więcej) i 296 mln zł (o 21 mln zł więcej).

Wzrosły również znacznie, o 359 mln zł, wydatki na ośrodki pomocy społecznej (1 220 mln zł) i o 31 mln zł wydatki przeznaczone na pomoc dla cudzoziemców (199 mln zł).

W 2025 r. odnotowano duży spadek wydatków na usuwanie klęsk żywiołowych, tj. 195 mln zł, wobec 896 mln zł w 2024 r. Pomoc finansowa została skierowana do producentów rolnych, w których gospodarstwach wystąpiły szkody w uprawach spowodowane przymrozkami wiosennymi, powodzią, gradem, deszczem nawalnym lub huraganem. Wyższy poziom wydatków w 2024 r. wynikał z konieczności udzielenia pomocy w związku z wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej na części terytorium Polski po wystąpieniu powodzi.

Spadek w dziale „Pomoc społeczna” spowodowany był zmniejszeniem wydatków w rozdziale pozostała działalność (85295) – na dotacje celowe przekazywane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami (z 750 mln zł w 2024 r. na 127 mln zł w 2025 r.), gdzie w 2024 r. z kolei odnotowany był bardzo duży wzrost wydatków w tym rozdziale (o 634 mln zł).

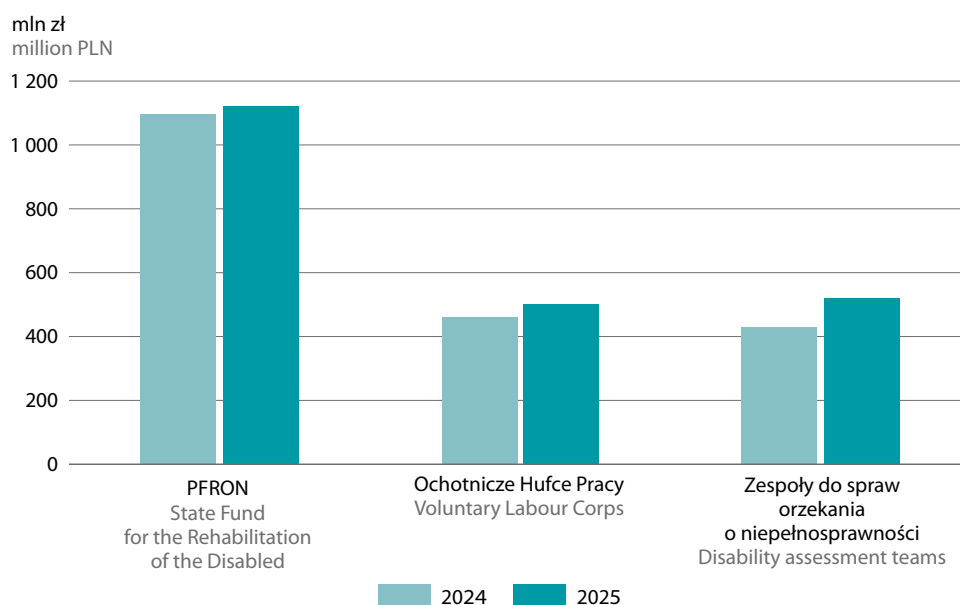
W 2024 r. został wprowadzony bon energetyczny (jednorazowe dofinansowanie dla gospodarstw domowych do rachunków za energię elektryczną), który został wypłacony w ramach rozdziału dodatki mieszkaniowe (85215). W 2025 r. wydatki w tym rozdziale spadły i wyniosły 3 mln zł wobec 764 mln zł

w 2024 r., ponieważ program ten nie obowiązywał już w 2025 r. Został zastąpiony bonem ciepłowniczym, o który mogą ubiegać się osoby o niższych dochodach, i którzy są odbiorcami ciepła systemowego.

W 2025 r. z wydatków w dziale „Pomoc społeczna” na 1 mieszkańca Polski przypadało 224 zł, wobec 228 zł w 2024 r.

Wykres 38. Wydatki z budżetu państwa w dziale „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” według wybranych rozdziałów budżetowych

Chart.38. Expenditures of the state budget in budge division “Other tasks in sphere of social policy” by selected budget chapters

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

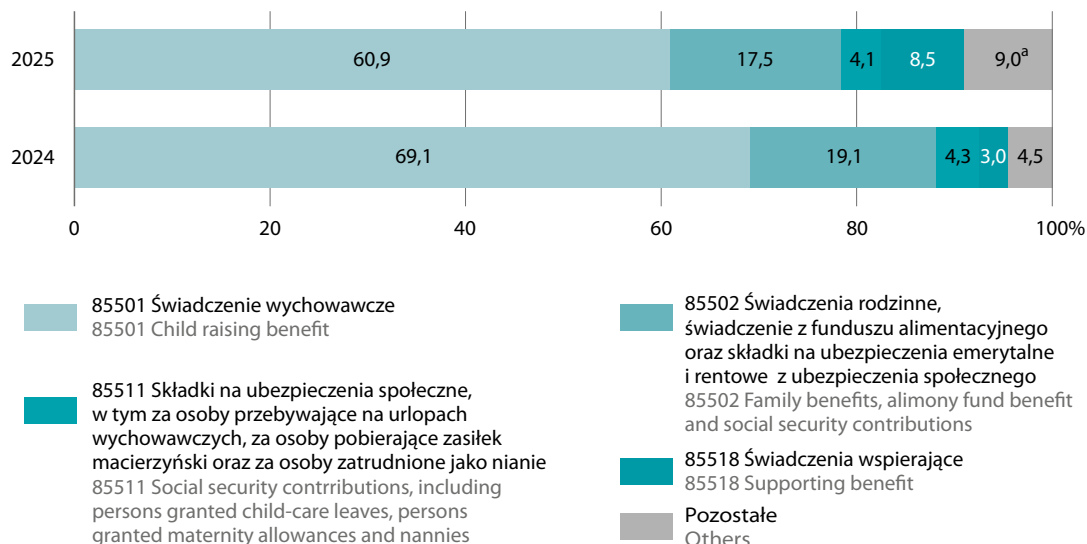
Wydatki w dziale „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” zamknęły się kwotą 4 973 mln zł i były o 332 mln zł niższe od wydatków z 2024 r. Spadek wydatków w 2025 r. był spowodowany, podobnie jak w 2024 r., zmniejszeniem wydatków w rozdziale Fundusz Solidarnościowy²⁴ (85326). W 2025 r. z budżetu państwa przekazano 2 101 mln zł tj. o 536 mln zł mniej (o 20,3%) na Fundusz Solidarnościowy, który finansowany jest nie tylko z dotacji budżetu państwa, lecz także m.in. ze składek ZUS i daniny solidarnościowej. Na spadek ten miało wpływ również zmniejszenie kwot przekazanych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych z 147 mln zł w 2024 r. do 82 mln zł w 2025 r.

W dziale „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” wysokie kwoty przekazano do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz do Ochothniczych Hufców Pracy, na które wydatkowano odpowiednio – 1 120 mln zł (o 23 mln zł więcej) i 500 mln zł (o 41 mln zł więcej). W ramach tego działu zwiększyły się również wydatki na Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności, na które wydatkowano 521 mln zł (o 92 mln zł więcej).

W 2025 r. z wydatków w dziale „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” na 1 mieszkańca Polski przypadało średnio 133 zł, wobec 141 zł w 2024 r.

²⁴ Dz.U. 2018 poz. 2192.

Wykres 39. Struktura wydatków z budżetu państwa w dziale „Rodzina”
Chart 39. Structure of state budget expenditures in budget division “Family”

a W tym świadczenia „aktywny rodzic” 2025 r. – 6,0%.

a Of which “active parent” benefits 2025 – 6.0%.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: data of the Ministry of Finance.

W dziale „Rodzina”, w którym skumulowane zostały środki przeznaczone na wsparcie rodzin z dziećmi zrealizowano wydatki w kwocie 103 128 mln zł (o 10 572 mln zł więcej, niż w 2024 r.). Najwięcej środków z tego działu (61,0%) przeznaczono na wypłaty świadczenia wychowawczego – 62 917 mln zł²⁵. Z kolei na wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna (łącznie z kosztami obsługi świadczeń) wydatkowano 18 020 mln zł (17,5% wydatków). W ramach tego działu sfinansowano również składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby pobierające zasiłki macierzyńskie oraz za osoby zatrudnione jako nianie (4 184 mln zł). Świadczenie wspierające, kierowane do dorosłych osób niepełnosprawnych, stanowiło kolejną z form wsparcia realizowanych w ramach działu „Rodzina”. Wydatki na jego wypłatę wyniosły 8 753 mln zł, co stanowiło 8,5% wydatków poniesionych w tym dziale.

Od 1 października 2024 r. realizowane są świadczenia z programu „Aktywny Rodzic”, którego celem jest ułatwienie godzenia pracy zawodowej z opieką nad dzieckiem do lat 3 poprzez trzy formy świadczeń: „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” oraz „aktywnie w domu”. Świadczenia te zapewniają finansowanie opieki instytucjonalnej lub domowej oraz wspierają rodziców powracających na rynek pracy. Na realizację tych świadczeń przeznaczono 6 227 mln zł, co stanowiło 6,0% wydatków w tym dziale. Wprowadzenie świadczeń „aktywny rodzic” zastąpiło rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO), co znalazło odzwierciedlenie w niższych wydatkach na jego realizację. W 2025 r. na jego realizację przeznaczono 363 mln zł tj. o 1 462 mln zł mniej w porównaniu z 2024 r.

W 2025 r. z wydatków w dziale „Rodzina” na 1 mieszkańca Polski przypadało średnio 2 757 zł, wobec 2 464 zł w 2024 r.

²⁵ Łącznie z kosztami realizacji świadczenia.

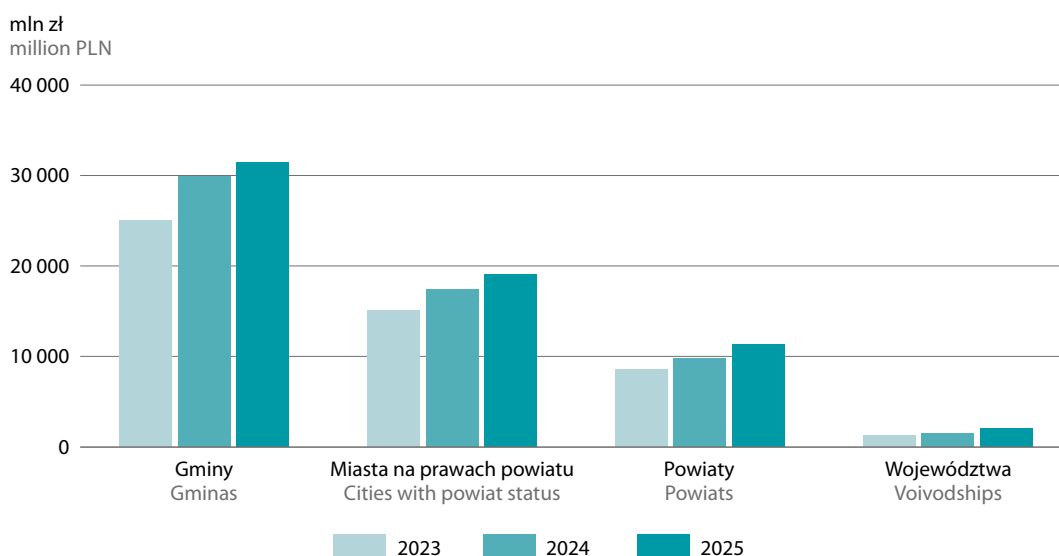
7.3.1 Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w działach klasyfikacji budżetowej: „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina”

7.3.1 Expenditures of local government entities in budget classification: "Social Assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family"

W 2025 r. na finansowanie zadań w ramach działów „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” z budżetów jednostek samorządowych wszystkich kategorii (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw) przekazano (wraz ze środkami otrzymanymi z budżetu państwa) łącznie 63 914 mln zł, czyli o 5 394 mln zł, tj. o 9,2% więcej, niż przed rokiem. Udział wydatków z tych działów w strukturze wydatków budżetowych jednostek samorządowych ogółem stanowił 13,7% (13,5% w 2024 r.). Wzrost tego typu wydatków odnotowano we wszystkich kategoriach jednostek samorządowych, największy w miastach na prawach powiatu (o 1 749 mln zł), zaś najmniejszy w województwach (o 551 mln zł). Na 1 mieszkańca Polski, z wydatków w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” poniesionych przez jednostki samorządowe w 2025 r. przypadało przeciętnie 1 709 zł (w 2024 r. – 1 558 zł).

Wykres 40. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”, „Rodzina”

Chart 40. Expenditures of local government entities in budget divisions "Social Assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family"

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

W dziale „Pomoc społeczna” zrealizowano 28 897 mln zł (45,2% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina”), a w dziale „Rodzina” – 29 924 mln zł (46,8%) i było to więcej niż w roku poprzednim odpowiednio o 2 090 mln zł i 2 685 mln zł. Na realizację zadań w dziale „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” przeznaczono 5 093 mln zł (8,0%), tj. o 619 mln zł więcej niż w roku poprzednim.

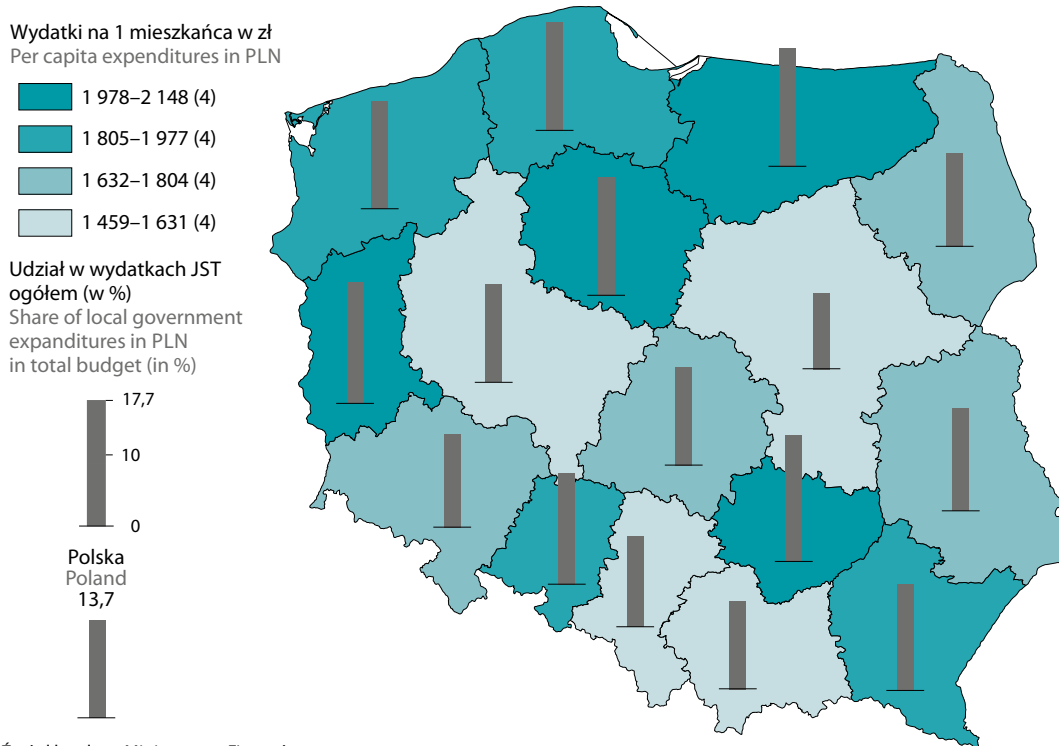
Najwięcej środków na finansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej i wsparcia rodzin przeznaczono w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie świętokrzyskim (2 148 zł). Następnie były to tak jak w latach poprzednich województwa: lubuskie (2 122 zł), warmińsko-mazurskie (2 059 zł) i kujawsko-pomorskie (2 043 zł). W 2024 r., ze względu na skutki powodzi, najwięcej wydatków na 1 mieszkańca przeznaczono w województwie opolskim, które szczególnie ucierpiało.

W województwie świętokrzyskim wydatki zrealizowane w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” miały również największy udział w łącznych wydatkach budżetów (17,7%).

Wydatki na 1 mieszkańca oraz udział wydatków w działach: „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” w wydatkach ogółem jednostek samorządowych ilustruje mapa 13.

Mapa 13. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” na 1 mieszkańca w 2025 r.

Map 13. Expenditure of local government entities in the budget divisions "Social Assistance", "Other tasks in sphere of social policy", "Family" per capita in 2025

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: data of the Ministry of Finance.

Z budżetów gmin w 2025 r. wydatkowano łącznie 31 392 mln zł (dział 852 – 12 755 mln zł, dział 853 – 550 mln zł, dział 855 – 18 087 mln zł), co stanowiło 49,1% łącznych wydatków budżetów samorządów terytorialnych. Ponad 43,8% łącznej kwoty wydatków w tych trzech działach przekazano w gminach na realizację świadczeń rodzinnych (łącznie z kosztami realizacji świadczeń). Wyплаты świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wyniosły 13 750 mln zł.

Z budżetów miast na prawach powiatu wydatki w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” w 2025 r. wyniosły łącznie 19 109 mln zł (dział 852 – 9 032 mln zł, dział 853 – 1 215 mln zł, dział 855 – 8 862 mln zł), co stanowiło 29,9% łącznych wydatków budżetów samorządów terytorialnych. Na wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego skierowano 4 714 mln zł.

Wydatki powiatów zrealizowane w 2025 r. w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” wyniosły 11 351 mln zł (dział 852 – 6 440 mln zł, dział 853 – 2 108 mln zł, dział 855 – 2 803 mln zł), co stanowiło 17,8% łącznych wydatków budżetów samorządów terytorialnych. Zgodnie z zadaniami tej kategorii jednostek samorządowych zostały one przeznaczone głównie na finansowanie

wanie infrastruktury pomocy społecznej. Najwięcej środków w tym zakresie wydatkowano na finansowanie domów pomocy społecznej – 5 059 mln zł, placówek opiekuńczo-wychowawczych – 1 371 mln zł i rodzin zastępczych – 1 345 mln zł.

Z budżetów województw na wydatki w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” w 2025 r. przeznaczono 2 062 mln zł (dział 852 – 671 mln zł, dział 853 – 1 219 mln zł, dział 855 – 171 mln zł), co stanowiło 3,2% łącznych wydatków budżetów samorządów terytorialnych. W wydatkach dominowało finansowanie zadań zrealizowanych w ramach rozdziału „Pozostała działalność” – 1 029 mln zł (49,9% wydatków województw w tych trzech działach) oraz środki na funkcjonowanie wojewódzkich urzędów pracy – 549 mln zł (26,6%).

W 2025 r. w działach „Pomoc społeczna”, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „Rodzina” odnotowano wzrost zarówno wydatków z budżetu państwa jak i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w porównaniu z rokiem poprzednim odpowiednio o 9,5% i 9,2%.

Na realizację świadczenia wychowawczego przekazano prawie 13 mln zł z budżetów gmin oraz 5 mln zł z budżetów miast na prawach powiatu, natomiast w budżecie państwa przeznaczono na ten cel 62 917 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim wydatki na realizację świadczenia wychowawczego zmniejszyły się odpowiednio o 17,9 %, 15,2% oraz 1,6%. Zwiększyły się wydatki z budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (odpowiednio o 383 mln zł i 451 mln zł).

W 2025 r. odnotowano spadek wydatków na usuwanie klęsk żywiołowych w rozdziałach 85278, 85378 i 85578 – w budżecie państwa o 764 mln zł, a w budżetach jednostek samorządów terytorialnych o 684 mln zł. Niższy poziom wydatków w 2025 r. wynikał z udzielenia mniejszej pomocy finansowej, która w 2024 r. była bardzo duża ze względu na wystąpienie powodzi na części terytorium Polski.

W 2025 r. zwiększyły się wydatki na zasiłki stałe zarówno w budżecie państwa, jak i w budżetach jednostek samorządów terytorialnych – odpowiednio o 393 mln zł i 390 mln zł. Również wydatki na zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wydatkach budżetu państwa wzrosły o 193 mln zł, a w wydatkach jednostek samorządów terytorialnych o ponad 219 mln zł.

Zarówno w wydatkach budżetu państwa jak i jednostkach samorządu terytorialnego wystąpił wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim wydatków na domy pomocy społecznej (odpowiednio o 429 mln zł i 1 247 mln zł), ośrodki wsparcia (odpowiednio o 398 mln zł i 511 mln zł) i ośrodki pomocy społecznej (odpowiednio o 359 mln zł i 963 mln zł).

Zanotowano również wzrost wydatków na rodziny zastępcze o 16 mln zł w wydatkach budżetu państwa i o 308 mln zł w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego. W dziale wspieranie rodziny w budżecie państwa odnotowano wzrost wydatków na wsparcie rodzin o 42 mln zł, a w budżecie jednostek samorządów terytorialnych o 137 mln zł.

Wydatki na finansowanie działalności zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wzrosły zarówno w budżecie państwa, jak i budżetach jednostek samorządów odpowiednio o 92 mln zł i 43 mln zł. Również w finansowaniu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych widać wzrost wydatków w budżecie państwa o 23 mln zł, a w budżetach jednostek samorządu terytorialnego spadek o 1 mln zł.

W 2025 r., odwrotnie niż w 2024 r., widoczny jest bardzo duży spadek wydatków w budżecie państwa na dodatki mieszkaniowe, tj. o 761 mln zł, a w budżetach samorządów o 759 mln zł.

Wydatki przeznaczone na Wojewódzkie Urzędy Pracy wzrosły w budżecie państwa o 36 tys. zł i o 45 mln zł w budżetach jednostek samorządowych.

Wydatki na świadczenia „aktywny rodzic” w budżecie państwa wyniosły 6 227 mln zł, a w budżetach jednostek samorządów terytorialnych 24 tys. zł.

Uwagi metodologiczne

1. Źródła danych statystycznych

W ramach sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego badane były: instytucjonalna piecza zastępcza (formularz PS-01), rodzinna piecza zastępcza (formularz PS-02), zakłady stacjonarne pomocy społecznej (formularz PS-03).

W badaniu instytucjonalnej pieczy zastępczej gromadzone są przede wszystkim dane na temat placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego, ich liczbie według typu placówki, liczbie dzieci i młodzieży przebywających w placówkach według stanu w dniu 31 grudnia oraz w ciągu roku, a także na temat wybranych cech społeczno-demograficznych wychowanków (PS-01).

W przypadku rodzinnej pieczy zastępczej przedmiotem badania jest liczba rodzin poszczególnych typów oraz rodzinnych domów dziecka (RDD), liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i RDD według stanu na dzień 31 grudnia, a także wybrane cechy społeczno-demograficzne dzieci oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i RDD (PS-02). Sprawozdania sporządzane są zbiorczo dla poszczególnych typów rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka przez powiatowe centra pomocy rodzinie i miejskie ośrodki pomocy społecznej.

W sprawozdaniu dotyczącym zakładów stacjonarnych pomocy społecznej gromadzone są dane o ich liczbie i miejscach, o liczbie mieszkańców według płci i wieku oraz źródeł finansowania pobytu (np. z emerytury lub renty, zasiłku stałego pomocy społecznej, pełna odpłatność gminy/budżetu państwa itp.) w poszczególnych rodzajach i typach placówek. Ponadto zbierane są dane o liczbie osób oczekujących na umieszczenie w zakładach, jak również liczbie osób pracujących w placówkach według zawodów (PS-03).

Informacja o działalności instytucjonalnych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (liczba placówek i miejsc, liczba dzieci tam przebywających z uwzględnieniem ich wieku i płci, zatrudniony personel) pochodzi ze sprawozdania RKZ-4G sporządzanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które zastąpiło obowiązujący do 2022 r. formularz OD-1 „Żłobki i kluby dziecięce”.

Dane dotyczące Programu „Rodzina 800 plus” oraz niektórych innych form wspierania rodziny (asystenci rodziny, poradnictwo specjalistyczne, rodziny wspierające), świadczenia rodzinne pochodzą z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Źródłem wiedzy o świadczeniach pomocy społecznej jest roczne sprawozdanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za styczeń – grudzień 2025 (MRPiPS-03). Jak zapisano w objaśnieniach do sprawozdania MRPiPS-03: „Kwota łączna świadczeń w danym okresie sprawozdawczym jest wielkością teoretyczną, tzn. nie uwzględnia sytuacji, gdy dane świadczenia z różnych przyczyn nie są wypłacone. Ponadto wielkości w sprawozdaniu nie są korygowane o refundacje ani o zwroty w wyniku nienależnie pobranych świadczeń”.

Dane na temat liczby ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (nianie) zostały pozyskane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast dane o dziennych opiekunach - z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Informacje dotyczące wydatków z budżetu państwa i z budżetów samorządów terytorialnych zostały opracowane na podstawie danych Ministerstwa Finansów, pochodzących z rocznego sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) i rocznego sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego - (Rb-285).

Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych w budżecie państwa oraz w budżetach jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województw) dla lat 2021–2024 stanowiła ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1530 z późniejszymi zmianami) .

Dane o wydatkach budżetowych według działów w latach 2021–2024 opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów z lat 2021–2024.

2. Podstawowe wyjaśnienia metodologiczne

1. Funkcjonowanie pieczy zastępczej, w tym placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych, jak również placówek wsparcia dziennego określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity Dz.U. 2025 poz. 49 z późniejszymi zmianami).

2. Obecny system pomocy społecznej funkcjonuje od 1 maja 2004 r. w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2025, poz. 1214, z późniejszymi zmianami), według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne. Prawo do świadczeń w tym systemie przysługuje osobom i rodzinom, które nie są w stanie same pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowym warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów określonych w ustawie, a w przypadku świadczeń pieniężnych - dochód, którego wysokość nie przekracza kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej¹. W przypadku niektórych świadczeń kryterium dochodowe może być podwyższone uchwałą rady gminy.

3. Aktualny system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. Podstawę prawną systemu stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. 2025 poz. 1208). Głównym źródłem informacji o funkcjonowaniu ustawy są przygotowywane przez gminy raz na kwartał sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Sprawozdania mają charakter rzeczowo-finansowy, a ich zakres określa rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

4. Funkcjonujący od 1 kwietnia 2016 r. Program „Rodzina 800 plus” (do 31 grudnia 2023 r. – „Rodzina 500+”) to system świadczeń uregulowany w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1576). Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę; również od tej daty nie są gromadzone informacje o liczbie pobierających je rodzin. Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze otrzymują dzieci w pieczy zastępczej (do 31 maja 2022 r. były to dodatki w kwocie równej wysokości świadczenia wychowawczego). Świadczenie wychowawcze jest finansowane z budżetu państwa i nie podlega opodatkowaniu z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. Od 1 czerwca 2022 r. rozpatrywaniem wniosków oraz przyznawaniem i wypłatą świadczeń wychowawczych zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

5. Placówki opieki nad małym dzieckiem działają zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tekst jednolity Dz.U. 2025 poz. 798).

6. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny reguluje wszystkie kwestie dotyczące tej tematyki (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1512).

7. Wymienione w badaniu PS-03 poszczególne rodzaje udogodnień nie muszą spełniać wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r.

8. Począwszy od 2007 r., w badaniu zakładów stacjonarnych wprowadzono zmiany metodologiczne, wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej. Uwzględniono fakt, że część placówek, szczególnie domy pomocy społecznej, może świadczyć usługi dla więcej niż jednej grupy mieszkańców. W wielu przypadkach mówienie o zakładzie, np. dla osób w podeszłym wieku było nieadekwatne do sytuacji, bowiem znajdował się tam również „oddział” dla osób, np. przewlekłe somatycznie chorych. Często zakład ten liczony był dwa razy. Otrzymano informację zarówno o liczbie zakładów liczonych jeden raz, tj. równej liczbie podmiotów sprawozdawczych, jak również o liczbie zakładów uwzględniającej „oddziały” w obrębie placówek. W publikacji prezentowane są obie te informacje.

¹ Progi interwencji socjalnej jest ustalany na podstawie badania przeprowadzonego z uwzględnieniem zawartości koszyka dóbr i usług zapewniających zaspokojenie potrzeb egzystencjalnie niezbędnych oraz wysokości cen towarów i usług.

9. Podziału na województwa dokonano według lokalizacji jednostek.

10. Ze względu na zaokrąglenia niektóre wartości w publikacji mogą się nie sumować.

11. Dane ludnościowe w publikacji zostały przeliczone w oparciu o wyniki NSP 2021, z czego mogą wynikać drobne różnice w stosunku do wskaźników poprzednio opublikowanych.

3. Podstawowe definicje²

Instytucjonalna piecza zastępcza

1. Instytucjonalna piecza zastępcza – jest sprawowana w formie:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

2. Placówka opiekuńczo-wychowawcza – zapewnia dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne, religijne, a także gwarantuje korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia na podstawie odrębnych przepisów. Placówką kieruje dyrektor. Wyróżniamy następujące typy placówek:

- placówka socjalizacyjna – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi; zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- placówka interwencyjna – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki;
- placówka rodzinna – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; w tym samym czasie w placówce może przebywać nie więcej niż 8 wychowanków;
- placówka specjalistyczno-terapeutyczna – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych; placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- placówka łącząca zadania placówek - zapewnia opiekę oraz wychowanie poprzez realizację zadań przewidzianych dla placówki typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego.

3. Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna - umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci.

4. Interwencyjny ośrodek preadopcyjny - umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać

² Definicje zaczerpnięto z ustaw: o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o świadczeniach rodzinnych, o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

Wspieranie rodziny

5. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań;
- specjalistycznej - organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię;
- pracy podwórkowej – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych;
- w połączonych formach, tj. łączących zadania placówki opiekuńczej, specjalistycznej i pracy podwórkowej.

6. Rodzina wspierająca – rodzina, której zadaniem jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Przy współpracy asystenta rodziny, pomaga ona w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

7. Asystent rodziny - osoba wspierająca rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pokonywaniu trudności życiowych, zwłaszcza dotyczących opieki i wychowania dzieci. Prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, motywując ją do pracy nad sobą, wprowadzenia zmian, aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy. Liczba rodzin, z którymi może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15 rodzin.

8. Świadczenia w ramach Programu „Rodzina 800 plus”:

Świadczenie wychowawcze – przysługuje rodzicom lub opiekunom na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę a także od 1 czerwca 2022 r. na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej. Świadczenie wypłacane było w wysokości 800 zł netto.

Do 31 maja 2022 r. na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej przysługiwały dodatki - prawo do dodatku wychowawczego posiadała rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka, do dodatku do zryczałtowanej kwoty – dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, zaś do dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego – prowadzący pozostałe placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dodatki zastąpione zostały świadczeniem wychowawczym.

9. Karta Dużej Rodziny - to projekt Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który rozpoczął się w czerwcu 2014 r. Głównym celem programu jest zapewnienie posiadaczom karty bardziej korzystnego, od ogólnie obowiązującego, dostępu do towarów i usług oraz innych form aktywności. Zniżki mogą być oferowane przez instytucje publiczne lub partnerów handlowych. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

Rodzinna piecza zastępcza

10. Rodzinna piecza zastępcza sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Polega na pracy z rodziną, ukierunkowanej na umożliwienie powrotu dziecka do rodziny. W sytuacji, gdy jest to niemożliwe, prowadzone są działania pozwalające na przysposobienie dziecka lub przygotowanie go do samodzielnego i odpowiedzialnego życia poprzez zaspokojenie potrzeb bytowych, zdrowotnych, emocjonalnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza;
- rodzinny dom dziecka.

11. Rodzina zastępcza – zapewnia opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Wyróżniamy następujące typy rodzin zastępczych:

- rodzina zastępcza spokrewniona – tworzona przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka; przysługuje jej pomoc finansowa na utrzymanie dziecka;
- rodzina zastępcza niezawodowa – tworzona przez osoby, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka; przysługuje jej świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka; w rodzinie umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa);
- rodzina zastępcza zawodowa – tworzona przez osoby, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka; oprócz świadczenia pieniężnego na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka otrzymuje ona także wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej; w rodzinie tej umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa); może działać m.in. jako:
 - rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby, w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie³;
 - rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie art. 6 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich⁴, małoletnie matki z dziećmi.

12. Rodzinny dom dziecka (RDD) tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W tym samym czasie może w nim przebywać nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

13. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej opiekuje się rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka. Pomaga opracować plan pomocy umieszczonym dzieciom, zapewnia dostęp do właściwych specjalistów. Zajmuje się etapem usamodzielnienia się wychowanków i wspiera osoby już pełnoletnie. Do zadań koordynatora należy również informowanie ośrodków adopcyjnych o dzieciach, które mają uregulowaną sytuację prawną i mogą zostać adoptowane. Koordynator może mieć pod opieką nie więcej niż 15 rodzin lub rodzinnych domów dziecka.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

14. Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 organizowana jest w formie żłobka, klubu dziecięcego, a także sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

15. Żłobek – instytucja wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w której sprawowana jest opieka nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia, w wymiarze do 10 godzin względem każdego dziecka.

16. Klub dziecięcy – instytucja wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w której sprawowana jest opieka nad dziećmi w wieku od ukończenia 1 roku życia, w wymiarze do 10 godzin względem każdego dziecka.

17. Inna jednostka⁵ – podmiot inny niż żłobek i klub dziecięcy prowadzący działalność gospodarczą polegającą na sprawowaniu opieki nad dziećmi; zobowiązany w okresie do 3 lat od dnia wejścia w życie

³ Art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. 2024, poz. 424).

⁴ Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (tekst jednolity Dz.U. 2024 r. poz. 978.).

⁵ Pojęcie zostało pozostawione ze względu na prezentację w tablicach danych z lat ubiegłych, w których istniały takie formy opieki nad dziećmi do lat 3.

ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (od 4 kwietnia 2011 r.), do spełnienia warunków określonych w ustawie i wpisania się do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

18. Dzienny opiekun – osoba fizyczna zatrudniana przez gminę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Dzienny opiekun sprawuje opiekę nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia.

19. Niania – osoba fizyczna sprawująca opiekę nad dziećmi na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanej „umową uaktywniającą”. Niania sprawuje opiekę nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia. Umowa uaktywniająca zawierana jest w formie pisemnej między nianią a rodzicami albo rodzicem samotnie wychowującym dziecko. ZUS opłaca składki za nianię od kwoty wynagrodzenia nie większej niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, zaś od nadwyżki tej kwoty, składki płaci rodzic dziecka.

Świadczenia rodzinne

20. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne;
- zapomogi związane z urodzeniem się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie.

Głównymi kryteriami uprawniającymi do świadczeń rodzinnych są: posiadanie dziecka na utrzymaniu oraz przeciętny miesięczny dochód, w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Niezależnie od dochodu przyznawane są: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i świadczenie rodzicielskie.

21. Zasiłek rodzinny – ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka i przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie uczącej się do ukończenia 24 roku życia. Zasiłek przysługuje na dziecko do ukończenia 18 lat. Jeżeli dziecko nie kontynuuje nauki, to z dniem osiągnięcia 18 lat, rodzic traci prawo do zasiłku rodzinnego na to dziecko. Stosowane w ustawie o świadczeniach rodzinnych określenie „do ukończenia 18 lat” odpowiada – w sporządzanym przez GUS bilansie ludności – grupie wieku do lat 17 włącznie. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Osobie uprawnionej do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki (można pobierać jednocześnie kilka dodatków) z następujących tytułów:

- urodzenia dziecka (świadczenie jednorazowe);
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego;
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

22. Świadczenia opiekuńcze – zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy.

23. Zasiłek pielęgnacyjny – przeznaczony jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego⁶ wypłacanego przy emeryturze lub rencie z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przyznawany jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

⁶ Dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeśli uznano ją za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat.

24. Świadczenie pielęgnacyjne- do 31 grudnia 2023 r. przysługiwało osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy⁷ ciąży obowiązek alimentacyjny (rodzice dziecka, krewni w linii prostej, rodzeństwo, rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem), a także opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba, która opiekując się dzieckiem wystąpiła do sądu o przysposobienie tego dziecka), jeżeli rezygnują lub nie podejmują pracy zawodowej, by zajmować się osobą niepełnosprawną wymagającą szczególnej opieki.

Zgodnie z obowiązującymi od 1 stycznia 2024 r. nowymi przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych regulującymi warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, świadczenie pielęgnacyjne otrzymują osoby, które sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny (rodzice dziecka, krewni w linii prostej, rodzeństwo, rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem), a także małżonkom, opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba, która opiekując się dzieckiem wystąpiła do sądu o przysposobienie tego dziecka), rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Jedną z najważniejszych wprowadzanych zmian jest możliwość łączenia aktywności zawodowej, bez żadnych ograniczeń, z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego.

Ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadziła jednocześnie przepisy mające na celu pełną ochronę praw nabytych osób, które nabyły przed wejściem w życie tej ustawy, tj. do 31 grudnia 2023 r. zasadach, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Osoby te mogą w dalszym ciągu pobierać wymienione świadczenia zgodnie z dotychczasowymi przepisami – jednak nie dłużej niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane (art 63 ust 2 ustawy).

25. Specjalny zasiłek opiekuńczy – do 31 grudnia 2023 r. przyznawany był osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny oraz małżonkom, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Od 1 stycznia 2024 r. specjalny zasiłek opiekuńczy został zniesiony. Na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten może być wypłacany także po 1 stycznia 2024 r. na zasadzie zachowania do niego praw nabytych, na warunkach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r.

26. Zapomogi wypłacane w związku z urodzeniem się dziecka – jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. „becikowe” przysługująca od 2013 r. zależnie od dochodu rodziny, finansowana ze środków budżetu państwa oraz zapomoga wypłacana przez gminę ze środków własnych, o której wypłacie decyduje sama, określając jej wysokość i kryteria otrzymania.

27. Świadczenie rodzicielskie – od 2016 r. forma wsparcia finansowego rodziców i opiekunów dzieci, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego. Do grona tych osób można zaliczyć studentów, osoby bezrobotne, pracujących na umowach cywilnoprawnych, którzy nie opłacają składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeżeli nie pobierają zasiłku macierzyńskiego.

⁷ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity Dz. U. 2020, poz. 1359).

28. Rodzinę⁸ w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych tworzą: małżonkowie, rodzice dzieci, opiekun faktyczny oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25 rok życia i legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne.

29. Rodziną wielodzietną w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych jest rodzina wychowująca troje lub więcej dzieci mająca prawo do zasiłku rodzinnego.

30. Dziecko na utrzymaniu – dziecko pozostające na utrzymaniu do ukończenia 25 roku życia – własne, małżonka, dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną.

31. Dziecko niepełnosprawne – dziecko w wieku do ukończenia 16 roku życia, które posiada orzeczenie o niepełnosprawności określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁹.

32. Osoba niepełnosprawna – osoba w wieku 16 lat lub więcej, legitymująca się orzeczeniem o znacznym (a w określonych przypadkach umiarkowanym) stopniu niepełnosprawności określonym w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

33. Świadczenie wspierające – od 2024 r. forma pomocy finansowej dla osób niepełnosprawnych, które wymagają wsparcia służącej częściowemu pokryciu wydatków związanych z zaspokojeniem szczególnych potrzeb życiowych tych osób. Świadczenie wspierające przysługuje osobie w wieku od ukończenia 18. roku życia posiadającej decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, w której potrzebę wsparcia określono na poziomie od 70 do 100 punktów.

34. Rodzinny kapitał opiekuńczy – obowiązuje od 1 stycznia 2022 r. Świadczenie przysługuje na drugie i kolejne dzieci w rodzinie, które znajdują się w przedziale wieku od 12 do 35 miesięcy. Maksymalna wysokość kapitału wynosi 12 000 zł na każde uprawnione dziecko. W ramach wniosku możliwe było określenie preferowanej formy wypłaty świadczenia: miesięcznie 500 zł przez 24 miesiące lub 1 000 zł przez 12 miesięcy. Procedura składania wniosków była dostępna do 30 września 2024 r.; od 1 października 2024 r. nie ma możliwości ubiegania się o to świadczenie. RKO został zastąpiony świadczeniem „aktywnie w domu” w ramach nowego programu „Aktywny Rodzic”.

35. Program „Aktywny Rodzic” – obowiązuje od 1 października 2024 r. i dotyczy wsparcia dla rodziców dzieci do lat 3. Celem tego programu jest ułatwienie rodzicom i innym osobom wypełniającym funkcje rodzicielskie pogodzenia zadań związanych z rodzicielstwem z aktywizacją zawodową. Z programu „Aktywny Rodzic” można ubiegać się o świadczenia:

- świadczenie „aktywni rodzice w pracy”;
- świadczenie „aktywnie w żłobku”;
- świadczenie „aktywnie w domu”.

36. Świadczenia z programu „Dobry Start” – to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie to przysługuje na dziecko na uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Na dziecko niepełnosprawne, uczące się w szkole, świadczenie przysługuje do ukończenia przez nie 24. roku życia.

37. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego – przysługują osobom uprawnionym do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja alimentów okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wsparcie

⁸ Art. 18 Konstytucji RP stanowi: „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo, rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”.

⁹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. 2024, poz. 44).

to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe (np. kryterium dochodowe).

Pomoc społeczna

38. Pomoc społeczna – instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

39. Dom pomocy społecznej – świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. 2025, poz. 51) przeznaczona dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Pobyt w domu jest odpłatny. Placówki przeznaczone są dla: osób w podeszłym wieku, osób przewlekłe somatycznie chorych, osób przewlekłe psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie oraz osób uzależnionych od alkoholu.

Kategorie placówek badane na formularzu PS-03 „Sprawozdanie zakładu stacjonarnej pomocy społecznej” obejmują następujące placówki stacjonarne:

- domy pomocy społecznej;
- rodzinne domy pomocy;
- placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym, w podeszłym wieku, prowadzone w ramach działalności gospodarczej lub statutowej;
- środowiskowe domy samopomocy i inne ośrodki dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które posiadają miejsca całodobowego pobytu;
- domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- noclegownie;
- schroniska dla bezdomnych;
- pozostałe, tj. placówki typu centrum wsparcia rodziny oraz centrum interwencji kryzysowej, udzielające wsparcia, w tym schronienia osobom i rodzinom w stanie kryzysu.

40. Rodzinny dom pomocy – świadczy całodobowe usługi bytowe i opiekuńcze osobom wymagającym z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób.

41. Placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku, działająca na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub statutowej – świadczy, po uzyskaniu zezwolenia wojewody, usługi opiekuńcze i bytowe.

42. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży – zapewnia całodobowy, okresowy pobyt matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, a także ojcom z małoletnimi dziećmi i innym osobom sprawującym opiekę nad dziećmi, które są dotknięte przemocą lub znajdują się w innej sytuacji kryzysowej.

43. Osoba bezdomna – niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym¹⁰ i niezameldowana na pobyt stały¹¹ lub zameldowana, ale w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

44. Schronisko dla bezdomnych – budynek lub wyodrębnione części budynku, przeznaczone do udzielania całodobowego schronienia osobom bezdomnym wraz z pomieszczeniami pomocniczymi niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania obiektu.

¹⁰ W rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy.

¹¹ W rozumieniu przepisów o ewidencji ludności.

45. Noclegownia – budynek, lub wyodrębnione części budynku, przeznaczone do udzielania noclegu osobom bezdomnym, wraz z pomieszczeniami pomocniczymi niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania obiektu.

46. Umieszczeni (w ciągu roku) w domu /zakładzie pomocy społecznej – osoby, które trafiły do placówki po raz pierwszy w danym roku.

47. Świadczenia pomocy społecznej – przybierają formę świadczeń pieniężnych (zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców) oraz świadczeń niepieniężnych (praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie treningowe lub wspomagane, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

48. Świadczenia pieniężne – głównie zasiłki stałe, okresowe i celowe, ale także pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki.

49. Świadczenia niepieniężne – pomoc w formie: schronienia, posiłku, ubrania, usług opiekuńczych, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego w szczególności prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, a także w formie pobytu w ośrodkach wsparcia.

50. Usługi opiekuńcze – obejmują pomoc świadczoną osobie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, polegającą na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej, zaleconej przez lekarza pielęgnacji oraz, w miarę możliwości, zapewnieniu kontaktów z otoczeniem.

51. Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie – świadczenie fakultatywne stanowiące pomoc osobie albo rodzinie przyznawaną przez gminę w formie pieniężnej (jednorazowego zasiłku celowego lub nieoprocentowanej pożyczki) lub rzeczowej (udostępnienie maszyn i narzędzi do pracy stwarzających możliwość zorganizowania własnego warsztatu pracy oraz urządzeń ułatwiających pracę niepełnosprawnym).

52. Zasiłek celowy – przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

53. Zasiłek okresowy – przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

54. Zasiłek stały – przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Methodological notes

1. Sources of statistical data

Within the frame of reporting of the Central Statistical Office, the following were examined: institutional foster care (PS-01 form), family foster care (PS-02 form), social welfare stationary facilities (PS-03 form). The research of institutional foster care collects mainly data on care and education centers and day support facilities, their number by type of facility, the number of children and youth staying in facilities as of 31st of December and during the year, as well as on selected socio-demographic characteristics of residents (PS-01).

In the case of family foster care, the subject of the study is the number of families of particular types and foster homes (Polish abbreviation: RDD), the number of children residing in foster families and RDDs as of 31st of December, as well as selected socio-demographic characteristics of children and persons performing duties of foster family and RDDs (PS-02). Reports are made collectively for the various types of foster families and foster homes by the powiat family assistance centres and municipal social assistance centres.

The report on stationary social welfare facilities collects data on their number and places, number of residents by sex and age, and sources of financing of stay (e.g. from a retirement or other pensions, permanent benefit, full remuneration of the municipality/state budget, etc.) in individual types and kinds of facilities. In addition, data on the number of people awaiting placement in establishments, as well as the number of employed persons, by occupation (PS-03), are collected.

Information on the activities of institutional forms of care for children up to 3 years (the number of facilities and places, the number of children residing there, taking into account their age and gender, staff employed) comes from the RKZ-4G report prepared by the Ministry of Family, Labor and Social Policy, which replaced form OD-1 "Nurseries and children's clubs" valid until 2022.

Data relating to the Programme „Family 800 plus“ and some other forms of supporting families (family assistants, specialist guidance, supporting families), family benefits are obtained from the Ministry of Family, Labour and Social Policy and Social Insurance Institution.

The source of knowledge about social assistance benefits is the annual report of the Ministry of Family, Labour and Social Policy on social assistance benefits - cash, in kind and services for the period of January - December 2025 (MRPiPS-03). As stated in the explanations to the MRPiPS-03 report: „The total amount of the benefits in a given reporting period is a theoretical value, i.e. it does not take into account the situation when the given benefits are not paid out for various reasons. In addition, the amounts included in the report are not revised with the information on refunds or compensations as a result of unduly collected benefits.“

Data on the number of insured persons reported for health insurance for custody of children under an activation agreement within the meaning of the Act of 4 February 2011 on the care of children under 3 years of age (nannies) were obtained from the Social Insurance Institution, while data about day carers - from the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Information on the expenditures of the state budget and of the budgets of local government units was prepared on the basis of data of the Ministry of Finance presented in the the annual report on the execution of the state budget expenditure plan (Rb-28) and the annual report on the execution of local government units budget expenditure plan (Rb-28S).

The legal basis defining the processes related to the collection and distribution of public funds in the state budget and in the budgets of local government units (gminas, cities with powiat status, powiats, voivodships) for the period 2021-2024 was the Act of 27 August 2009 on public finances (Journal of Laws 2024 item 1530 with later amendments).

Data on budget expenditures by divisions in 2021-2024 were prepared in accordance with the classification of budget revenue and expenditure in force on the basis of regulations of the Minister of Finance from the years 2021-2024.

2. Basic methodological explanations

1. The functioning of foster care, including care and education centres, foster families, as well as day-support centres, is specified in the Act of 9 June 2011 concerning Family Support and Foster Care System (uniform text, Journal of Laws 2025 item 49 with later amendments).
2. The current social assistance system has been in operation since May 1, 2004, based on the Act of 12 March, 2004, on social assistance (uniform text, Journal of Laws 2025 item 1214 with later amendments), according to which the division into monetary and non-monetary benefits was made. The right to benefits under this system is granted to persons and families who are unable to overcome difficult life situations by themselves, using their own rights, resources and abilities. The basic condition for granting aid is the occurrence of one of the problems specified in the Act, and in the case of monetary benefits - income, the amount of which does not exceed the income criteria set based on the threshold of social intervention¹². In the case of some benefits, the income criterion may be increased by resolution of the gminas council.
3. The current system of family benefits was introduced on May 1, 2004. The legal basis of the system is the Act of 28 November 2003 on family benefits (uniform text, Journal of Laws 2025 item 1208). The main source of information on the functioning of the law is constituted by the quarterly reports on tasks provided for in the law on family benefits prepared by the gminas. The reports are material and financial in character, and their scope is defined by the Regulation of the Minister of Family, Labour and Social Policy on material and financial reports on the performance of family benefits.
4. The „Family 800 plus“ programme, which is in operation since 1st April 2016, is a system of benefits regulated in the Act of 11 February 2016 on State aid in raising children (Journal of Laws 2024 item 1576). Since 1 July 2019, the child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income, also from that date the information on the number of families receiving the benefit is not collected. Since 1 June 2022, foster care children receive child-raising benefit (until 31 May 2022, these were supplements in the amount equal to child-raising benefit). The child-raising benefit is financed from the state budget and is not subject to personal income tax. Since 1 June, 2022, the Social Insurance Institution deals with the examination of applications and the granting and payment of the child-raising benefits.
5. Care facilities for small children operate in accordance with the Act of February 4, 2011 on the childcare for children up to the age of 3 (uniform text, Journal of Laws 2025 item 798).
6. The Act of 5 December 2014 on the Large Family Card regulates all issues related to this subject (uniform text, Journal of Laws 2024 item 1512).
7. Different types of adaptations for disabled people listed in survey PS-03 are not obliged to meet the requirements of the Regulation of the Minister of Infrastructure of April 12, 2002.
8. Since 2007, methodological changes resulting from the provisions of the Social Assistance Act have been introduced in the survey of stationary social welfare facilities. It has been taken into account that some facilities, especially social assistance house, can provide services to more than one group of residents. In many cases, referring to a facility, for example for the elderly, was inadequate to the situation, because there was also a „branch“ for chronically ill people with somatic disorders. Often, such facility was counted twice. Information was received both on the number of establishments counted once, i.e. equal to the number of reporting entities, as well as on number of establishments including „branches“ within establishments. The publication presents both of these information.
9. The division into voivodships was made according to the location of the units.
10. Due to rounding, some values in the publication may not add up.
11. Population data in the publication were calculated based on the results of the 2021 National Census, which may result in minor differences in previously published indicators.

¹² The threshold of social intervention is determined on the basis of a study carried out taking into account the contents of the goods and services ensuring the fulfillment of existential necessities and the prices of goods and services.

3. Basic definitions¹³

Institutional foster care

1. Institutional foster care shall be exercised in the form of:
 - care and education centre;
 - regional care and therapy centre;
 - pre-adoptive intervention centre.
2. Care and education centre – provides a child who is deprived of full or partial parental care with full-time or periodic care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs; provides access to eligible healthcare services and education. Centre is managed by director. A care and education centre shall be run as:
 - socialization centre – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs; implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant; enables contact with parents and other close persons; unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family; provides a child with access to education adjusted to his/her age and development skills; provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services;
 - intervention centre – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care;
 - family centre – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant;
 - specialist therapy centre – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability; a child requiring the application of special education methods and specialist therapy; a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
 - combining tasks centre – provides care and education through the implementation of the tasks specified for the socialization, intervention and specialist therapy centres.
3. Regional care and therapy centre – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.
4. Pre-adoptive intervention centre – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

Family support

5. Day-support centre supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:
 - general care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres; provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests;

¹³ The definitions were taken from the acts: on social assistance, on family support and Foster care system, on family benefits, on childcare for children up to the age of 3.

- specialized centre – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy;
- street work – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker;
- in a combination of the forms i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

6. Supporting family – a family, whose task is to help families in difficulty in carrying out its care and education functions. In the cooperation with family assistant, it helps in the care and upbringing of the child, running a household, formulating and fulfilling the primary social roles.

7. Family assistant - a person supporting the family in fulfilling care and educational functions, overcoming life difficulties, especially those related to the care and upbringing of children. Conducts work with the family with their consent in the place of their residence or in a place indicated by the family, motivating them to work on themselves, introduce changes, actively cooperate in the implementation of the work plan. The number of families he can work with at the same time may not exceed 15 families.

8. Benefits under the “Family 800 plus” programme:

- Child-raising benefit - is available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income and since also on children placed in foster care. The benefit were paid in the amount of 800 PLN net.
- Until May 31, 2022, on the basis of the Act on family support and foster care system, on children placed in foster care were paid supplements - child-raising supplement was received by foster families and foster homes, lump sum supplement was directed to care and education centres family type, supplement equal child-raising benefit was directed to other institutional foster care centres. The supplements were replaced by an child-raising benefit.

9. Large Family Card - is a project of the Ministry of Family, Labour and Social Policy, which began in June 2014. The main objective of the programme is to provide card holders more favorable, from the generally applicable, access to goods and services and other activities. Discounts can be offered by public institutions or business partners. The right to have a Large Family Card is granted to a member of a large family, which is understood as a family in which the parent(s) or the parent's spouse have or had at least three children under their care, regardless of their age.

Family foster care

10. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible - efforts aimed at child's adoption or preparation of a child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

- foster family;
- foster home.

11. Foster family – provides a child who is deprived of full or partial parental care with full-time or periodic care and education. We distinguish the following types of foster families:

- related foster family – established by ascendants or siblings; a family is entitled to receive a payment for each entrusted child to cover the cost of its maintenance.
- not-professional foster family – established by persons other than ascendants or siblings; a family is entitled to receive a payment for each entrusted child to cover the cost of its maintenance; placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings);
- professional foster family – established by persons other than ascendants or siblings; in addition to a payment for each entrusted child to cover the cost of its maintenance, a family is entitled to remuneration

on the account of performance of a foster family function; placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings); may operate for example as:

- professional foster family that performs the function of a family emergency house – shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in case of immediate threat to the life or health of the child in connection with domestic violence¹⁴.
- professional specialized foster family – shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles¹⁵, underage mothers with children.

12. Foster home is formed by a married couple or a unmarried person; placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

13. The family foster care coordinator looks after foster families and foster homes. It helps to develop a plan to help placed children, provides access to the right specialists. He deals with the stage of independence of pupils and supports people who are already adults. The coordinator's tasks also include informing adoption centers about children who have a regulated legal situation and may be adopted. A coordinator may oversee not more than 15 families or foster homes.

Childcare for children up to the age of 3

14. Childcare for children up to the age of 3 is organized in the form of a nursery school, children's club, and exercised by the daily caregiver and nanny.

15. Nursery - the institution entered into the Register of nurseries and children's clubs run by the mayor, the mayor or president of the city, which cared for the children aged from 20 weeks of age, for up to 10 hours with respect to each child.

16. The children's club - the institution entered into the Register of nurseries and children's clubs run by the mayor, the mayor or president of the city, which cared for the children aged from 1 year old, for up to 10 hours with respect to each child.

17. Other facilities - an entity other than a nursery and children's club conducting economic activity in the care of children; required during the period of 3 years from the date of entry into force of the law on the care of children under the age of 3 (4 April 2011), to fulfill the conditions set out in the Act and entered into the register of nurseries and children's clubs.

18. Day carers - a person employed by the municipality on the basis of a service contract, which according to the provisions of the Civil Code, the provisions relating to the order. Daily guardian takes care of children aged from 20 weeks of age.

19. Nanny - a natural person having the care of children on the basis of a service contract, which according to the provisions of the Civil Code, the provisions relating to the order, known as "the activating agreement." Nanny takes care of children aged from 20 weeks of age. Activates the agreement is concluded in writing between the nanny and the parents or a single parent. ZUS pays contributions for a nanny on the amount of remuneration is not greater than the amount of the minimum wage, and the excess of this amount, contributions paid parent of a child.

Family benefits

20. Family benefits include:

- family allowance and family allowance supplements;

¹⁴ Art. 12a of the Act of 29 July 2005 on Counteracting Domestic Violence (Journal of Laws 2024, item 424).

¹⁵ Act of 9 June 2022 on Support and Resocialization of Juveniles (Journal of Laws 2024 item 978).

- attendance benefits: nursing allowance, special attendance allowance and nursing benefit,
- single payment birth grant;
- parental benefit.

The main criteria for entitlement to family benefits are: having a dependent child and average monthly income, per family member. Regardless of income, you will receive: nursing allowance and nursing benefit.

21. Family allowance - is designed to partially cover childcare expenses; the allowance is granted to: parents, one parent or legal guardian of the child, the child's actual guardian, a person up to the age of 24 who is learning. Family allowance is granted for a child until the age of 18. If a child does not continue education, when the child reaches 18 years old, the parent loses the right to family allowance for the child. Granting the right to family allowance is dependent, among others from fulfilling the income criteria. A person eligible for family allowance is entitled to the following benefits (it is possible to receive several supplements simultaneously) due to:

- giving birth to a child (one-time benefit);
- taking care of a child during child-care leave;
- single parenthood;
- multi-children parenthood;
- education and rehabilitation of a disabled child;
- beginning of the school year;
- undertaking education outside the place of residence by a child.

22. Attendance benefits – nursing benefit, nursing allowance, special attendance allowance.

23. Nursing benefit – Until December 31, 2023, it was available to persons who, in accordance with the provisions of the Act of February 25, 1964 - Family and Guardianship Code, are obligated to pay maintenance (parents of the child, direct relatives, siblings, foster family related to the child), as well as the child's actual guardian (a person who, while caring for the child, applied to the court for adoption), if they resign or do not undertake professional work to care for a disabled person requiring special care. Pursuant to the new provisions of the Family Benefits Act, in force since January 1, 2024, regulating the conditions for granting care benefits, introduced by the Support Benefit Act of July 7, 2023, care benefits are granted to persons caring for a person under 18 years of age who holds a certificate of significant disability or a certificate of disability together with the following indications: the need for permanent or long-term care or assistance from another person due to a significantly limited ability to live independently, and the need for permanent daily participation of the child's guardian in the child's treatment, rehabilitation, and education. The benefit is available to individuals who, in accordance with the provisions of the Act of February 25, 1964 – Family and Guardianship Code, are obligated to pay maintenance (parents of the child, direct relatives, siblings, foster families related to the child), as well as spouses, the child's actual guardian (the person who, while caring for the child, has petitioned the court for adoption), foster families, the person running a family children's home, the director of a care and educational facility, the director of a regional care and therapeutic facility, or the director of a pre-adoption intervention center. One of the most important changes is the ability to combine professional activity, without any restrictions, with receiving the care benefit. The Support Benefit Act also introduced provisions aimed at fully protecting the acquired rights of individuals who acquired the right to the care benefit before the entry into force of this Act, i.e., until December 31, 2023. These persons may continue to receive the above-mentioned benefits in accordance with the existing provisions – but not longer than until the end of the period for which the right was granted (Article 63, paragraph 2 of the Act).

24. Nursing allowance – designed for disabled children and adults with disabilities and for those who are over 75 years old. Allowance is not granted to persons who have acquired entitlement to a nursing supplement paid with retirement or pension from the Social Insurance Fund. It is granted not for the benefit period but for the duration of validity of the decision on disability or degree of disability.

25. Special attendance allowance - Until December 31, 2023, it was granted to individuals who, in accordance with the provisions of the Act of February 25, 1964 – Family and Guardianship Code, are obligated

to pay maintenance, and to spouses if they do not undertake or resign from employment or other gainful employment to provide constant care for a person with a certificate of significant disability or a certificate of disability together with the following indications: the need for constant or long-term care or assistance from another person due to a significantly limited ability to lead an independent life, and the need for constant daily participation of the child's guardian in the child's treatment, rehabilitation, and education. As of January 1, 2024, the special care allowance was abolished. Based on transitional provisions, this allowance may also be paid after January 1, 2024, on the basis of retaining acquired rights, under the conditions applicable until December 31, 2023.

26. Subsidy paid due to giving birth to a child – one-of subsidy available since 2013, depending on family income, financed by the state budget, as well the subsidy paid by the municipality from its own resources, which it decides by itself, determining the amount and criteria of receipt.

27. Parental benefit – since 2016 a form of financial support for parents and guardians of children who do not receive maternity allowances. These people include students, unemployed people, employees hired on the basis of a civil law contracts, who do not pay contributions to compulsory sickness insurance, people conducting non-agricultural economic activity if they do not receive maternity allowances.

28. Family (within the meaning of the Act on Family Benefits) consists of: spouses, parents of children, guardian and dependent children up to the age of 25 or a child, who has reached the age of 25 years, with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability if the family is entitled to nursing benefit.

29. Multi-children family (within the meaning of the Act on Family Benefits) – a family with three or more children, and entitled to receiving family allowance.

30. Dependent child – dependent child up to the age of 25 - his/her spouse, child undergoing adoption proceedings or child under legal guardian

31. Disabled child – a child up to the age of 16 with a disability certificate as defined in the Act on Vocational and Social Rehabilitation and Employment of Persons with Disabilities (Journal of Laws 2024, item 44).

32. Disabled person – a person at the age of 16 and more with certificate of high level of disability (or in specific cases moderate level of disability) as defined in the Law on Vocational and Social Rehabilitation and Employment of Persons with Disabilities.

33. Supporting benefit – started in 2024, a form of financial assistance for people with disabilities who need support, which partially covers the costs related to meeting their special needs. The support allowance is available to a person aged 18 or older who is granted an administrative decision determining the level of support needs, in case it is set at the level of 70 to 100 points.

34. Family care capital – in effect since 1 January 2022. The benefit is eligible for the second and subsequent children in the family, aged between 12 and 35 months. The maximum amount of capital is 12 000 PLN for each eligible child. In filling up the application, it is possible to select preferred form of benefit payment: 500 PLN per month for 24 months or 1 000 PLN per month for 12 months. The application procedure was valid to 30 September 2024; from 1 October 2024 it is not possible to apply for the benefit. Family care capital was replaced with 'Active at Home' benefit under the new 'Active Parent' programme.

35. 'Active Parent' programme – effective from 1 October 2024, refers to the support for parents of children up to 3 years old. The goal of the programme is to support parents and other people fulfilling parental roles in balancing parental responsibilities and professional activities. From the 'Active Parent' programme one can apply for the following benefits:

- 'Active at Work';
- 'Active at Nursery';
- 'Active at Home'.

36. Benefits in 'Good Start' programme – 300 PLN one-off support for all students starting the school year. Families receive the benefit regardless of income. The benefit is eligible to a child attending school up to 20 years of age. In case of a disabled child attending school, the benefit is eligible up to 24 years of age.

37. Benefits from the alimony fund – granted to people entitled to alimony from their parent pursuant the executive order issued or approved by civil court, if the alimony execution proves unsuccessful. Benefits from the alimony fund are provided under the provisions set out in the Act on Assistance to People Eligible to Alimony of 7 September 2007. This support is given by provision of benefits from the alimony fund to persons who meet the legal criteria (e.g., income criterion).

Social assistance

38. Social assistance - the institution of state social policy, aimed at enabling individuals and families to overcome difficult situations, where they are not able to overcome using their own powers, resources and capabilities. Social assistance organizing government administration and local government, working in this area, in partnership with civil society organizations and non-governmental organizations, the Catholic Church, other churches, religious organizations, and natural and legal persons. Social supports individuals and families in their efforts to meet the needs and enables them to live in conditions appropriate for human dignity.

39. Social assistance house – A centre providing welfare, nursing, support and educational services at a level conforming to the standard in force defined in the Resolution of 23 August 2012 of Minister of Labour and Social Policy on Social Assistance Houses (Journal of Laws 2012, item 521), designed for people requiring full-time care due to their age, illness or disability, unable to live independently in everyday life. Staying at home is for a fee. These facilities are aimed at: the elderly, chronically ill with somatic disorders, chronically mentally ill, mentally retarded adults, children and young mentally retarded, physically handicapped, dependent on alcohol people.

Categories of facilities surveyed on PS-03 form " Stationary social welfare facilities " include the following units:

- social assistance house,
- family-based assistance house,
- centre ensuring 24-hour care to disabled persons, chronically ill patients, or the elderly within the scope of economic activity or their statutory activity,
- community self-help house or other support centre for persons with mental disorders, which have places of twenty-four-hour stay;
- house for mothers with under age children and pregnant women,
- night shelter,
- shelter for homeless persons,
- other.

40. Family-based assistance house - A form of care and well-being services provided full-time for persons who, due to old age, illness or disability, require this form of support.

41. Centre ensuring 24-hour care to disabled persons, chronically ill patients, or the elderly within the scope of economic activity or their statutory activity – and after receipt of the Voivode's permission, provides care and welfare services.

42. House for mothers with under age children and pregnant women – provides round-the-clock, temporary residence for: mothers with under age children, pregnant women, fathers with under age children and other persons taking care of children, who are affected by violence or are in another crisis situation.

43. Homeless person – a person not living in a dwelling apartment¹⁶ and not registered for the permanent stay¹⁷, or a person not being registered for the permanent stay in an apartment in which living is not possible.

44. Shelter for homeless persons – building or separate parts of the building, intended to provide round-the-clock homeless people shelter together with auxiliary rooms necessary for the proper functioning of the facility.

45. Night shelter – building or separate parts of the building, intended to provide overnight accommodation to the homeless people, along with auxiliary rooms necessary for the proper functioning of the facility.

46. Placed (during the year) at the home/social welfare facility – persons who have been admitted to the facility for the first time in a given year.

47. Social assistance benefits - take the form of cash benefits (permanent benefit, temporary benefit, appropriated benefit and special appropriated benefit, allowance and loan for financial self-dependence, financial assistance for self-dependence and to continue education, cash benefit for maintenance and covering expenses related to learning Polish for refugees) and non-monetary benefits (social work, credited ticket, health insurance contributions, social security contributions, in kind assistance, including economic self-dependence, funeral making, specialist guidance, crisis intervention, shelter, meal, clothes, care services in the place of residence, in support centres and in family-based assistance houses, neighbourhood services, special care services provided at homes and in support centres, training and supported accommodation, residence and services in social assistance house, including short-term support services, assistance in gaining adequate housing conditions, including training and supported accommodation, in gaining employment, assistance for running one's own household in non-monetary form for self-dependenced persons.

48. Monetary assistance - mainly benefits permanent, temporary and targeted, but also help to become independent and continue their education.

49. Non-monetary assistance - assistance in the form of: shelter, food, clothing, care, social work, counseling, specialized in particular legal, psychological, pedagogical, as well as stay in the support centers.

50. Care services - include assistance provided to a person who due to age, illness or other reasons require the help of others, consisting in satisfying everyday needs, hygienic care, care prescribed by your doctor and, if possible, to ensure contact with the environment.

51. Assistance for gaining economic independence – optional assistance to help a person or a family in in cash (one-off special-purpose or non-interest-bearing loan) or support in-kind (providing machines and tools for working with their own work facilities and facilities to facilitate disabled work) granted by the commune (gmina).

52. Appropriated benefit - is awarded in order to meet essential living needs, to pay part or all of the expenses for health care services, the purchase of food, fuel, clothing, essential household items, to perform minor renovations and repairs in the apartment, to cover funeral costs. It can be given to a person or family who have suffered losses as a result of a random event, natural or ecological disaster.

53. Temporary benefit - granted to a person or family because of long illness, disability, unemployment, the possibility of maintaining or acquiring the rights to benefits from other social security systems.

54. Permanent benefit - granted to a person totally unable to work due to age or disability.

¹⁶ As defined in the provisions on the protection of tenants and housing resources of a commune.

¹⁷ According to the provisions on population records and identity cards.